

STRATEGIA

ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO GMINY GNIEW NA LATA 2009-2020

Gniezno, Listopad 2009 r.

Zleceniodawca:

Gmina Gniew
Plac Grunwaldzki 1
83-140 Gniew
tel./fax (0 58) 535-22-55 do 58
e-mail: sekretariat@gniew.pl
<http://www.gniew.pl>

Autor opracowania:

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewsa 4E
61 – 606 Poznań
tel/fax (061) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA
Square de Meeûs 38-40
B-1000 Brussels, Belgium
tel. [32-2] 644 36 89
fax [32-2] 648 07 80
<http://www.bmintl.com>

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	4
1. METODOLOGIA	5
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	6
2.1. Uwarunkowania prawno-polityczne makrootoczenia	6
2.2. Uwarunkowania prawno-polityczne mikrootoczenia.....	16
2.3. Uwarunkowania wewnętrzne.....	28
3. RAPORT O STANIE GMINY	42
3.1. Ogólna charakterystyka gminy	42
3.2. Gmina w statystyce	44
3.3. Działalność produkcyjno-usługowa i budownictwo	51
3.4. Infrastruktura techniczna	52
3.4.1. Transport i komunikacja.....	52
3.4.2. Telekomunikacja	54
3.4.3. Zaopatrzenie w ciepło.....	54
3.4.4. Zaopatrzenie w gaz.....	54
3.4.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną	55
3.4.6. Zaopatrzenie w wodę.....	55
3.4.7. Kanalizacja	56
3.5. Gospodarka odpadami	56
3.6. Ochrona środowiska przyrodniczego; obszary chronione.....	57
3.6.1. Obszary zasobowe	61
3.6.2. Obiekty zabytkowe	63
3.7. Turystyka i baza turystyczna.....	64
3.8. Oświata i wychowanie	69
3.9. Kultura w gminie	70
3.9.1. Placówki kulturalne	70
3.9.2. Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych	72
3.10. Ochrona zdrowia.....	72
3.11. Zasoby mieszkaniowe	72
3.12. Rynek pracy i bezrobocie w gminie.....	74
4. ANALIZA SWOT	76
5. DIAGNOZA STANU	79
CZEŚĆ B CZEŚĆ STRATEGICZNA	86
MISJA GMINY GNIEW	87
PRIORYTETY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA	89
WARUNKI REALIZACJI STRATEGII	99
ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	100
MONITORING STRATEGII	104
6. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	120

WSTĘP

Podstawą rozwoju gminy Gniew jest Strategia, która określa misję oraz cele i kierunki działania do roku 2020.

Jest to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju gminy i przyjmujący takie cele i kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Strategia stanowi podstawę do właściwego zarządzania gminą, do ubiegania się o środki zewnętrzne, zwłaszcza z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w Strategii stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Ponadto Strategia wskazuje jakie są najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga Rady Miejskiej w przyjętym horyzoncie czasowym.

Dodatkowym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest „Raport o stanie gminy Gniew” zawierający podstawowe informacje o tej gminie.

Raport stanowiący integralną część strategii, został opracowany wg wcześniej przygotowanego schematu przy udziale pracowników Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie. Raport o stanie stał się również jedną z podstaw opracowania Diagnozy Stanu.

1. METODOLOGIA

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Gniew została opracowana przyjmując za podstawę wyniki aktualizacyjnej debaty strategicznej organizowanej Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego.

Debata odbyła się w dniu 30 marca 2009 r. z udziałem radnych Rady Miejskiej w Gniewie, przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy, jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych, mieszkańców i środowisk biznesowych. Celem tej debaty było wspólne wypracowanie kierunków rozwoju gminy zgodnych z zapisami dokumentów wyższego rzędu, takich jak: **Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego i Strategia Rozwoju Powiatu Tczewskiego na lata 2007-2020.**

Efektem debaty było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach życia społeczno - gospodarczego.

Na podstawie wypracowanej podczas debaty **analizy SWOT: silne strony** (wewnętrzne) gminy, **słabe strony** (wewnętrzne), **szanse** (zewnętrzne) i **zagrożenia** (zewnętrzne) zespół ekspercki postawił pytanie: *Co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony gminy i zniwelować zagrożenia?* Następnie opracowano kilkanaście celów operacyjnych opierając się na wcześniej wybranych słabych stronach i zagrożeniach. Podobnie zespół pracował przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans.

Kolejnym etapem prac zespołu ekspertów było zidentyfikowanie kierunków działania do wypracowanych wcześniej celów.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

2.1. Uwarunkowania prawno-polityczne makrootoczenia

Z punktu widzenia *acquis communautaire*¹ gminy są traktowane jako część administracji publicznej państwa członkowskiego UE.^{2;3}

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zaczęły obowiązywać przewidziane w art. 91 Konstytucji RP zasady określające stosunek prawa wspólnotowego do prawa krajowego, tj. zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa państw członkowskich oraz zasada bezpośredniego stosowania. Obowiązywanie tych zasad jest o tyle istotne dla władz samorządowych, że powoduje znaczącą zmianę w katalogu źródeł prawa stanowiących podstawę funkcjonowania administracji publicznej. Obok norm krajowego porządku prawnego administracja samorządowa zobowiązana jest do stosowania norm pierwotnego i wtórnego prawa wspólnotowego.

Prawo Wspólnoty Europejskiej ma w dominującej części charakter gospodarczy. To ono jest głównym (aczkolwiek nie jedynym) środkiem, za pomocą którego realizuje się szeroko rozumiana integracja ekonomiczna państw UE. Gminy są jednostkami gospodarczymi jednolitego rynku Unii Europejskiej, gdyż po pierwsze, korzystają z uregulowań kształtujących jego działanie współuczestnicząc jako podmioty gospodarujące w obrocie handlowym a po drugie, mają do nich zastosowanie istotne ograniczenia wynikające z ochrony tego rynku przed zniekształceniami konkurencji lub zaburzeniami jego funkcjonowania spowodowanymi brakiem wyraźnego rozdziału pomiędzy spełniającymi także funkcje władcze organami działającymi w sektorze publicznym a sektorem prywatnym. Ograniczenie to wynika z prawa Unii Europejskiej, nawet chociażby konkretne akty prawne, które mają zastosowanie do gmin miały postać ustaw lub aktów niższego rzędu wydanych przez parlament krajowy.

Reasumując, można najogólniej stwierdzić, iż prawo europejskie ma na gminy wpływ w trzech obszarach:

- po pierwsze, w istotnym stopniu określa warunki makroekonomiczne ich funkcjonowania,
- po drugie, tworzy narzędzia wspomagające (w szczególności o charakterze finansowym),
- po trzecie, tworzy nowe zadania w stosunku do gmin lub też znacząco modyfikuje zadania już istniejące (powodując także konieczność wypracowania nowych kompetencji).

¹ Rzadziej zwane *acquis de l'Union* – dorobek prawny Wspólnoty Europejskiej oraz Unii Europejskiej obejmujący tak prawo stanowione, jak i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, zasady prawa WE oraz wspólne podstawowe zasady konstytucyjne państw członkowskich UE. Pod pojęciem tym należy rozumieć ujednoczanie, dostosowywanie, uzgadnianie lub zbliżanie regulacji prawnych państw członkowskich do całości dorobku prawnego Wspólnoty Europejskiej, który obejmuje wszystkie uchwalone w jej ramach akty prawne.

² Źródło: *Polskie samorzady a prawo Unii Europejskiej*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, luty 2005 r.; A. Nowak – Far, *Funkcjonowanie gmin w Unii Europejskiej*, Poznań 2002; *Samorząd terytorialny a prawo UE*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej.

³ Źródło: A. Nowak – Far, *Funkcjonowanie gmin w Unii Europejskiej*, Poznań 2002.

Jak to wynika z art. 5 TWE, Unia Europejska nie reguluje wszystkich sfer działania gmin. W zakresie kompetencji wspólnych z państwami członkowskimi musi się ona kierować zasadą subsydiarności pozostawić wiele istotnych kwestii do regulacji prawodawców krajowych.

Tabela 1 Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej

Lp.	Podstawa prawna	Opis
1.	Układ Europejski	
	<p>Układ Europejski (Europe Agreement) z 16 grudnia 1991 r., ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, był umową międzynarodową, która wyznaczyła ramy instytucjonalno-prawne stosunków Polski z Unią Europejską. Wszedł w życie, po zakończeniu po obu stronach procedury ratyfikacyjnej, 1 lutego 1994 r. Wcześniej jednak, bo od 1 marca 1992 r., rozpoczęto realizację handlowej części tego układu, pod postacią tzw. Umowy Przejściowej (Interim Agreement). Układ został opublikowany w Załączniku do nr 11 Dziennika Ustaw RP, poz. 38 z 27 stycznia 1994 r., a także w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich - OJ L 348/93.</p> <p>W Preambule Układu odnajdujemy ważny zapis, że "końcowym celem Polski jest członkostwo we Wspólnotach, a Stowarzyszenie, zdaniem Umawiających się Stron, pomoże Polsce osiągnąć ten cel". Artykuł 1 definiuje następujące cele Układu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustanowienie odpowiednich ram dla dialogu politycznego, który umożliwi rozwój bliskich stosunków politycznych między stronami, • popieranie rozwoju handlu i harmonijnych stosunków gospodarczych między stronami, w celu sprzyjania dynamicznemu rozwojowi gospodarczemu i dobrobytowi w Polsce, • stworzenie podstawy dla pomocy finansowej i technicznej Wspólnoty dla Polski, • stworzenie właściwych ram dla stopniowej integracji Polski ze Wspólnotą, • popieranie współpracy w dziedzinie kultury. <p>Ten układ stał się podstawą integracji Polski z UE i przyjęcia przez nasz kraj kolejnych praw obowiązujących w całej Unii Europejskiej.</p>	
2.	Traktat Akcesyjny	
	<p>Na mocy niniejszego Aktu nowe Państwa Członkowskie, w tym Polska przystąpiły do decyzji i umów przyjętych przez przedstawicieli rządów Państw Członkowskich zebranych w ramach Rady Wspólnoty. Nowe Państwa Członkowskie zobowiązały się przystąpić od dnia przystąpienia do wszystkich innych umów zawartych przez obecne Państwa Członkowskie i dotyczących funkcjonowania Unii lub związanych z jej działaniami.</p> <p>Co oznacza, że Polska zobowiązała się do przestrzegania wszystkich norm prawnych i przyjętych strategii rozwojowych dla poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego, w tym polityki społecznej wyrażonej m.in. w Strategii Lizbońskiej przyjętej przez Unię Europejską w 2000 roku.</p>	
3.	Strategia Lizbońska	
	<p>Celem Strategii Lizbońskiej jest uczynienie z UE obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, jednocześnie zachowującego wysoką spójność społeczną. Spójność społeczna rozumiana jest tutaj jako zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom oraz minimalizowania rozbieżności między nimi. Polega więc nie tylko na zwalczaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa, ale przede wszystkim na tworzeniu solidarności w społeczeństwie, tak aby ograniczać zasięg występowania tego zjawiska. Strategia ta opiera się na trzech filarach: konkurencyjności, zatrudnieniu i spójności społecznej.</p> <p>Założeniem europejskiego modelu społecznego Unii Europejskiej i Rady Europy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzialność państwa za poziom i jakość życia wszystkich obywateli wyrażająca się m.in. w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu, - oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych, których katalog zawiera Zrewidowana Europejska Karta Społeczna - podstawowy dla Europejskiego Modelu Społecznego 	

Lp.	Podstawa prawna	Opis
		<p>dokument Rady Europy, jak i Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej włączona w całości do projektu Traktatu Konstytucyjnego, a następnie Traktatu Reformującego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielosektorowość i wielopoziomowość polityki społecznej, w której ważną rolę do odegrania mają sektor obywatelski i rynkowy oraz władze regionalne i lokalne przy aktywnej postawie państwa realizującego interes wspólny i chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne, - uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych, - uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a szczególnie takich zjawisk jak: zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorów życia rodzinnego oraz migracje.
4.		Traktat Lizboński
		<p>13 grudnia 2007 r. podpisano w Lizbonie Traktat Lizboński, który ustanawia nowe ramy prawne i sposób zorganizowania Unii Europejskiej. Traktat został opracowany po to, aby Unia Europejska w XXI wieku lepiej odpowiadała na stojące przed nią wyzwania. Dzięki wprowadzonym w Traktacie zmianom Unia będzie bardziej demokratyczna, przejrzysta i skuteczna w działaniu. Traktat wzmacnia rolę Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajowych, gwarantując obywatelom większą możliwość uczestnictwa w procesie decyzyjnym UE. Uproszczeniu i usprawnieniu ulegną metody pracy i zasady podejmowania decyzji w UE. Instytucje europejskie w istotnym zakresie zostaną zreformowane. Zwiększą się możliwości działania w dziedzinach o istotnym znaczeniu dla dzisiejszej Unii takich jak bezpieczeństwo energetyczne czy walka z terroryzmem. Traktat wprowadza ponadto istotne zmiany w tak ważnej sferze działalności, jak polityka zagraniczna, m.in. poprzez ustanowienie funkcji Wysokiego Przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych oraz powołanie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych. Zmiany te przyczynią się do lepszego promowania interesów i wartości europejskich w świecie oraz umocnienia pozycji międzynarodowej UE. Traktat lizboński musi zostać ratyfikowany przez wszystkie 27 państw członkowskich. Zakładano, że wejdzie on w życie 1 stycznia 2009 roku nie mniej po negatywnym wyniku referendum w Irlandii losy tej de facto konstytucji Unii Europejskiej nie są jeszcze do końca przesądzone.</p>

Tabela 2 Akty prawne i dokumenty strategiczno – planistyczne odnoszące się do zrównoważonego rozwoju – obecnie obowiązujące w Polsce⁴

1.	<p align="center">Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807)</p>
	<p>Ustawa reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania organów administracji publicznej w tym zakresie.</p> <p>Art.7 Państwo udziela przedsiębiorcom pomocy publicznej na zasadach i w formach określonych w odrębnych przepisach, z poszanowaniem zasad równości i konkurencji.</p> <p>Art. 8. <u>1.Organy administracji publicznej wspierają rozwój przedsiębiorczości, tworząc korzystne warunki do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej, w szczególności wspierają mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.</u></p>
2.	<p align="center">Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013</p>
	<p>Celami Strategii Polityki Społecznej Rządu w latach 2007 – 2013 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli. Na poziomie gminy dokumentem podporządkowanym tej strategii winna być Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w swoich celach spójna z następującymi priorytetami:</p> <p>Priorytet 1 - Poprawa warunków powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.</p> <p>1.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i w środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.</p> <p>1.2. Tworzenie i wzmocnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych.</p> <p>1.3. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.</p> <p>1.4. System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się.</p> <p>1.5. Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne i kulturalne.</p> <p>1.6. Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dzieciństwa.</p> <p>1.7. Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.</p> <p>1.8. Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.</p> <p>Priorytet 2 - Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.</p> <p>2.1. Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.</p> <p>2.2. Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.</p> <p>2.3. Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.</p> <p>2.5. Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.</p> <p>2.6. Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywizacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach.</p> <p>Priorytet 3 - Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.</p> <p>3.1. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.</p> <p>3.2. Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.</p> <p>3.3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.</p> <p>3.4. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.</p> <p>3.5. Reforma systemu rentowego.</p>

⁴ <http://www.mgip.gov.pl/Prawo/Obowiazujace+prawo/Turystyka/> oraz J. Gospodarek, *Prawo Turystyczne w zarysie*, Bydgoszcz – Warszawa 2003.

	<p>3.6. Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.</p> <p>3.7. Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obarczonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.</p> <p>Priorytet 4 – Tworzenie warunków sprzyjających integracji w starzejącym się społeczeństwie.</p> <p>4.1. Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.</p> <p>4.2. Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.</p> <p>4.3. Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.</p> <p>4.4. Zapewnienie odpowiednich świadczeń emerytalnych na starość.</p> <p>4.5. Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.</p> <p>Priorytet 5 - Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.</p> <p>5.1 Wdrożenie strategicznego planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.</p> <p>5.2 Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.</p> <p>5.3 Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu.</p> <p>Priorytet 6 - Partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.</p> <p>6.1. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.</p> <p>6.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.</p> <p>6.3. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>6.4. Wsparcie postaw obywatelskich.</p> <p>6.5. Wzmocnienie partycypacji społecznej.</p> <p>Priorytet 7 - Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.</p> <p>7.1. Wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.</p> <p>7.2. Wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.</p> <p>7.3. Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych, celem przygotowania do pracy z uchodźcami.</p> <p>7.4. Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.</p>
3.	<p style="text-align: center;">Narodowa Strategia Integracji Społecznej</p>
	<p>Celem prac nad Narodową Strategią Integracji Społecznej jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy, • rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy, • modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia, • wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji. <p>Priorytety krajowe wyznaczające cele szczegółowe lokalnych strategii polityki społecznej opracowywanych na szczeblu samorządów lokalnych to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym, • Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim, • Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, • Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci, • Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,

	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych, • Ograniczenie bezrobocia długookresowego, • Zmniejszenie bezrobocia młodzieży, • Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych, • Zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy, • Upowszechnienie kształcenia ustawicznego, • Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności, • Powszechne ubezpieczenie zdrowotne, • Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego, • Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, • Dostęp do pracowników socjalnych, • Rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej, • Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, • Realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne, • Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa obywatelskiego.
4.	<p>Narodowa Strategia Spójności⁵</p>
	<p>Narodowa Strategia Spójności (NSS) (nazwa urzędowa: Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007–2013.</p> <p>Celem strategicznym NSS jest <i>tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.</i></p> <p>Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych. Celami horyzontalnymi NSS są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa, 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski, 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług, 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich. <p>Wybrane fragmenty NSS związane z rozwojem społeczno – gospodarczym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie podstawowej infrastruktury społecznej: ...Dla podniesienia poziomu życia mieszkańców Polski, a także przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego, niezwykle istotne jest zapewnienie bardziej równomiernego dostępu do podstawowej infrastruktury społecznej, a także rozbudowa tych elementów, które wiążą się bezpośrednio ze wskaźnikami realizacji celów NSRO, w tym podniesieniem poziomu wykształcenia, zwiększenia liczby absolwentów na kierunkach technicznych i przyrodniczych, podniesienia zdrowotności pracowników i wydłużenia długości życia, a także podniesieniu jakości życia m.in. poprzez zwiększenie dostępu do obiektów kultury i promocje turystyki i rekreacji(...). ...Istotne znaczenie mają inwestycje służące zmniejszaniu nierówności w dostępie do infrastruktury medycznej, edukacyjnej, kultury i turystyki(...). ...Działania w dziedzinie infrastruktury kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego mają na celu przede

⁵ Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie, Narodowa Strategia Spójności. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (Warszawa, maj 2007)

	<p>wszystkim zwiększenie dostępu do kultury mieszkańców Polski oraz podniesienie kompetencji kulturalnych społeczeństwa, a także atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej kraju. Działania te będą koncentrować się na wykorzystaniu istniejącego już potencjału dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim, ochronie i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, poprawie stanu infrastruktury kultury oraz rozwijaniu nowych, alternatywnych form korzystania z kultury(...).</p> <p>...Istniejący potencjał kulturowy (w tym przebiegające przez Polskę europejskie szlaki kulturowe) i przyrodniczy oraz planowane działania w obszarze kultury, tworzą korzystne warunki dla rozbudowy infrastruktury turystycznej. Dla zapewnienia dostępu do odpowiedniej, wysokiej jakości usług oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej Polski i jej regionów środkowej zostaną skoncentrowane przede wszystkim na poprawie jakości funkcjonującej infrastruktury turystycznej poprzez projekty z zakresu jej rozbudowy, modernizacji i wyposażenia. Przedsięwzięcia w tym zakresie będą również ukierunkowane na powstawanie nowych obiektów służących do prowadzenia działalności turystycznej, które będą spełniały standardy UE. Miejsca pracy w sektorze turystyki przyczynią się do wzrostu zatrudnienia w infrastrukturze towarzyszącej produkcji towarów i usług niezbędnych dla obsługi turystów. Wsparcie dotyczące turystyki dotyczyło będzie zarówno projektów spełniających kryteria infrastruktury społecznej - służącej nieodpłatnie ogółowi społeczeństwa, jak i na zasadach komercyjnych, stanowiących element schematów pomocy publicznej(...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług: <p>...Planowane wsparcie dotyczyć będzie zarówno sektora usług rynkowych, w tym sektora turystyki i kultury oraz usług medycznych, jak również tych usług podstawowych, które mogą pozytywnie wpływać na procesy rozwoju regionalnego i zwiększenie dostępności do usług na obszarach marginalizowanych (...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej: <p>...Rozwój turystyki jest szansą na wzmocnienie pozycji ośrodków metropolitalnych, a równocześnie nadanie nowej dynamiki rozwojowi ośrodkom mniejszym, peryferyjnym oraz ośrodkom o wyczerpanych dotychczasowych potencjałach rozwojowych. Turystyka jest aktywnością spinającą regiony, łączącą obszary miejskie z wiejskimi, aktywizującą wieś dziedziną przyczyniającą się do rewitalizacji obszarów zdegradowanych, nadającą nowy sens obszarom podmiejskim z funkcjami turystyczno - rekreacyjnymi (...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pełniejsze wykorzystanie potencjału endogenicznego największych ośrodków miejskich: <p>...Kluczowym zadaniem jest dalsze wspomaganie rozbudowy funkcji metropolitalnych (w tym naukowych, edukacyjnych, kulturalnych i turystycznych) (...).</p> <p>...Jednocześnie działania powinny zostać ukierunkowane na pełniejsze wykorzystanie dla rozwoju sfery usług (w tym uzdrowiskowych, turystycznych), unikalnego w skali europejskiej środowiska naturalnego i walorów kulturowych oraz promocję wybranych produktów regionalnych (w tym ekologicznych), gałęzi przetwórstwa żywności i przemysłu, mających podstawowe znaczenie dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na tym obszarze (...).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeciwdziałanie marginalizacji i peryferyzacji obszarów problemowych: <p>...Zachowanie walorów historycznych, podkreślenie ich unikalności i kolorytu lokalnego, co może zwiększyć ich atrakcyjność turystyczną, a tym samym przyczynić się do wzrostu szans rozwojowych. Rewitalizacji powinny zostać poddane miasta o istotnym znaczeniu dla rozwoju otaczających je układów lokalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i gospodarczej, a także miasta o wysokich walorach turystycznych (...).</p> <p>...Konieczny jest rozwój współpracy przygranicznej, rozbudowa infrastruktury granicznej, transportowej, turystycznej (...).</p>
5.	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2015⁶</p>
	<p>Strategia Rozwoju Kraju uchwalona przez Radę Ministrów 29 listopada 2006r. jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym Zrównoważonego Rozwoju kraju służącym jako punkt odniesienia dla innych strategii i programów zarówno rządowych jak i terytorialnych.</p> <p>Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.</p> <p>Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z opóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Określają one najważniejsze kierunki i główne działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu SRK.</p>

⁶ źródło: www.bip.mrr.gov.pl - Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015

	<p>Priorytetami tymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki • Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej • Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości • Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa • Rozwój obszarów wiejskich • Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej
6.	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013⁷
	<p>Strategia ta wymienia główne problemy rozwoju regionalnego kraju oraz wskazuje na kierunki ich rozwiązywania. Wyznacza także główne cele rozwoju regionalnego, które będą realizowane przez rządową politykę regionalną, i które powinny zostać uwzględnione przez władze samorządu wojewódzkiego w ich programowaniu rozwoju regionów.</p> <p>Misją NSRR na lata 2007–2013 jest zapewnienie wzrostu jakości życia przy zachowaniu zasad rozwoju konkurencyjności kraju i regionów, przy jednoczesnej koncentracji na stymulowaniu i utrwalaniu pozytywnych tendencji rozwojowych w województwach z wykorzystaniem ich endogenicznych zasobów.</p> <p>Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007–2013 formułuje następujące strategiczne cele kierunkowe rozwoju regionalnego Polski:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Większa konkurencyjność województw. 2. Większa spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna. 3. Szybszy wzrost – wyrównywanie szans rozwojowych. <p>Przyjęcie wymienionych wyżej celów strategicznych jest zgodne z zasadą rozwoju wszystkich polskich województw. W praktyce oznacza dążenie jednocześnie do poprawienia konkurencyjności gospodarczej polskich regionów i całego kraju, jak również wyrównywania szans rozwojowych tych obszarów, które bez pomocy państwa skazane są na marginalizację lub długotrwałe problemy rozwojowe. Jednocześnie w myśl zasady subsydiarności oraz zasady wspierania endogenicznego rozwoju – polityka regionalna państwa jest ukierunkowana na elastyczne różnicowanie celów i wykorzystanie potencjału wewnętrznego poszczególnych obszarów. Zestaw celów i priorytetów rozwoju regionalnego wynika z analiz dokumentów programowych zarówno szczebla krajowego, jak i regionalnego.</p>
7.	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013⁸
	<p>W dokumencie rozwój dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza w ujęciu regionalnym i lokalnym potraktowano jako atut wzmacniający atrakcyjność turystyczną, a tym samym jako impuls do wzrostu gospodarczego i zwiększenia liczby miejsc pracy. Kulturowanie i promocja szczególnie wartościowych zjawisk kultury lokalnej traktowane jest w dokumencie w wymiarze podstawowego czynnika rozwoju regionu w odniesieniu do kapitału intelektualnego, wyrównywania szans, rozwoju ekonomicznego – inwestycji i turystyki.</p> <p>Rosnące znaczenie powiązania kultury z rozwojem gospodarczym i dochodami regionów jest w tym dokumencie podstawą dla podjęcia działań w zakresie kształtowania zintegrowanych produktów turystycznych (w tym markowych produktów turystyki kulturowej), większego wykorzystania elementów dziedzictwa kulturowego także zabytków oraz aktywności instytucji kultury w rozwoju przedsiębiorczości, w tym turystyki.</p> <p>Wśród propozycji rozwiązań systemowych wskazano także możliwość wprowadzenia tzw. „opłaty kulturowej”, która w 50% przeznaczona byłaby na rozwój produktów turystycznych, a w 50% na ochronę zabytków. Zwrócono także uwagę na możliwe wykorzystanie sieci punktów bibliotecznych jako uzupełnienia systemu informacji turystycznej w Polsce.</p>

⁷ Źródło: www.mg.gov.pl – Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013, Projekt zaakceptowany przez Radę Ministrów w dniu 6 września 2005

⁸ Źródło: www.mkidn.gov.pl - Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r.

8.	Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
	<p>Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPPZK)⁹ - dokument planistyczny określający przyrodnicze, kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania oraz cele polityki przestrzennej Polski. Dokument stanowi podstawę dla programowania ponadlokalnych przedsięwzięć publicznych, wpływających na przestrzenne zagospodarowanie kraju.</p> <p><u>Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju</u> wskazuje na konieczność koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w miejscach najkorzystniejszych dla rozwoju gospodarczego. Przyjęta koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w powiązaniu z działaniami realizowanymi w ramach polityki strukturalnej wyznacza następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie rozwoju funkcji stołecznych Warszawy, wspieranie kształtowania się aglomeracji miejskich o największych szansach na awans w hierarchii europejskiej (Warszawa, Trójmiasto, Poznań, Kraków, a w dłuższym okresie: Szczecin, Wrocław, Łódź, Katowice, Lublin, Bydgoszcz, Toruń, Białystok, Rzeszów); wspieranie ośrodków o znaczeniu krajowym i regionalnym, - <u>wspieranie kształtowania się dynamizujących rozwój kompleksów turystycznych, głównie Polski północnej, północno-wschodniej i wschodniej, wspieranie rozwoju turystyki, nakierowanego na ochronę środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, zagospodarowanie wolnych zasobów pracy, wykorzystywanie możliwości gospodarki turystycznej w restrukturyzacji sektorów, takich jak: rolnictwo, zdrowie, gospodarka wodna.</u> <p><u>Wyciąg</u></p> <p>Głównym celem przestrzennego zagospodarowania Polski jest wykorzystanie dobrze wykształconej policentrycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej kraju do dynamizacji rozwoju Polski i przełamanie w ten sposób jej zapóźnienia cywilizacyjnego. Cel ten jest zbieżny ze strategicznym celem NPR 2007–2013.</p> <p>...Zagospodarowanie przestrzenne kraju powinno umożliwiać osiągnięcie trwałego, wysokiego tempa wzrostu polskiej gospodarki, przy zapewnieniu poprawy stanu środowiska przyrodniczego i umożliwieniu obecnym i przyszłym mieszkańcom kraju równoprawnego dostępu do zasobów przyrody i dóbr kultury. W szczególności powinno zaś ułatwiać tworzenie gospodarki opartej na wiedzy i budowanie nowoczesnego, obywatelskiego społeczeństwa informacyjnego(...).</p> <p>...Celem zagospodarowania przestrzennego jest zwiększanie dyfuzji rozwoju z miejsc i ośrodków już obecnie najwyżej rozwiniętych i mających szanse na uzyskanie wysokiej dynamiki wzrostu do obszarów rozwiniętych niżej, które z ośrodkami tymi mogą być lepiej powiązane dzięki rozwojowi infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, a także dzięki dostępowi do informacji dostępnej w tych ośrodkach i zacieśniania kooperacji z instytucjami i firmami w nich funkcjonującymi. Ponadto celem zagospodarowania przestrzennego jest pomoc w przyspieszeniu wyposażenia w infrastrukturę materialną regionów, do których efekty dyfuzji docierają w mniejszym stopniu(...).</p> <p>Polityka przestrzenna państwa może oddziaływać na niektóre tylko sieci rozprzestrzeniania rozwoju – takie, które mają znaczenie międzynarodowe i ogólnokrajowe – i w związku z tym być realizowana przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzyskanie poprawy międzynarodowych połączeń komunikacyjnych między obszarami metropolitalnymi, a także między tymi obszarami a ich zapleczem regionalnym, szczególnie z miastami będącymi ośrodkami subregionalnymi, mającymi istotne znaczenie regionalne; czas dojazdu do miasta metropolitalnego nieprzekraczający 1 godz. umożliwia bowiem korzystanie z rynku pracy wielkiego miasta przez mieszkańców jego regionu, przy jednoczesnym pozostawaniu w dotychczasowym miejscu zamieszkania, podczas gdy utrudniony dostęp do wielkomiejskiego rynku pracy powoduje „ucieczkę” najbardziej wartościowych jednostek z regionu do obszaru metropolitalnego; • rozwijanie sieci informatycznych i zapewnienie równego do nich dostępu na całym obszarze Polski, przy upowszechnieniu korzystania z Internetu w szkolnictwie, administracji publicznej i biznesie, co pozwoli wyrównać szanse mieszkańców całego kraju na włączenie się do tworzenia społeczeństwa informacyjnego, a tym samym na uzyskanie zdolności do efektywnego funkcjonowania w gospodarce opartej na wiedzy; • rozwijanie sieci wspierania innowacji i transferu technologii umożliwiających korzystanie z informacji o innowacjach i technologiach przez wszystkie zainteresowane przedsiębiorstwa, nie tylko zaś te, które znajdują się w pobliżu placówek udostępniających takie dane; sieci te powinny także zapewniać dostęp

⁹ Źródło: www.funduszeuropejskie.gov.pl/informator/ - Koncepcja Polityki i Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, zaktualizowana Koncepcja..., Warszawa, Październik 2005

	<p>do całego istniejącego ogólnokrajowego (i międzynarodowego) zasobu informacyjnego o innowacjach i technologiach, nie tylko zaś do lokalnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • stymulowanie zwiększania mobilności młodzieży i studentów (np. przez systemy stypendialne), ułatwiające młodemu pokoleniu wydobycie się z obszarów zapaści gospodarczej i społecznej i uzyskanie wykształcenia, jak również wspieranie właściwych instytucji i organizacji w stwarzaniu materialnych możliwości zwiększania tej ruchliwości; • udzielanie pomocy władzom regionalnym i lokalnym w osiągnięciu poprawy stanu technicznego i modernizacji lokalnej infrastruktury drogowej, w celu wsparcia rozwoju małego biznesu, turystyki i rekreacji w obszarach peryferyjnych.
9.	<p>Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 – 2014</p>
	<p>W dokumencie Polityka ekologiczna państwa na lata 2007–2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011–2014,¹⁰ zatwierdzonym przez Radę Ministrów w grudniu 2006 roku, określono naczelną zasadę rozwoju poprzez zrównoważony rozwój, a w odniesieniu do określonych sektorów, w tym turystyki, potrzebę uwzględniania celów ekologicznych na równi ze społecznymi i gospodarczymi. Ponadto zwrócono uwagę na potrzebę wspierania powstawania „zielonych miejsc pracy” w agro - i ekoturystyce, ekologizacji systemu planowania zagospodarowania przestrzennego, w szczególności obszarów ochrony uzdrowiskowej i kopalni leczniczych oraz kształtowania postaw konsumenckich poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej.</p> <p>W związku z podnoszeniem wiedzy o kwestiach ochrony dziedzictwa przyrodniczego w społeczeństwie przyjęto w 1997 roku Narodową Strategię Edukacji Ekologicznej, w której przewidziano działania w zakresie włączenia do programów nauczania w szkołach i uczelniach kształcących na potrzeby turystyki tematyki proekologicznej, promocji szkoleń dla instruktorów, strażników i opiekunów przyrody integrowania edukacji ekologicznej w krajowe i regionalne programy rozwoju turystyki.</p>

¹⁰ Źródło: www.mos.gov.pl/materialy_informacyjne/raporty_opracowania/ - Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2011 – 2014.

2.2. Uwarunkowania prawno-polityczne mikrootoczenia

Polityka regionalna obowiązująca w województwie pomorskim i powiecie tczewskim oraz jej podstawy prawne.

Informacje zebrane w tabelach, przedstawiają wybrane zapisy w dokumentach określających kierunki i cele rozwoju województwa pomorskiego oraz powiatu tczewskiego.

Tabela 3 Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w województwie pomorskim i powiecie tczewskim

1.	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego¹¹
	<p><u>Wizja Województwa Pomorskiego w roku 2020:</u> Województwo pomorskie 2020 roku to znaczący partner w Regionie Morza Bałtyckiego – region czystego środowiska; wysokiej jakości życia; rozwoju opartego na wiedzy, umiejętnościach, aktywności i otwartości mieszkańców; silnej i zróżnicowanej gospodarki; partnerskiej współpracy; atrakcyjnej i spójnej przestrzeni, a także kultywowania wielokulturowego dziedzictwa oraz tradycji morskich i solidarnościowych.</p> <p>Priorytet I. KONKURENCYJNOŚĆ Cel strategiczny 1 Lepsze warunki dla przedsiębiorczości i innowacji Opis kierunków działań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wspieranie rozwoju skoordynowanej sieci instytucji otoczenia biznesu zapewniających dostęp do kapitału oraz trwale podnoszenie gotowości inwestycyjnej firm dzięki sprawnemu systemowi informacji gospodarczej, prawnej i technicznej oraz systemowi kształcenia kadr i doradztwa, w tym także doradztwa proinnowacyjnego; 2) tworzenie warunków dla rozwoju innowacyjnych MŚP poprzez wzmacnianie sektora B+R i wzrost efektywności współpracy sfer nauki i gospodarki, m.in. poprzez budowę sprawnych mechanizmów transferu innowacji wspartych odpowiednią infrastrukturą umożliwiającą tworzenie i rozwój firm innowacyjnych; 3) promocja postaw rynkowych, innowacyjnych oraz nastawionych na aktywność międzynarodową (w tym eksportową) i ekoefektywność wśród przedsiębiorców, przedstawicieli nauki oraz sektora B+R; 4) tworzenie warunków organizacyjnych, administracyjnych, prawnych i finansowych dla powstawania skupisk współpracujących przedsiębiorstw (grup branżowych i klastrów); 5) tworzenie korzystnych warunków dla powstawania i rozwoju przedsiębiorstw generujących wysoką wartość dodaną i zatrudnienie, zwłaszcza usługowych; 6) inspirowanie i wspieranie tworzenia struktur, mechanizmów i działań umożliwiających rozwój i upowszechnianie gospodarki elektronicznej oraz społeczeństwa informacyjnego. <p>Cel strategiczny 2 Wysoki poziom edukacji i nauki Opis kierunków działań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podnoszenie poziomu kształcenia w instytucjach edukacyjnych, zwłaszcza na poziomie wyższym; 2) zwiększenie różnorodności kierunków kształcenia, wspieranie innowacyjnych form kształcenia (np. e-edukacja) oraz kształcenia ustawicznego; 3) wspieranie regionalnych specjalności edukacyjnych i naukowo-badawczych oraz specjalności obejmujących nową technikę i technologie; 4) eksport usług edukacyjnych do innych regionów i za granicę; 5) wzrost współpracy międzyuczelnianej, a także rozwijanie wspólnych inicjatyw instytucji edukacyjnych oraz naukowych; 6) tworzenie atrakcyjnych warunków dla rozwoju kariery naukowej, w tym przyciąganie naukowców spoza regionu; 7) wspieranie rozwoju zaplecza informatycznego, usług i aplikacji dla nauki (e-nauka); 8) wzrost uczestnictwa regionu w międzynarodowej kooperacji naukowej; 9) tworzenie warunków dla efektywnej współpracy środowiska naukowo-akademickiego z administracją

¹¹ Źródło: *Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego* (Uchwała nr 587/XXXV/05 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 18 lipca 2005 roku).

publiczną i środowiskiem gospodarczym.

Cel strategiczny 3 Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne

Opis kierunków działań

- 1) wsparcie rentownych branż i przedsiębiorstw o wysokiej zdolności tworzenia miejsc pracy lub charakteryzujących się wysokim zatrudnieniem, a także tworzenie warunków dla rozwoju bieguna innowacji przemysłu, m.in. na bazie tradycyjnych dla województwa branż;
- 2) tworzenie warunków dla rozwoju przemysłów morskich i branż kooperujących oraz usług logistycznych;
- 3) wspieranie rozwoju oferty specyficznych dla regionu produktów rzemiosła, w szczególności w oparciu o wykorzystanie zasobów naturalnych województwa;
- 4) wykorzystywanie sprzyjających warunków glebowo-przyrodniczych dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa, w tym promocja postępu biologicznego i technologicznego, z wyłączeniem produkcji roślin genetycznie modyfikowanych;
- 5) promowanie prośrodowiskowych metod produkcji rolnej i rolnictwa ekologicznego, w szczególności na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych, a także rozwój produkcji rolnej z przeznaczeniem na biopaliwa;
- 6) wykorzystywanie sprzyjających warunków środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarki leśnej, w tym poprawa lesistości;
- 7) wspieranie powiązań kooperacyjnych producentów rolnych i tworzenia grup producenckich, dalszy rozwój infrastruktury i koncentracja handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi w wybudowanych ze środków publicznych centrach rolno-spożywczych;
- 8) wspieranie rozwoju rybołówstwa oraz hodowli i przetwórstwa ryb;
- 9) restrukturyzacja obszarów związanych z rybołówstwem, a także wspieranie powiązań kooperacyjnych i powstawania grup producenckich w sektorze rybołówstwa i przetwórstwa ryb oraz tworzenie warunków dla koncentracji hurtowego handlu rybami w wybudowanych ze środków publicznych giełdach rybnych;
- 10) kreowanie i wspieranie rozwoju regionalnych i tradycyjnych produktów żywnościowych oraz innych marek regionalnych;
- 11) ochrona dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego sprzyjająca jego racjonalnemu wykorzystaniu w rozwoju społeczno-gospodarczym, w tym m.in. wspieranie rozwoju regionalnych przemysłów kultury oraz regionalnych produktów turystycznych;
- 12) budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i uzdrowiskowej, podnoszenie jakości usług turystycznych, poszerzanie partnerstwa i współpracy w turystyce oraz rozwój zintegrowanego systemu promocji i informacji turystycznej.

Cel strategiczny 4 Efektywna sfera publiczna

Opis kierunków działań

- 1) usprawnianie obsługi mieszkańców regionu i przedsiębiorców, w tym m.in. poprzez efektywne wykorzystywanie technologii informacyjnych (e-administracja);
- 2) tworzenie przyjaznych, przejrzystych i bezpiecznych warunków inwestowania; i prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej;
- 3) poprawa atrakcyjności i spójności oferty terenów inwestycyjnych;
- 4) tworzenie obszarów inwestowania i przyspieszonego rozwoju, szczególnie w strefach oddziaływania najważniejszych korytarzy transportowych;
- 5) skuteczna i trwała współpraca administracji publicznej różnych szczebli;
- 6) tworzenie warunków dla wzrostu efektywności kontaktów gospodarczych, społecznych, kulturalnych i politycznych z instytucjami zewnętrznymi w Polsce i zagranicą, zwłaszcza w Regionie Morza Bałtyckiego;
- 7) kreowanie spójnego wizerunku województwa pomorskiego na podstawie systemu zintegrowanej komunikacji marketingowej.

Cel strategiczny 5 Silna pozycja i powiązania Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim.

Opis kierunków działań:

- 1) włączenie obszaru metropolitalnego w międzynarodową sieć współpracy z udziałem innych metropolii europejskich, zwłaszcza bałtyckich;
- 2) wspieranie rozwoju sieci kooperacji obszaru metropolitalnego z jego otoczeniem regionalnym i krajowym;
- 3) rozwój potencjału instytucjonalnego i infrastrukturalnego obszaru metropolitalnego w zakresie

organizacji wydarzeń targowo-wystawienniczych, kulturalnych, turystycznych i sportowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, głównie bałtyckim;

- 4) rozbudowa i poszerzenie oferty placówek edukacji, nauki, kultury, ochrony zdrowia, administracji i innych usług wyższego rzędu w obszarze metropolitalnym;
- 5) tworzenie warunków dla rozwoju funkcji metropolitalnych (m.in. połączenia lotnicze i morskie, przedstawicielstwa zagraniczne, międzynarodowe instytucje finansowe, cykliczne wydarzenia naukowe i kulturalne);
- 6) realizacja wspólnych lub skoordynowanych przedsięwzięć wzmacniających potencjał rozwojowy obszaru metropolitalnego oraz przedsięwzięć zmierzających do ochrony jego systemu ekologicznego.

Priorytet II. SPÓJNOŚĆ

Oddziaływanie na zmniejszenie różnicowań wewnątrz województwa w poziomie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Cel strategiczny 1 Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej.

Opis kierunków działań

- 1) poprawa zakresu i jakości usług rynku pracy w regionie;
- 2) aktywne formy wspomagania wzrostu zatrudnienia, zwłaszcza na obszarach dotkniętych wysokim, strukturalnym bezrobociem;
- 3) wspieranie przedsiębiorczości, promowanie pracy na odległość (telepraca) oraz elastycznych form zatrudnienia;
- 4) tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i finansowych ram dla rozwoju zatrudnienia w formach pozarynkowych;
- 5) ułatwienie młodzieży z niezamożnych rodzin zdobywania wysokiej jakości wykształcenia; wspieranie otwartości systemu edukacji; wyrównywanie szans edukacyjnych;
- 6) upowszechnienie, poprawa jakości i zwiększenie różnorodności kształcenia ustawicznego, w tym inicjowanie i wspieranie programów edukacyjnych dostosowanych do trendów demograficznych i potrzeb rynku pracy;
- 7) tworzenie warunków dla wydłużania aktywności zawodowej oraz powrotów na rynek pracy absolwentów programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cel strategiczny 2 Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo.

Opis kierunków działań

- 1) budowa partnerstwa regionalnego na rzecz realizacji aktywnej polityki społecznej;
- 2) wspieranie działań na rzecz reintegracji wszystkich grup zagrożonych wykluczeniem;
- 3) ograniczanie patologii społecznych, m.in. poprzez inicjowanie i wspieranie programów profilaktycznych oraz terapeutycznych;
- 4) kompleksowe wspieranie funkcjonowania rodziny, w tym tworzenie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci oraz rozwijanie innych usług społecznych na rzecz rodziny;
- 5) wspieranie różnorodnych form aktywności, m.in. w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym i niepełnosprawnych;
- 6) poprawa jakości i dostępności usług w zakresie ochrony zdrowia;
- 7) rozwój profilaktyki prozdrowotnej;
- 8) wspieranie przedsięwzięć służących promocji zdrowia i proekologicznemu stylowi życia;
- 9) poprawa bezpieczeństwa publicznego;
- 10) wspieranie efektywnego funkcjonowania zintegrowanego regionalnego systemu ratownictwa.

Cel strategiczny 3 Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Opis kierunków działań

- 1) aktywizacja, wzmacnianie potencjału i stymulowanie powstawania sieciowych struktur organizacji pozarządowych;
- 2) tworzenie warunków dla rozwoju dialogu społecznego między wszystkimi partnerami zaangażowanymi w rozwój społeczno-gospodarczy regionu;
- 3) umacnianie partnerstwa organizacji pozarządowych i samorządu terytorialnego dla skutecznej realizacji zadań publicznych, a także wspieranie wzrostu zaangażowania obywatelskiego w życiu publicznym;
- 4) promocja postaw obywatelskich i działalności prospołecznej;
- 5) wspieranie działań służących umacnianiu różnorodności i tożsamości regionalnej, utrwalanie dziedzictwa Kaszub, Kociewia, Powiśla i Żuław oraz innych części regionu, pielęgnacja i rozwój języka kaszubskiego i lokalnych dialektów, a także pielęgnowanie tradycji morskich

i historycznych, w tym solidarnościowych;

6) wspieranie rozwoju kultury i poprawa dostępności mieszkańców regionu do oferty kulturalnej.

Cel strategiczny 4 Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia.

Opis kierunków działań

- 1) rewitalizacja obszarów regresu społeczno-gospodarczego, zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych, osiedli popegeerowskich, obszarów cennych kulturowo oraz obszarów zdegradowanych przyrodniczo;
- 2) wspieranie kompleksowej odnowy wsi pomorskiej;
- 3) racjonalizacja procesów suburbanizacji w otoczeniu metropolii i subregionalnych ośrodków rozwojowych;
- 4) wspieranie tworzenia optymalnych warunków zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, m.in. dla poprawy mobilności przestrzennej mieszkańców.

Cel strategiczny 5 Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych.

Opis kierunków działań

- 1) wspieranie zmian strukturalnych w subregionalnych ośrodkach rozwoju prowadzących do wzrostu aktywności gospodarczej i zawodowej w obszarach ich oddziaływania;
- 2) tworzenie efektywnej sieci powiązań pomiędzy subregionalnymi ośrodkami rozwoju, a także między nimi a Trójmiastem;
- 3) wspieranie konkurencyjności gospodarczej subregionalnych ośrodków rozwoju w skali krajowej.

Priorytet III. DOSTĘPNOŚĆ

Zapewnienie mobilności ludzi, dostępności usług oraz sprawnego i bezpiecznego przepływu towarów, informacji, wiedzy i energii dzięki efektywnie funkcjonującej infrastrukturze, z poszanowaniem zasobów i walorów środowiska.

Cel strategiczny 1 Efektywny i bezpieczny system transportowy.

Opis kierunków działań

- 1) poprawa dostępności transportowej regionu dzięki modernizacji połączeń drogowych i kolejowych w paneuropejskich korytarzach transportowych przechodzących przez województwo; rozwój pomorskiego węzła lotniczego z pełnym wykorzystaniem potencjału portu lotniczego w Gdańsku i innych lotnisk; promowanie nowego europejskiego korytarza transportowego w pasie nadmorskim, regionalnych korytarzy transportowych, a także portów trójmiejskich – jako węzła transportowego w sieci bałtyckich autostrad morskich;
- 2) poprawa jakości powiązań pomiędzy obszarami peryferyjnymi a obszarem metropolitalnym i miastami powiatowymi oraz poprawa dostępności transportowej do portów morskich i lotnisk;
- 3) rozwój i integracja systemu transportu pasażerskiego, w tym wprowadzenie efektywnych form zarządzania transportem regionalnym i stworzenie zintegrowanego systemu transportu zbiorowego w obszarze metropolitalnym;
- 4) rozwój transportu multimodalnego, w tym wspieranie skoordynowanego rozwoju centrów dystrybucyjno-logistycznych o znaczeniu ponadregionalnym, a także wspieranie żeglugi przybrzeżnej i śródlądowej oraz modernizacji małych portów;
- 5) poprawa bezpieczeństwa transportu w województwie poprzez stworzenie organizacyjnych i finansowych warunków do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań w tym zakresie;
- 6) zmniejszanie oddziaływania transportu samochodowego na środowisko i ludzi, m.in. poprzez zapewnienie wysokiego udziału alternatywnych (przyjaznych dla środowiska) środków transportu osób i towarów, w tym wspieranie rozwoju regionalnych przewozów kolejowych, ponadlokalnej infrastruktury rowerowej i pieszej.

Cel strategiczny 2 Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej.

Opis kierunków działań

- 1) redukcja dysproporcji regionalnych w rozwoju infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie systemów oczyszczania ścieków i dystrybucji gazu;
- 2) racjonalizacja wykorzystania i ochrona istniejących zasobów wodnych; poprawa jakości wody pitnej;
- 3) utworzenie zintegrowanego regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi opartego na segregacji, recyklingu i innych formach odzysku odpadów;
- 4) minimalizacja oddziaływania składowisk odpadów przemysłowych na zdrowie ludzi i środowisko;

	<p>5) modernizacja i rozbudowa systemu infrastruktury przeciwpowodziowej, rozwój regionalnego systemu małej retencji wodnej, systemu melioracji oraz systemu odbioru i oczyszczania wód opadowych i roztopowych, a także ochrona brzegów morskich;</p> <p>6) poprawa stanu infrastruktury energetycznej i usprawnienie systemu zaopatrzenia w energię, zwiększenie dostępności do zróżnicowanych nośników energii oraz efektywności jej wykorzystania;</p> <p>7) poprawa stanu bezpieczeństwa i pełniejsze wykorzystanie potencjału energetycznego regionu, m.in. poprzez wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz tworzenie lokalnych rynków paliw i energii;</p> <p>8) poprawa sprawności funkcjonowania regionalnego rynku usług telekomunikacyjnych oraz rozwój szkieletowej infrastruktury teleinformatycznej i lokalnej sieci dostępowej dla zapewnienia powszechnego, szybkiego i bezpiecznego dostępu do wiedzy, usług i informacji oferowanych poprzez Internet.</p> <p>Cel strategiczny 3 Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych.</p> <p>Opis kierunków działań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poprawa dostępu do infrastruktury edukacyjnej umożliwiająca wzrost jakości kształcenia, a także obejmująca skoordynowany rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej; 2) budowa, modernizacja i poprawa stanu wyposażenia obiektów ochrony zdrowia i pomocy społecznej; 3) modernizacja wyposażenia i wspieranie działalności instytucji kultury, w tym także tworzenie warunków dla ośrodków integracji i aktywizacji społeczności lokalnych; 4) wsparcie funkcjonowania i rozwoju zintegrowanych systemów informacyjnych w obszarach: administracji publicznej, edukacji, rynku pracy, kultury, zdrowia, pomocy społecznej. <p>Cel strategiczny 4 Zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego.</p> <p>Opis kierunków działań</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia środowiska oraz negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na wody podziemne i powierzchniowe, a także na powietrze atmosferyczne; 2) wzmocnienie zwartości i ciągłości przestrzennej systemu obszarów chronionych województwa; poprawa zwartości przestrzennej lasów; ochrona środowiska morskiego; 3) ochrona różnorodności biologicznej, w tym realizacja przedsięwzięć związanych z ustanowieniem obszarów sieci NATURA 2000.
2.	<p style="text-align: center;">Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007 - 2020</p>
	<p>W dniu 29 września 2008 roku radni Sejmiku Województwa Pomorskiego przyjęli Regionalną Strategię Rozwoju Transportu w Województwie Pomorskim na lata 2007-2020. Dokument obejmuje okres aż do 2020 roku i jest strategicznym aktem, który będzie stanowił podstawę do wdrażania planów rozwoju poszczególnych gałęzi transportu w województwie, a także umożliwi uzyskanie spójności rozwoju sieci transportowej z rozwojem całego regionu. Celem strategii jest podniesienie skuteczności planowania rozwoju systemu transportowego, usprawnienie procesu podejmowania decyzji planistycznych i realizacyjnych oraz wskazanie priorytetowych obszarów działania, mających na celu podniesienie efektywności systemu transportowego na Pomorzu. Strategia uwzględnia oczekiwania i postulaty zgłoszone przez przedstawicieli samorządów lokalnych, partnerów społeczno-gospodarczych, administracji rządowej, organizacji pozarządowych i środowisk akademickich związanych z transportem. Opracowany dokument prezentuje regionalne podejście w zakresie rozwiązywania problemów i kreowania potrzeb transportowych, kierunków inwestowania i zasad finansowania rozwoju systemu transportowego w województwie pomorskim.</p> <p>Celem strategicznym rozwoju transportu w województwie pomorskim jest stworzenie zrównoważonego, zintegrowanego i przyjaznego dla środowiska systemu infrastruktury transportu, zapewniającego dobrą dostępność zewnętrzną i wysoką jakości usług, przyczyniającego się do poprawy poziomu i warunków życia mieszkańców, rozwoju gospodarki i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej.</p> <p>Cel: Poprawa dostępności transportowej.</p> <p>Celem jest poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej regionu pomorskiego, zwłaszcza TOM oraz ośrodków osadniczych i turystycznych, portów morskich i lotniczych, jak i zapewnienie wszystkim mieszkańcom województwa (w tym również niepełnosprawnym) dostępu do możliwie szerokiego obszaru ich aktywności (pracy, edukacji, zdrowia, kultury, zakupów, rekreacji).</p>

	<p>Realizacja tego celu ukierunkowana jest na podwyższenie poziomu życia mieszkańców regionu oraz usuwanie barier rozwojowych jego gospodarki.</p> <p>Cel: Poprawa jakości systemu transportowego. Celem jest przebudowa–modernizacja–restrukturyzacja regionalnego systemu transportowego oraz poprawa jakości i stanu dróg TOM, prowadzące do dostosowania systemu transportowego do nowych potrzeb transportowych mieszkańców województwa oraz rozwoju przyjaznego dla społeczeństwa systemu transportowego. Oznacza to zmniejszenie uciążliwości podróżowania, podniesienie przepustowości i jakości połączeń transportowych oraz wzmocnienie spójności województwa.</p> <p>Cel: Zmniejszenie zatłoczenia dróg. Celem jest zapobieganie zagęszczeniu ruchu drogowego poprzez wzmocnienie roli transportu publicznego, poprawę jego usług oraz pełne wykorzystanie istniejącej i rewitalizowanej infrastruktury transportu kolejowego w regionalnych i metropolitalnych przewozach.</p> <p>Cel: Integracja systemu transportu. Celem jest integracja systemu transportu województwa pomorskiego w skalach: regionalnej, metropolitalnej, łącznie z promocją zrównoważonego rozwoju systemu transportu oraz realizacją transportowych potrzeb społecznych. Integracja transportu dokonywana będzie na poziomie: integracji podsystemów transportowych oraz integracji pomiędzy planami transportowymi a planowaniem zagospodarowania przestrzennego. Powinna ona zapewnić możliwość dokonania racjonalnego wyboru drogi i środka transportu z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych i wymagań rozwoju zrównoważonego i w ten sposób przyczynić się do podniesienia efektywności systemu transportu oraz do wspierania regionalnego biznesu i wzrostu gospodarczego.</p> <p>Cel: Poprawa bezpieczeństwa. Celem jest zwiększenie ochrony zdrowia i życia mieszkańców regionu poprzez poprawę bezpieczeństwa ruchu samochodowego, kolejowego i lotniczego (redukcja liczby wypadków transportowych).</p> <p>Cel: Ograniczenie oddziaływania transportu na środowisko. Celem jest planowanie rozwoju przestrzennego w nawiązaniu do istniejącej infrastruktury transportowej, jej przewidywanej modernizacji i rozbudowy w sposób minimalizujący transportochłonność i energochłonność gospodarki regionu.</p>
3.	<p style="text-align: center;">PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO</p>
	<p>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa - określa zasady kształtowania struktury przestrzennej województwa w długim horyzoncie czasowym. Plan w nawiązaniu do strategii rozwoju województwa pomorskiego określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe elementy sieci osadniczej, w tym trójmiejskiej metropolii, • rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej i ochronnej, • wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie. <p>1. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA</p> <p>1.1. KIERUNKI POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA</p> <p>Złożoność współczesnych procesów rozwoju i kształtowania przestrzeni nakazuje wiązać efektywność gospodarki rynkowej i wyzwania rozwoju globalnego, europejskiego i obszaru nadbałtyckiego ze społecznymi oczekiwaniami i aspiracjami społeczeństwa polskiego i społeczności regionalnej województwa.</p> <p>Generalną zasadą wprowadzania efektywności na nowym, podwyższonym poziomie jest długookresowe równoważenie rozwoju różnych sfer życia w przestrzeni województwa. Realizacja tej zasady w przestrzeni musi uwzględniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • policentryzm, umiarkowanie wysoki, ale zróżnicowany stopień koncentracji jako ukształtowaną historycznie i trwałą cechę struktury gospodarczo-przestrzennej województwa; cecha ta winna być podtrzymywana w granicach realistycznie pojmowanych możliwości, • potrzebę łagodzenia polaryzacji struktury gospodarczo-przestrzennej jako trendu obiektywnie

uwarunkowanego, zbieżnego z dążeniem do szybkiego i sprawnego wykorzystania szeroko rozumianych zasobów i predyspozycji rozwojowych w poszczególnych częściach regionu: wymaga to zewnętrznego impulsu pobudzającego rozwój przez "równanie w górę" do poziomu najlepiej funkcjonujących gospodarczo ośrodków i obszarów

- wdrażanie zasad trwałego i zrównoważonego rozwoju, wyznacznika kierunkowego cywilizacji XXI w., musi być dokonywane z respektowaniem realiów ekonomicznych oraz społecznych województwa (nie może więc być ono jedyną wykładnią polityki przestrzennej i w jednakowy sposób realizowaną na całym obszarze województwa).
- Z odniesienia kierunków Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju do przestrzeni województwa wynika, że:
- występuje trwałe duże zróżnicowanie struktury gospodarczo-przestrzennej województwa, które jest wynikiem odmienności cech i predyspozycji środowiska oraz sposobów gospodarowania i struktur przestrzennych ukształtowanych w procesie historycznym
- występuje silne dążenie podmiotów gospodarczych do poprawy efektywności gospodarowania
- zadaniem samorządu województwa jest dążenie do realizacji zasady "równych szans" przy uwzględnieniu zróżnicowanych przestrzennie możliwości
- najlepszą i jedyną realną drogą równoważenia rozwoju w układach przestrzennych jest sprzyjanie dyfuzji innowacji i tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania efektywności z biegunów wzrostu (zwłaszcza z metropolii i miast o funkcjach podregionalnych) na całą przestrzeń województwa.

Założenia te wyznaczają ZASADNICZY KIERUNEK POLITYKI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA WOJEWÓDZTWA: kształtowanie struktur przestrzennych warunkujących dynamizację rozwoju przez aktywne inicjowanie i wspomaganie przedsięwzięć społeczno-gospodarczych samorządów lokalnych, podmiotów publicznych i kapitału prywatnego lokalizowanych w przestrzeni województwa pomorskiego. Oddziaływaniem tym zostaną objęte strefy i ośrodki (części województwa, miasta i gminy) zaniedbane cywilizacyjnie z przyczyn historycznych i transformacyjnych. Aktywna polityka samorządu województwa powinna oddziaływać na przyspieszenie ich rozwoju poprzez tworzenie warunków do lokalizacji efektywnych ekonomicznie przedsięwzięć dostosowanych do cech i warunków przyrodniczych i kulturowych środowiska. Polityka równoważenia rozwoju to efektywnościowo najskuteczniejszy kierunek rozwoju struktury przestrzennej województwa przez kształtowanie ośrodków, pasm i stref aktywności, przedsiębiorczości i innowacji w miejscach, które wybierane będą przez mechanizmy gospodarki rynkowej. Jest to wybór między efektywnością, a równością; między polityką nastawioną na usuwanie nierówności w zagospodarowaniu województwa a polityką polaryzacji dążącej do tworzenia szans dla całości w konkurencji międzynarodowej po to, aby utrwalać podstawy ekonomiczne szans na równość.

1.2. ROZWÓJ I KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI WOJEWÓDZTWA

1.2.1. System celów rozwoju instrumentem równoważenia.

Stale wzrasta znaczenie generalnych prawidłowości rzeczywistego rozwoju, w którym uwidacznia się z pełną mocą współzależne oddziaływanie uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, ekologicznych i przestrzennych. Uwzględniająca to koncepcja systemowego ujęcia celów rozwoju oraz ich transformacja na kryteria kształtowania struktur przestrzennych, może stanowić ogólną metodę porządkującą proces długookresowego zintegrowanego planowania strategicznego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego zagospodarowania województwa. Warunki wzrastającej złożoności rozwoju nakazują wzmocnienie spójności celów społecznych, ekologicznych, ekonomicznych i przestrzennych ze względu na:

- coraz większy wpływ integracyjnego oddziaływania uwarunkowań i czynników rozwoju (społecznych, przyrodniczych, ekonomicznych, techniczno-technologicznych, przestrzennych, organizacyjnych) na bezpieczeństwo, sprawność funkcjonowania i efektywność ekonomiczną rozwoju złożonych struktur
- uczestniczenie w procesach rozwoju coraz większej liczby coraz bardziej wyspecjalizowanych podmiotów gospodarczych, grupujących się w zróżnicowane sektorowo i terytorialnie struktury organizacyjne, podejmujących w wyniku społecznego podziału pracy realizację różnych celów i kierujących się własnymi kryteriami oceny i wartościowania, cząstkowymi kalkulacjami ponoszonych nakładów i uzyskiwanych efektów w ich ramach organizacyjnych, a często także autonomicznymi dążeniami, sprzecznymi między sobą i z realizacją celów publicznych
- wzrost wzajemnej kolizyjności celów i działań, występującej szczególnie przy wielorakiej przydatności przestrzeni do różnych sfer działalności oraz wzrastającej złożoności struktur przestrzennych.

Systemowe ujęcie celów tworzy warunki do kształtowania w długookresowym procesie rozwoju sytuacji nowych, umożliwiających osiągnięcie wyższej efektywności przez wytwarzanie wartości zarówno w sferze nakładów, jak i efektów.

1.2.2. Gospodarowania przestrzenią województwa uwarunkowane strukturą polskiej i europejskiej przestrzeni

Dążenie do wykorzystania cech położenia województwa w regionie bałtyckim oraz jego walorów przyrodniczych i kulturowych w nowej strukturze przestrzeni polskiej i europejskiej będzie tworzyć szanse na:

- pobudzanie rozwoju społeczno-gospodarczego przez intensyfikację współpracy międzynarodowej zarówno w skali regionalnej i lokalnej oraz poszczególnych podmiotów w celu zwiększania konkurencyjności na wielu rynkach
- rewitalizację ekologiczną obszarów o obniżonych wartościach i utrwalanie ochrony ich zasobów przez kształtowanie i umacnianie międzynarodowego systemu ochrony ekologicznej i zwiększenia efektywnego wsparcia kapitałowego i technologicznego
- zachowanie specyficznych wartości regionalnych i wzbogacanie różnorodności kulturowej wspólnoty europejskiej i narodowej
- umacnianie bezpieczeństwa przez kształtowanie ponadnarodowych i międzyregionalnych układów równowagi i współzależności różnych interesów.

Adaptując siły generujące rozwój, polityka przestrzenna województwa powinna kształtować korzystne uwarunkowania dla procesów konkurencji, innowacji i aktywności indywidualnej wzbudzanych przez globalne i europejskie trendy gospodarki rynkowej.

Aktywna polityka samorządu województwa, wspierana polityką regionalną państwa, powinna oddziaływać na przyspieszenie ich rozwoju poprzez tworzenie warunków do lokalizacji przedsięwzięć efektywnych ekonomicznie uwzględniając wykorzystanie:

- historycznie ukształtowanej struktury przestrzennej województwa, która tworzy korzystne warunki dynamizacji jego rozwoju; ukształtowane w procesie dotychczasowego rozwoju dysproporcje w poziomie zagospodarowania, występujące pomiędzy centralną a wschodnią oraz w jeszcze większym stopniu zachodnią częścią województwa - tworzą istotne zagrożenie osiągnięcia celów strategicznych
- walorów środowiska przyrodniczego, którego bogactwo i unikatowe w skali kraju, a niektórych w skali europejskiej, wartości stwarzają warunki umożliwiające stopniowe dochodzenie do standardów życia osiągniętych już w wielu regionach
- przesłanek demograficznych, które wskazują na konieczność: racjonalnego wykorzystania znaczącego przyrostu liczby ludności i istotnego ekonomicznie przyrostu zasobów pracy, co przy niskiej mobilności przestrzennej części mieszkańców i skali oraz koncentracji przestrzennej stanowi poważne wyzwanie dla gospodarki regionalnej i restrukturyzacji systemu edukacji, współzależnie z przebudową całej sieci szkół średnich i wyższych.

CELE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Cele zagospodarowania przestrzennego województwa kojarzą syntezę priorytetów i celów określonych w strategii rozwoju województwa pomorskiego ze strategicznymi celami rozwoju i przestrzennego zagospodarowania kraju, wpływającymi na tle oceny sytuacji dokonanej w uwarunkowaniach rozwoju. Systematyzują one intencje przyszłego działania w sferze polityki przestrzennej w kontekście zidentyfikowanych problemów, ograniczeń i niedostatecznie wykorzystanych możliwości, występujących barier i konfliktów. Ukierunkowują politykę długookresowego działania przestrzennego w województwie.

PODSTAWOWE ZASADY GOSPODAROWANIA PRZESTRZENIĄ WOJEWÓDZTWA

Zrealizowanie celów polityki przestrzennej jest możliwe pod warunkiem stosowania określonych ogólnych zasad rozwijających zasadę generalną: długookresowego równoważenia rozwoju. Są to:

- Zasada kształtowania zrównoważonej struktury funkcjonalno-przestrzennej w dostosowaniu do dynamiki rozwoju
- Zasada ochrony i utrzymania równowagi środowiska przyrodniczego i integralnej ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu (trójochrony)
- Zasada poprawy i kształtowania ładu przestrzennego (harmonizacja struktur przestrzennych i ich powiązanie z cechami i walorami środowiska oraz koordynacja rozwoju zagospodarowania)

	<ul style="list-style-type: none"> • Zasada redukcji napięć i konfliktów w funkcjonowaniu struktur przestrzennych • Zasada wielofunkcyjnego wykorzystania szans i możliwości tkwiących w zasobach, walorach i zagospodarowaniu przestrzennym • Zasada przełamывanie barier i ograniczeń rozwoju (poprawa dostępności i wyposażenia infrastrukturalnego) • Zasada stałego zwiększania bezpieczeństwa i sprawności funkcjonowania
4.	REGIONALNA STRATEGIA ENERGETYKI ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH
	<p>Regionalna Strategia Energetyki została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 1098/LII/06 w dniu 23 października 2006 roku. Dokument ten, sporządzony dla horyzontu czasowego obejmującego 2025 r., wprowadza zasadę zrównoważonego rozwoju gospodarki energetycznej z uwzględnieniem zdecydowanych działań termomodernizacyjnych i prooszczędnościowych oraz możliwie najwyższego wykorzystywania potencjału województwa w zakresie energii odnawialnych na obszarze województwa pomorskiego, celem zapewnienia środków i możliwości efektywnego wytwarzania, przesyłania i dystrybucji energii odbiorcom, przy zachowaniu wymagań wynikających z procesów integracji z Unią Europejską. Po uchwaleniu przez Sejmik Województwa Strategia stanowi dokument wiążący organy samorządu województwa i instytucje jemu podległe, służąc do podjęcia działań zmierzających do osiągnięcia wizji gospodarki energetycznej:</p> <p><i>Energetyka województwa pomorskiego zapewnia bezpieczeństwo energetyczne regionu, konkurencję produkcji i przesyłu energii, niezawodne dostawy taniej energii maksymalnie wykorzystując lokalne zasoby paliw, spełnia wymogi ochrony środowiska oraz nasze zobowiązania międzynarodowe.</i></p> <p>Realizacja tej wizji będzie następowała m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę infrastruktury energetyki oraz wdrażaniem nowych technologii, • zwiększenie efektywności wykorzystania energii oraz poprawę zaopatrzenia społeczności lokalnych w źródła taniej energii przy zachowaniu dostępu do pozostałych nośników energii, • zdecydowane zwiększenie wykorzystania wysokiego potencjału energetycznego odnawialnych zasobów energii, • szeroki rozwój energetyki w oparciu o przyjazne dla środowiska nośniki energii zapobiegające dalszej jego degradacji, • podejmowanie działań na rzecz przebudowy dotychczasowej mentalności oraz budowy postaw proekologicznych. <p>Priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bezpieczeństwo energetyczne. 2. Bezpieczeństwo ekologiczne. 3. Niezawodność dostaw. <p>Cele strategiczne:</p> <p>Cel nr 1. Wieloetapowa realizacja programu przedsięwzięć termomodernizacyjnych, ze szczególnym ukierunkowaniem na sektor budownictwa mieszkaniowego.</p> <p>Cel nr 2. Obniżenie zużycia energii pierwotnej w paliwach poprzez realizację działań modernizacyjnych zmierzających do poprawy sprawności przetwarzania, przesyłania i dystrybucji energii.</p> <p>Cel nr 3. Redukcja uzależnienia od tradycyjnych źródeł energii poprzez zwiększenie udziału produkcji energii ze źródeł odnawialnych do poziomu, co najmniej 19 % w 2025 r.</p> <p>Cel nr 4. Poprawa regionalnego i lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, niezawodności dostaw energii oraz efektywności jej produkcji i wykorzystywania.</p> <p>Cel nr 5. Tworzenie lokalnych rynków energii oraz konkurencyjności produkcji i dostaw energii.</p>

5.	<p align="center">REGIONALNA STRATEGIA INNOWACJI DLA WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO</p>
	<p>Strategia RIS-P, która została uchwalona przez Sejmik Województwa Pomorskiego 22 grudnia 2004 roku zakłada cele, które winny być zrealizowane możliwie najefektywniej wzmacniając pozycję konkurencyjną regionu.</p> <p>Cel generalny: Zbudowanie skutecznego i sprawnego systemu wspomagania rozwoju innowacji dla osiągnięcia wysokiej konkurencyjności Regionu.</p> <p>Cele główne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowanie konsensusu i partnerstwa dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego i innowacyjności w Regionie. 2. Kształtowanie kultury innowacyjnej i edukacja proinnowacyjna. 3. Wsparcie rozwoju obszarów poza aglomeracją trójmiejską poprzez innowacje. 4. Wsparcie rozwoju MSP w Regionie poprzez szerokie wykorzystanie potencjału innowacyjnego aglomeracji trójmiejskiej. <p>Priorytety:</p> <p>Priorytet 1 Zwiększenie zdolności firm do wprowadzania innowacji.</p> <p>Priorytet 2 Wzrost wykorzystania i rozwój potencjału B+R.</p> <p>Priorytet 3 Zbudowanie systemu wdrażania RIS-P.</p>
6.	<p align="center">STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM NA LATA 2004 - 2013</p>
	<p>Strategia Rozwoju Turystyki w Województwa Pomorskiego na lata 2004-2013 została uchwalona przez Sejmik Województwa Pomorskiego uchwałą nr 327/XXIII/04 z dnia 17 maja 2004 roku.</p> <p>Priorytety rozwoju turystyki w województwie pomorskim:</p> <p>Priorytet 1 Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz spójnego systemu zarządzania.</p> <p>Cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Współpraca pomiędzy samorządem, branżą turystyczną i organizacjami pozarządowymi poprzez rozwiązania instytucjonalne i pozainstytucjonalne. 1.2 Wzmocnienie pozycji regionalnej organizacji turystycznej jako wiodącej instytucji turystycznej w regionie. 1.3 Wzmocnienie pozycji lokalnych organizacji turystycznych, jako instytucji reprezentujących środowisko turystyczne na szczeblu lokalnym. 1.4 Wzrost bezpieczeństwa turystów poprzez współpracę z właściwymi instytucjami. 1.5 Wzrost współpracy z instytucjami centralnymi i organizacjami ogólnokrajowymi. 1.6 Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej. <p>Priorytet 2 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz poprawa dostępności transportowej dla turystyki.</p> <p>Cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce. 2.2 Zwiększenie dostępności atrakcji turystycznych i bezpieczeństwa podróżowania poprzez rozwój infrastruktury transportu drogowego. 2.3 Poprawa organizacji ruchu kolejowego, wodnego i drogowego. 2.4 Rozwój połączeń lotniczych. 2.5 Rozwój połączeń promowych. 2.6 Rozwój funkcji turystycznych małych portów i przystani, w tym marin. 2.7 Rozwój infrastruktury wodnego transportu śródlądowego. 2.8 Rozwój bazy gastronomicznej, w tym opartej na kuchni regionalnej i ofercie specjalistycznej. 2.9 Rozwój bazy noclegowej zgodnie ze standardami europejskimi i obowiązującą klasyfikacją i kategoryzacją. 2.10 Rozwój bazy uzupełniającej, w tym rekreacyjnej i specjalistycznej. 2.11 Rewitalizacja i estetyzacja obszarów penetracji turystycznej. <p>Priorytet 3 Tworzenie markowych produktów turystycznych.</p> <p>Cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Zbudowanie oferty turystycznej regionu w postaci kompleksowych produktów turystycznych obejmujących atrakcje i usługi. 3.2 Wykreowanie markowych produktów turystycznych identyfikujących unikatowe i osobliwe cechy regionu.

	<p>3.3 Wspieranie innowacyjnych rozwiązań w zakresie kreowania produktów turystycznych.</p> <p>Priorytet 4 Opracowanie i wdrażanie koncepcji monitoringu rynku turystycznego. Cele: 4.1 Wdrożenie systemu monitorowania przyjazdowego i wewnętrznego ruchu turystycznego. 4.2 Analiza rynku turystycznego regionu i rynków docelowych. 4.3 Pozyskanie informacji na temat potrzeb, preferencji, oczekiwań oraz satysfakcji turystów.</p> <p>Priorytet 5 Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej. Cele: 5.1 Wzrost efektywności działań promocyjnych turystyki. 5.2 Stworzenie zintegrowanego systemu informacji turystycznej regionu.</p> <p>Priorytet 6 Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości skierowany na wzrost jakości usług turystycznych. Cele: 6.1 Kształtowanie świadomości atrakcyjności regionu społeczeństwa poprzez programy i imprezy turystyczne. 6.2 Rozwój kadr turystycznych. 6.3 Podniesienie jakości kształcenia kadr turystycznych.</p>
7.	<p style="text-align: center;">Strategia Rozwoju Powiatu Tczewskiego na lata 2007-2015</p>
	<p>Misja Powiatu Tczewskiego ma na celu określenie kierunku rozwoju tzn. jak należy kształtować rozwój Powiatu Tczewskiego w szybko zmieniającej się rzeczywistości i jaka ma być wizja jego rozwoju w okresie po akcesji Polski z Unią Europejską w okresie 2007 – 2020.</p> <p>Misja Powiatu Tczewskiego brzmi następująco:</p> <p>“Powiat tczewski to miejsce na Kociewiu zapewniające doskonale warunki do samorealizacji mieszkańców, gdzie efektywnie wykorzystuje się zasoby lokalne, stymuluje przedsiębiorczość, podnosi atrakcyjność regionu i tworzy odpowiedni klimat w rozwoju społeczno - gospodarczym”.</p> <p>STRATEGICZNE CELE ROZWOJU POWIATU</p> <p>Strategia Rozwoju Powiatu Tczewskiego opiera się na czterech podstawowych przesłankach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współdziałaniu różnych grup społecznych, organizacji gospodarczych, instytucji oraz tworzeniu sieci współpracy pomiędzy nimi a władzami, - dokonaniu wyboru pól aktywności i skupieniu się na najważniejszych działaniach, stwarzających nowe możliwości rozwojowe, - podtrzymywaniu inicjatyw lokalnych, traktując je jako cenne dobro oferowane przez miejscową społeczność, - regionalnej perspektywie uwzględniającej możliwości lepszego wykorzystania istniejących struktur o znaczeniu lokalnym. <p>Określono główne kierunki rozwoju Powiatu Tczewskiego, do których należą:</p> <p>Kierunek pro-społeczny Ze względu na przewagę dziedzin życia Powiatu Tczewskiego, którymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • edukacja, • pomoc społeczna, • bezpieczeństwo, • ochrona zdrowia, • bezrobocie, • kultura i sport. <p>Kierunek pro-gospodarczy Ze względu na wagę dziedzin życia Powiatu Tczewskiego, którymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikacja, • rolnictwo, • gospodarka. <p>W ramach ww. kierunków rozwojowych z hierarchizowano cele strategiczne na:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) cele nadrzędne, b) cele szczegółowe.

Cel nadrzędny – 1. Rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego i specjalnego w Powiecie Tczewskim.

Cele szczegółowe:

- 1.1. Modernizacja szkół ponadgimnazjalnych, specjalnych i placówek oświatowo-wychowawczych.
- 1.2. Dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.
- 1.3. Poszerzenie oferty edukacyjnej.
- 1.4. Wyrównywanie szans rozwoju młodzieży, zwłaszcza wiejskiej.
- 1.5. System doradztwa zawodowego dla szkół Powiatu Tczewskiego.
- 1.6. System rozwoju i kształcenia ustawicznego osób niepełnosprawnych.

Cel nadrzędny – 2. Skuteczna polityka społeczna Powiatu Tczewskiego.

Cele szczegółowe:

- 2.1. Poprawa sytuacji, materialno – bytowej mieszkańców w Powiecie Tczewskim.
- 2.2. Wzmocnienie kondycji psychospołecznej i kulturowej mieszkańców powiatu.
- 2.3. Wzmocnienie biologicznej i zdrowotnej kondycji mieszkańców powiatu.
- 2.4. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.
- 2.5. Profilaktyka zmierzająca zapobieganiu chorobom społecznym.
- 2.6. System wsparcia rodziny.
- 2.7. System wsparcia i aktywizacji zawodowej i społecznej środowiska osób niepełnosprawnych obejmujący osoby niepełnosprawne jak również ich rodziców i opiekunów .

Cel nadrzędny – 3. Wysokie bezpieczeństwo w Powiecie Tczewskim.

Cele szczegółowe:

- 3.1. Bezpieczny powiat.
- 3.2. Poprawa bezpieczeństwa na drogach powiatu tczewskiego.
- 3.3. Zapewnienie prawidłowych działań ratowniczo-gaśniczych na nowo budowanej autostradzie A-1.
- 3.4. Rozwijanie działalności Centrum Powiadamiania Ratunkowego i Powiatowego Systemu Ratowniczego.

Cel nadrzędny – 4. Nowoczesna infrastruktura ochrony zdrowia w Powiecie Tczewskim.

Cele szczegółowe:

- 4.1. Nowoczesny Szpital Powiatowy w Tczewie.
- 4.2. Nowoczesna spalarnia odpadów niebezpiecznych przy ZOZ w Tczewie.
- 4.3. Powstanie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego (SOR) w Tczewie.

Cel nadrzędny – 5. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej w Powiecie Tczewskim.

Cele szczegółowe:

- 5.1. Poprawa stanu połączeń drogowych z Autostradą A-1.
- 5.2. Poprawa stanu technicznego dróg w Powiecie Tczewskim.
- 5.3. Wsparcie powstania połączenia komunikacyjnego mostu łączącego Powiat Tczewski z Powiatem Kwidzyńskim.
- 5.4. Odbudowa Mostu Tczewskiego.
- 5.5. Szlaki turystyczne w Powiecie Tczewskim.
- 5.6. Wsparcie wykorzystania połączeń wodnych.
- 5.7. Wsparcie utworzenia połączenia kolejowego Morzeszczyn – Gniew.

Cel nadrzędny – 6. Rozwój gospodarczy w Powiecie Tczewskim.

Cele szczegółowe:

- 6.1. Podniesienie kwalifikacji rolników.
- 6.2. Wspieranie i promocja przedsiębiorczości oraz ośrodków doradczych.
- 6.3. Wspieranie działalności kulturalnej i sportowej.
- 6.4. Promocja zatrudnienia, przedsiębiorczości i wspieranie aktywności zawodowej.

2.3. Uwarunkowania wewnętrzne

Polityka lokalna obowiązująca w gminie Gniew oraz jej podstawy prawne.

Informacje zawarte w tabelach zawierają wybrane zapisy w dokumentach strategicznych i planistycznych obowiązujących na terenie Miasta i Gminy Gniew.

Tabela 4 Dokumenty strategiczne i planistyczne obowiązujące na terenie gminy Gniew

1.	Strategia Rozwoju Gminy Gniew na lata 2004-2014
	<p>Priorytety rozwojowe gminy Gniew</p> <p>1.1. Społeczeństwo</p> <p><u>Priorytet 1</u> Budowanie społeczeństwa informatycznego oraz pobudzanie aktywności i zaradności osobistej mieszkańców gminy.</p> <p>1.2. Gospodarka</p> <p><u>Priorytet 2</u> Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju turystyki , a także restrukturyzacji rolnictwa</p> <p>1.3. Środowisko</p> <p><u>Priorytet 3</u> Podjęcie działań w celu wykorzystania naturalnych walorów krajobrazowo-przyrodniczych, dbałość o ład przestrzenny i bezpieczeństwo mieszkańców</p> <p>2. Cele główne i szczegółowe</p> <p>2.1. Społeczeństwo</p> <p>2.1.1. Ludność</p> <p>I. Wyrównywanie szans rozwoju na wsi i w mieście</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój aktywności i zaradności wśród mieszkańców gminy 2. Zwiększenie ilości funkcjonujących w gminie organizacji pozarządowych 3. Zwiększenie udziału mieszkańców gminy w ogólnej liczbie zatrudnionych we wszystkich lokalnych firmach 4. Stworzenie gminnego programu aktywności gospodarczej 5. Rozbudowa i dostosowanie obiektów szkolnych w poszczególnych sołectwach do prowadzenia lokalnej działalności kulturalno-sportowej <p>2.1.2. Opieka zdrowotna i społeczna</p> <p>II. Wzrost aktywności oraz solidarności wzajemnej mieszkańców</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wypracowanie gminnego systemu solidarnego wspierania osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej 2. Zwiększenie nakładów finansowych na modernizację sieci placówek służby zdrowia oraz przywrócenie opieki medycznej w szkołach 3. Wdrożenie promocji zdrowego stylu życia, profilaktyki zdrowotnej i uzależnieniowej ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji rodzin patologicznych 4. Wypracowanie gminnego programu budowy tanich mieszkań dla osób niezamożnych 5. Zwiększenie pomocy osobom niepełnosprawnym <p>2.1.3. Edukacja</p> <p>III. Edukacja – zwiększeniem szans na rozwój gminy</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa lub remonty budynków sieci szkół w gminie zgodnie z wymogami współczesnej cywilizacji 2. Stworzenie nowoczesnego ośrodka kształcenia dorosłych 3. Stworzenie gminnej infrastruktury internetowej, umożliwiającej dostęp do Internetu wszystkim zainteresowanym 4. Opracowanie Strategii Oświatowej dla Gminy 5. Opracowanie programu szukania środków pozabudżetowych oraz stworzenie Gminnego Systemu Stypendialnego dla młodzieży zdolnej i z rodzin ubogich.

2.2. Gospodarka

2.2.1. Turystyka

IV. Podniesienie atrakcyjności i zrobienie z turystyki głównego źródła dochodu w gminie

1. Opracowanie strategii rozwoju turystyki w gminie z uwzględnieniem turystyki weekendowej
2. Wdrożenie projektu zagospodarowania Wzgórza Zamkowego uwzględniającego również Zespół Staromiejski
3. Rozszerzenie oferty stałych atrakcji turystycznych
4. Przystosowanie działalności usługowej i infrastruktury do obsługi ruchu turystycznego
5. Wdrożenie systemu oznakowań i opisów szlaków turystyczno-historycznych

2.2.2. Przedsiębiorczość

V. Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, w tym opartej na nowych technologiach informatycznych

1. Stworzenie stałej rezerwy uzbrojonych terenów przeznaczonych pod inwestycje
2. Zwiększenie przez gminę udogodnień dla obsługi rozwijającej się przedsiębiorczości
3. Rozwój drobnej produkcji i rzemiosła zlokalizowanych przy większych skupiskach ludzkich
4. Rozwój infrastruktury technicznej w gminie Gniew
5. Większa aktywność władz gminy w celu lokalizacji oddziałów banków na tym terenie
6. Stworzenie Gminnego Funduszu Poręczeń Kredytowych

2.2.3. Rolnictwo

VI. Restrukturyzacja gospodarki rolnej z ukierunkowaniem na żywność ekologiczną

1. Ułatwienie dostępu miejscowym rolnikom do preferencyjnych kredytów i dogodnych poręczeń
2. Zwiększenie współpracy przedstawicieli rolników z odpowiednimi instytucjami
3. Podniesienie świadomości rolników w zakresie konieczności rozwijania dodatkowej działalności gospodarczej i pozyskiwania źródeł dochodów poza produkcją rolną
4. Zwiększenie sprzedaży lokalnych produktów rolnych na trójmiejskim rynku zbytu
5. Przeszkolenie odpowiedniej ilości osób do pisania projektów w celu pozyskiwania funduszy europejskich

2.3. Środowisko

2.3.1. Ekologia

VII. Bezenny kapitał – lasy, woda i krajobraz – wielka atrakcja turystyczna, dlatego chrońmy je

1. Rozbudowa gminnego systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków
2. Ograniczenie zanieczyszczeń powietrza z lokalnych kotłowni i części domów
3. Opracowanie programu segregacji odpadów komunalnych
4. Opracowanie programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii
5. Opracowanie projektu edukacji ekologicznej dla gminy Gniew

2.3.2. Środowisko przyrodnicze

VIII. Poprawa środowiska przyrodniczego poprzez zrównoważony rozwój gminy

1. Kompleksowa aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego
2. Wdrożenie skutecznego monitoringu i ochrony terenów cennych przyrodniczo w oparciu o działalność organizacji pozarządowych
3. Zwiększenie ilości obszarów cennych przyrodniczo objętych ochroną prawną w gminie
4. Bieżące rozwiązywanie problemów „dzikich” wysypisk śmieci
5. Zwiększenie ilości terenów zielonych w mieście
6. Zwiększenie zalesienia w gminie

2.3.3. Bezpieczeństwo

IX. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego i socjalnego

1. Budowa ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż głównych szlaków drogowych
2. Stworzenie monitoringu wizyjnego (kamery) niebezpiecznych miejsc, szczególnie w okresie letnim
3. Zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi wśród młodzieży i na terenach popegeerowskich
4. Włączenie do programów szkolnych tematów „Bezpieczny na drodze”, „Narkotykom stop”, „Alkohol – nie” itp.
5. Zminimalizowanie skutków wzrastającego ruchu drogowego na drogach gminy.

2.	<p>Strategia Rozwoju Turystyki Gminy Gniew</p>
	<p>Strategia Rozwoju Turystyki Gminy Gniew została uchwalona Uchwałą nr XXXII/228/05 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 03 marca 2005 r.</p> <p>Potencjał zasobów dziedzictwa kulturowego obszaru gminy Gniew wraz z zasobami krajobrazowymi i środowiskiem przyrodniczym stanowią zasadniczą przesłankę, która pozwala przedstawić następujące cele strategiczne i działania operacyjne:</p> <p>Głównymi celami strategicznymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwój turystyki i jej wpływ na zrównoważony rozwój gospodarczy gminy, • poprawa dostępu do informacji turystycznej i usług turystycznych, • wzrost liczby turystów przyjeżdżających do gminy poprzez podniesienie jakości usług, • wydłużenie sezonu turystycznego. <p>Proponowane działania operacyjne to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie nowych elementów infrastruktury turystycznej, • uporządkowanie istniejącej bazy turystycznej, jej restrukturyzacja i modernizacja, • opracowanie nowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględniającego zagospodarowanie turystyczne obszaru gminy.
3.	<p>Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Gniew do roku 2013</p>
	<p>Wybrany wariant rozwoju gminy Gniew obejmuje 14 celów utworzonych na podstawie zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego gminy. Poszczególnym zidentyfikowanym w wybranym wariantcie celom przypisano kierunki działań.</p> <p style="text-align: center;">CEL STRATEGICZNY IA</p> <p>Stworzyć gminny program aktywności gospodarczej</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Promocja samozatrudnienia ze wskazaniem źródeł dochodu powstających w trakcie realizacji strategii gminy, – Inkubator przedsiębiorczości, – Promocja i szkolenia w zakresie dodatkowych i nowych źródeł zarobkowania w obszarach wiejskich. <p style="text-align: center;">CEL STRATEGICZNY IB</p> <p>Podjąć działania w kierunku rozbudowy gminnego systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozbudowa i modernizacja istniejącej oczyszczalni ścieków, – Modernizacja systemu oczyszczania ścieków w obszarach popegeerowskich, – Kanalizacja obszarów proturystycznych jako I etap likwidacji szamb bezodpływowych. <p style="text-align: center;">PRIORYTET II A</p> <p>Umożliwić rozwój infrastruktury turystycznej na terenie Starego Miasta i w obszarach do niego przyległych</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Stworzenie warunków do rozwoju usług transportowych w obrębie Starego Miasta (bryczki konne, riksze, pojazdy typu „Melex”), – Przewodnicy po Starym Mieście i okolicach (wyznaczenie traktów turystycznych np. Trakt

- Królewski),
- Korzystne zmiany w PZP dla lokalizacji nowych usług turystycznych w istniejących plombach i na zapleczech istniejących obiektów Starego Miasta.

PRIORYTET II B

Przeciwdziałać patologiom społecznym w obszarze rewitalizowanym i terenach do niego przyległych

Opis kierunków działań:

- Tworzenie warunków do sprawnego funkcjonowania grup wsparcia (zamek),
- Utworzenie Środowiskowego Domu Pomocy na bazie obiektu komunalnego w granicach Starego Miasta,
- Tworzenie programów profilaktycznych i współpraca z organizacjami pozarządowymi w ich realizacji.

PRIORYTET II C

Stworzyć na poziomie gminy pakiet regulacji prawnych dotyczących polityki mieszkaniowej

Opis kierunków działań:

- Utworzenie programu polityki mieszkaniowej z uwzględnieniem potrzebnych zmian funkcji obszaru rewitalizowanego,
- Budowa obiektu mieszkalnego (komunalnego, TBS) dla relokacji mieszkańców – oferty poprawy warunków zamieszkania,
- Utworzenie mieszkań socjalnych i ochronnych.

PRIORYTET II D

Podjąć działania w kierunku stworzenia sprawnego systemu segregacji odpadów stałych

Opis kierunków działań:

- Likwidacja dzikich wysypisk śmieci,
- Segregacja odpadów u źródła,
- Utylizacja odpadów wielkogabarytowych i uciążliwych.

CEL NIEZBĘDNY III A

Zmiana systemu działań na rzecz utrzymania porządku publicznego

Opis kierunków działań:

- Powołanie Straży Miejskiej,
- Opracowanie programu monitoringu i egzekucji prawa w zakresie gospodarki odpadami przez właścicieli obiektów i estetyki otoczenia posesji,
- Ustalenie zasad współpracy Straży Miejskiej i M-GOPS w zakresie monitorowania środowisk zagrożonych.

CEL NIEZBĘDNY III B

Włączyć okolice Gniewu do szeroko rozumianego obszaru usług turystycznych w oparciu o Program Rewitalizacji Miasta Gniew

Opis kierunków działań:

- Tworzenie podstaw do rozwoju usług agroturystycznych na obszarach wiejskich otaczających miasto,
- Wspieranie rozwoju pól kempingowych i biwakowych z zapleczem sanitarnym i usługowym,

- Rozbudowywać infrastrukturę komunikacyjną pomiędzy obszarem rewitalizowanym a pozostałą częścią gminy.

CEL NIEZBĘDNY III C

Stworzyć spójny i jednolity sposób zagospodarowania obiektów o charakterze zabytkowym

Opis kierunków działań:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego z uwzględnieniem funkcji określonych Lokalnym Programem Rewitalizacji,
- Powiązanie funkcji określonych i realizowanych przez Zespół Zamkowy z funkcjami usługowymi Starego Miasta,
- Ogłoszenia konkursu na ogólną koncepcję kolorystyki obiektów podlegających renowacji w uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

CEL NIEZBĘDNY III D

Podjąć działania w kierunku podwyższenia standardu życia na obszarach wiejskich

Opis kierunków działań:

- Poprawa jakości infrastruktury technicznej (woda, drogi, oświetlenie),
- Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu,
- Budowa obiektów kultury i rekreacji dla mieszkańców społeczności wiejskiej.

CEL NIEZBĘDNY III E

Stwarzać warunki do poprawy infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy

Opis kierunków działań:

- Poprawa jakości i stanu technicznego dróg gminnych,
- Budowa ścieżek rowerowych i pieszych łączących poszczególne miejscowości gminy,
- Poprawa komunikacji publicznej między sołectwami a stolicą gminy.

CEL NIEZBĘDNY III F

Stworzyć warunki do szerokiej dostępności mieszkańców gminy do różnych form edukacji

Opis kierunków działań:

- Lepiej wykorzystać istniejącą bazę oświatową dla tworzenia różnych form kształcenia i zajęć pozalekcyjnych,
- Rozbudowa infrastruktury oświatowej o bazę sportową z przystosowaniem do rekreacji dla mieszkańców gminy,
- Tworzenie programów edukacji dorosłych na bazie istniejących placówek oświatowych i zamku w Gniewie.

CEL NIEZBĘDNY III G

Tworzyć warunki do powiązań obszaru Starego Miasta z innymi obszarami turystycznymi wokół miasta Gniew

Opis kierunków działań:

- Remont i budowa nowych dróg do nowych obszarów usług turystycznych,
- Wspieranie różnych form komunikacji alternatywnej do komunikacji samochodowej,
- Tworzenie pakietów usług turystycznych.

	<p>CEL NIEZBĘDNY III H</p> <p>Utworzenie i wdrożenie programu usuwania azbestu na terenie miasta i gminy Gniew</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Ewidencja obiektów w których mają zastosowanie pokrycia dachowe lub elewacyjne wykonane z azbestu,- Usuwanie azbestu z obiektów komunalnych i wspólnot mieszkaniowych, w których gmina jest członkiem,- Szkolenia i edukacja prywatnych właścicieli obiektów budowlanych w zakresie możliwości i sposobów finansowania usuwania i utylizacji azbestu.
4.	<p style="text-align: center;">LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA STAREGO MIASTA, WZGÓRZA ZAMKOWEGO, PODZAMCZA W MIEJSCOWOŚCI GNIEW JAKO OBSZARU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ</p>
	<p>CEL STRATEGICZNY I A</p> <p>Stworzyć warunki do poprawy estetyki kamienic będących głównymi elementami obszaru rewitalizowanego.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Uregulowanie stosunków własnościowych kamienic znajdujących się w obszarze rewitalizowanym,- Stworzenie programu (projektu) modelowego dla istniejących wspólnot mieszkaniowych dla renowacji frontonów (elewacji) i zewnętrznej architektury kamienic (dot. również prywatnych właścicieli),- Przystąpienie do prac projektowych i dokumentacyjnych dla obiektów komunalnych i wspólnotowych, w których gmina ma większość głosów. <p>CEL STRATEGICZNY I B</p> <p>Podjąć działania dla funkcjonalnego zagospodarowania Placu Grunwaldzkiego z korzyścią dla rozwoju różnego rodzaju funkcji turystycznych.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Tworzenie warunków do prekwalfikacji obecnie świadczonych usług na rzecz powstania nowych kawiarni, restauracji, pubów z serwisem bezpośrednim na Placu (parasole),- Likwidacja elementów Placu niezwiązanych z historią miejsca i nic „niemówiących” na rzecz urządzeń rekreacyjnych (fontanna, ławki, zegar słoneczny itp.),- Zamknięcie Placu Grunwaldzkiego dla ruchu kołowego (poza wyjątkami). <p>PRIORYTET II A</p> <p>Przeciwdziałać rosnącemu bezrobociu i migracji ludzi młodych poza gminę.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Stworzenie Stref Aktywności Gospodarczej z wykorzystaniem położenia wokół przyszłych inwestycji infrastrukturalnych (autostrada, most na Wiśle),- Sprzyjanie rozwojowi różnych form turystyki w Gniewie i jego najbliższych okolicach,- Tworzenie dobrych warunków do rozwoju usług w tym okołobiznesowych w obszarze rewitalizowanym. <p>PRIORYTET II B</p> <p>Przeciwdziałać patologiom społecznym w obszarze rewitalizowanym i terenach do niego przyległych.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Tworzenie warunków do sprawnego funkcjonowania grup wsparcia (Zamek),- Utworzenie Środowiskowego Domu Pomocy na bazie obiektu komunalnego w granicach Starego Miasta,- Tworzenie programów profilaktycznych i współpraca z organizacjami pozarządowymi w ich realizacji.

PRIORYTET II C

Podjąć działania w kierunku uregulowania stosunków własnościowych obiektów wchodzących w skład obszaru podlegającego rewitalizacji.

Opis kierunków działań:

- Regulacja podstaw prawnych funkcjonowania wszystkich wspólnot mieszkaniowych w obszarze rewitalizowanym (Raport końcowy z oceny podstaw prawnych funkcjonowania wspólnot mieszkaniowych),
- Przejęcie inicjatywy w realizowaniu Programu Rewitalizacji we wspólnotach mieszkaniowych, w których gmina posiada większość głosów,
- Ustalenie rzeczywistych właścicieli kamienic i obiektów w obszarze rewitalizowanym (prowadzenie negocjacji w kierunku rekomunalizacji części obiektów).

PRIORYTET II D

Umożliwić rozwój infrastruktury turystycznej na terenie Starego Miasta i w obszarach do niego przylegających.

Opis kierunków działań:

- Stworzenie warunków do rozwoju usług transportowych w obrębie Starego Miasta (brydżki konne, riksze, pojazdy typu „Meleks”),
- Przewodnicy po Starym Mieście i okolicach (wyznaczenie traktów turystycznych np. Trakt Królewski),
- Korzystne zmiany w MPZP¹² dla lokalizacji nowych usług turystycznych w istniejących plombach i na zapleczach istniejących obiektów Starego Miasta.

CEL NIEZBĘDNY III A

Przeciwdziałać dekapitalizacji majątku stanowiącego zasób kulturowy i historyczny Starego Miasta.

Opis kierunków działań:

- Rekomunalizacja obiektów zabytkowych i o szczególnym znaczeniu dla miasta,
- Projekt konserwacji i renowacji obiektów zabytkowych na terenie Starego Miasta.,
- Stworzenie skutecznego systemu egzekwowania renowacji obiektów zabytkowych przez właścicieli prywatnych zgodnie z obowiązującym prawem i decyzjami konserwatora zabytków.

CEL NIEZBĘDNY III B

Podjąć działania w kierunku likwidacji niskiej emisji poprzez zmianę systemu ogrzewania w poszczególnych obiektach Starego Miasta.

Opis kierunków działań:

- Podłączenie większości obiektów obszaru rewitalizowanego do wspólnej sieci c.o.,
- Ograniczyć ruch pojazdów mechanicznych w obrębie Starego Miasta,
- Monitoring źródeł niskiej emisji (kontrola sposobów wytwarzania energii cieplnej).

CEL NIEZBĘDNY III C

Podjąć działania w kierunku wyznaczenia i objęcia części terenów miasta prawną ochroną zasobów przyrody.

Opis kierunków działań:

- Utworzenie strefy chronionego krajobrazu w obszarze objętym Programem Rewitalizacji,
- Powołanie Parku Krajobrazowego „Dolna WW”,
- Budowa ścieżek przyrodniczych.

CEL NIEZBĘDNY III D

Zmiana systemu działań na rzecz utrzymania porządku publicznego.

¹² Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego.

	<p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Powołanie Straży Miejskiej, - Opracowanie programu monitoringu i egzekucji prawa w zakresie gospodarki odpadami przez właścicieli obiektów i estetyki otoczenia posesji, - Ustalenie zasad współpracy Straży Miejskiej i MiGOPS w zakresie monitorowania środowisk zagrożonych. <p>CEL NIEZBĘDNY III E Podjąć działania w kierunku dalszego rozwoju ofert skierowanych do turystów opartych o funkcje przestrzenne i zasoby historyczne Wzgórza Zamkowego w Gniewie.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wprowadzenie nowych funkcji restauracyjno – noclegowych, - Budowa obiektów sportowo – rekreacyjnych wokół Zamku, - Budowa infrastruktury dla uprawiania różnego rodzaju dyscyplin sportowych w tym sportów ekstremalnych. <p>CEL NIEZBĘDNY III F Podjąć działania w kierunku włączenia partnerów prywatnych w realizację zamierzeń turystycznych na terenie miasta Gniew.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Utworzenie ofert (projektów) ze strony gminy, które mogłyby być realizowane w ramach PPP, - Utworzyć i promować prawo lokalne ustalające zasady pomocy publicznej na terenie gminy Gniew i w obszarze objętym rewitalizacją, - Stworzenie profesjonalnej oferty inwestycyjnej w obszarach turystycznych z wykorzystaniem technik informatycznych i poprzez udział w targach. <p>CEL NIEZBĘDNY III G Działać na rzecz ścisłego powiązania centrum miasta z Zamkiem.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jak najszybsze doprowadzanie do zmiany funkcji Domu Bramnego (wrota na Rynek), - Utworzenie łańcucha usług od Zamku do Placu Grunwaldzkiego, - Jarmark Kasztelański (Zamek, ulice łączące Zamek z Placem Grunwaldzkim). <p>CEL NIEZBĘDNY III H Podjąć wszelkie starania w kierunku dbałości o zachowanie walorów estetycznych panoramy miasta.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie ograniczeń w zabudowie na bazie dobrych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego, - Realizacja koncepcji tworzenia architektury zieleni w perspektywie panoramy miasta z różnych jego stron, - Tworzenie iluminacji świetlnej zrewitalizowanych części miasta.
5.	<p style="text-align: center;">Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarz Przestrzennego Miasta i Gminy Gniew - 2008</p>
	<p>1.1 Uchwała Rady Miejskiej w Gniewie Nr XXXII/169/2000 z dnia 27 października 2000r. w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy GNIEW”.</p> <p>1.2 Uchwała Rady Miejskiej w Gniewie Nr XIX/120/04 Rady Miejskiej w Gniewie z dn.29 stycznia 2004r, w sprawie przystąpienia do zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania”.</p> <p>1.3 Uchwała Rady Miejskiej w Gniewie Nr XXXIII/239/2005 z dnia 31 marca 2005 roku w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gniew” uchwalonego uchwałą Nr XXXII/169/2000 Rady Miejskiej w Gniewie z dnia 27 października 2000 r w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy w Gniewie”</p>

1.4 Uchwała Rady Miejskiej w Gniewie Nr IX/88/07 z dnia 29.06.2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu wsi Opalenie, gmina Gniew.

1.5 Uchwała Rady Miejskiej w Gniewie Nr XXVIII/260/08 z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu wsi Opalenie, gmina Gniew.

1. Podstawowe cele rozwoju przestrzennego gminy wynikają z występujących uwarunkowań rozwoju gminy i zakładają wykorzystanie szans wynikających z potencjału gminy, likwidację braków i niedoborów w sferze społecznej i ochrony środowiska - przy założeniu rozwoju zrównoważonego (zatem z **ograniczeniami** dla obszarów o walorach przyrodniczych, zwłaszcza położonych w tzw. korytarzach ekologicznych - rangi krajowej Dolina Wisły, rangi regionalnej Dolina Wierzycy i lokalnej- dolina Strugi Młyńskiej).

Jako główne funkcje w gminie Gniew ustala się: **rolnictwo, osadnictwo związane z rolnictwem, funkcje mieszkaniowe (zwłaszcza dla miasta), turystyka (głównie krajoznawcza wykorzystująca potencjał zasobów dziedzictwa kulturowego, ale także agroturystyka), funkcje gospodarcze (produkcyjne i usługowe), usługi lokalne-ośrodek gminny i ponad lokalne.**

2. Rozwój rolnictwa i infrastruktury obsługującej następować winien poprzez: wprowadzanie nowych rodzajów specjalizacji gospodarki rolnej opartej o rolnictwo ekologiczne, ochronę przed zainwestowaniem obszarów o najwyższych wartościach agroekologicznych, pomoc organizacyjną dla rolników w zakresie: zamiany i scalania gruntów, wprowadzania nowych technologii, rozwój edukacji i pomoc fachową w zakresie upowszechniania nowych, specjalistycznych dziedzin rolniczych, związanych z potencjalnymi rynkami zbytu i finansowaniem przedsięwzięć związanych z rolnictwem oraz agroturystyka i obsługą ruchu turystycznego (kursy, szkolenia, informacje).

3. Rozwój mieszkalnictwa następować winien poprzez wyznaczenie i przygotowanie (poprzez plany miejscowe, przygotowanie infrastruktury drogowej i technicznej), oferty terenów inwestycyjnych w rejonach: o korzystnych warunkach inwestowania (w pobliżu istniejącego i planowanego uzbrojenia), w skoncentrowanych zespołach zabudowy w terenach zapewniających ochronę najwartościowszych zespołów, układów urbanistycznych, ochronę ich panoram położonych poza obszarami o wyjątkowych walorach krajobrazowych i cennych przyrodniczo stanowiących potencjał rozwojowy gminy, z istotnymi ograniczeniami w obszarach tzw. korytarzy ekologicznych i w obszarach proponowanych do ochrony bądź już objętych formami ochrony poza terenami o najwyższych walorach agroekologicznych położonych blisko głównych ośrodków rozwoju gminy, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu usług podstawowych zapewniających dobry dostęp do miejsc pracy, usług, różnorodnych form spędzania wolnego czasu. Konieczne jest zrealizowanie programu budowy mieszkań komunalnych dla uboższych, mieszkań socjalnych, realizacja programu mieszkań i opieki dla osób starszych.

4. W zakresie turystyki wiodącymi formami winny być: turystyka krajoznawcza i kwalifikowana, wypoczynek pobytowy (głównie w oparciu o kwatery agroturystyczne, także w mieście) Rozwój tych form winien następować poprzez: jak najlepsze wykorzystanie istn. walorów dziedzictwa kulturowego (walorów historyczno-kulturowych miasta, Zamku, a także zespołów ruralistycznych o zachowanych wartościowych cechach) i piękna krajobrazu naturalnego - zachowanie i ochrona najwartościowszych nieprzekształconych fragmentów krajobrazu poprawa estetyki zabudowy wiejskiej i rekreacyjnej utrzymanie i rozwój dotychczasowych form związanych z Zamkiem oraz sanktuarium Piaseckim wykorzystanie walorów kulturowych Zespołu Staromiejskiego Gniewa przygotowanie terenów dla rozwoju krótkopobytowych form wypoczynku dla turystów i mieszkańców (pola namiotowe, campingi, stacje wodne, kąpieliska, plażowiska, a także zajazdy motele, schroniska) w rejonach rekreacyjnych – pld., część gminy. Organizację szlaków turystycznych (turystyki pieszej, wodnej, motorowej, rowerowej, konnej) stanowiących element systemu i rozpowszechnienie informacji o szlakach turystycznych, dalszy rozwój turystyki kwalifikowanej związanej z Wierzycą i ew. Wisłą urządzenie punktów widokowych (tablice informacyjne, mapy, elementy małej architektury, punkty gastronomiczne i sanitariaty), zwłaszcza wzdłuż drogi nadwiślańskiej wyznaczenie miejsc kwalifikujących się do lokalizacji kąpielisk stworzenie

infrastruktury obsługującej- w rejonach rekreacyjnych nad jeziorami w Pieniążkowo (konieczne tu są działania ograniczające negatywny wpływ drogi krajowej nr 1 na ew. zagospodarowanie rekreacyjne), Półwsi, Rakowcu , w rejonie jez. Smarzewskiego -turystyka pobytowa, pole namiotowe, campingi, kwatery agroturystyczne, schroniska turystyczne wykorzystanie dla potrzeb turystyki linii kolejowych (wymaga to uzgodnień z PKP- ze względu na uznanie linii za tereny zamknięte) oraz terenów bezpośrednio sąsiadujących- w Gniewie linia Gniew-Morzeszczyn, z uaktywnieniem Brodów Pom. i terenów w Brodzkich Młynach wspomaganie rozwoju funkcji agroturystycznych - wytypowanie obszarów promocyjnego rozwoju, chronionych przed nadmiernym zainwestowaniem w zakresie funkcji produkcyjnych, np. w płd. i środkowej części obszaru gminy (rejon Opalenia, Widlic, Półwsi, Pieniążkowa, Rakowca) lokalizacja skansenu lub ekspozycji muzeum archeologicznego w Ciepłem.

5. Rozwój funkcji gospodarczych (produkcyjnych, usługowych) winien następować poprzez: wskazanie (poprzez plany miejscowe, przygotowanie infrastruktury drogowej i technicznej), oferty terenów dla działalności gospodarczej, w rejonach atrakcyjnych dla inwestorów, blisko zewnętrznych korytarzy komunikacyjnych (droga nr 1, rejon Opalenia) i głównych ośrodków rozwoju gminy, poza obszarami o wyjątkowych walorach krajobrazowych i cennych przyrodniczo, promowanie rozwoju nowych form działalności gospodarczej które dzięki rozwojowi transportu, telekomunikacji, nie są związane z konkretnym rejonem a stwarzających nowe miejsca pracy i mogą być źródłem utrzymania ludności wiejskiej, zewnętrzną promocje gminy jako rejonu atrakcyjnego dla inwestorów tworzących usługi, szczególnie związane z obsługą ruchu turystycznego i tranzytowego prowadzącego z Aglomeracji Gdańskiej na południe kraju.

Założenia projektowe-podstawowe przesłanki, główne cele polityki przestrzennej. (Kolejny fragment SUiKZP Gminy Gniew).

Gniew jest gminą, której najbliższe lata trudno kreślić w optymistycznych barwach. Podstawą do takiej oceny jest:

- perspektywy rynku pracy nie są korzystne, gdyż zasoby siły roboczej na gniewskim rynku pracy nie są atrakcyjne dla inwestora.
- budownictwo mieszkaniowe nie może być lokomotywą rozwojową, gdyż ludność nie dysponuje zasobami kapitałowymi. Jednocześnie brak rozwiązań instytucjonalnych na budownictwo mieszkaniowe dla osób średnio i gorzej uposażonych. Jakość środowiska jest średnia; niewystarczający jest stopień skanalizowania gminy.
- Mieszkańcy gminy Gniew nie należą do społeczności przedsiębiorczej; pod tym względem plasują się nisko - znacznie poniżej wartości przeciętnych. Niska przedsiębiorczość przejawia się najniższą w województwie liczbą podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, małym ruchem budowlanym, a w rezultacie wysokim poziomem bezrobocia i niskimi dochodami gmin.
- miejsc pracy w gminie Gniew jest mało, nadal ponadprzeciętnie dużo ludzi jest związanych z rolnictwem, będącym rezerwuarem siły roboczej, jednak wyposażenie przedsiębiorstw gospodarki narodowej w środki trwałe nie wskazują na duże możliwości absorpcyjne lokalnej gospodarki.
- o swoistym zapóźnieniu w rozwoju infrastruktury świadczyć może niski odsetek mieszkańców gminy obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków.

Główne cele polityki przestrzennej to zatem wskazanie, wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych zarówno dla rozwoju funkcji gospodarczych, jak też dla terenów mieszkaniowych i usługowych poprawiających standard życia mieszkańców, przy zachowaniu zasad racjonalnego i oszczędnego kształtowania struktur przestrzennych, koordynacja różnorodnych działań w przestrzeni, wyznaczenie obszarów priorytetowych.

Najważniejsze dla rozwoju wydaje się być przygotowanie terenów dla rozwoju turystyki i rekreacji, w szczególności opartej o walory kulturowe (miasto, zamek, liczne obszary i obiekty zabytkowe) i krajobrazowe (głównie tereny nadwiślańskie) oraz przyrodnicze, agroturystyki oraz turystyki kwalifikowanej.

	<p>Cele rozwojowe dotyczące zagospodarowania przestrzennego gminy.</p> <p>Cel główny (zgodnie z dotychczasowym Studium) - trwały, zrównoważony i harmonijny rozwój, z uwzględnieniem poprawy warunków bytowych ludności miasta i gminy, rozwój nie powodujący degradacji środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, wykorzystujący właściwie dla rozwoju istn. walory kulturowo-przyrodnicze miasta i obszarów wiejskich.</p> <p>Cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i racjonalne, kształtowanie środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, przy założeniu wykorzystania tkwiącego w nim potencjału dla rozwoju funkcji turystycznej. • Poprawa stanu infrastruktury technicznej (w tym głównie system gospodarki wodno-ściekowej oraz stan zabezpieczeń przeciwpowodziowych, modernizacja systemu ogrzewania w mieście, gazyfikacja obszaru gminy). • Poprawa dostępności komunikacyjnej (gł. modernizacje dróg).
6.	<p align="center">Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew - 2005</p>
	<p>PRIORYTET I.</p> <p>Stworzyć warunki do przeciwdziałania bezrobociu i pauperyzacji społeczeństwa.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzyć warunki dla powstawania nowych miejsc pracy (lokalne podatki i tereny inwestycyjne). 2. Edukacja biznesowa min. w zakresie samozatrudnienia. 3. Grupy wsparcia – kluby pracy. <p>PRIORYTET II.</p> <p>Podjąć działania w kierunku zwiększenia profilaktyki na rzecz wychodzenia z kręgu pomocy społecznej oraz terapii uzależnień.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i realizowanie programów wychodzenia z apatii. 2. Kreowanie liderów grup wsparcia w poszczególnych obszarach uzależnień. 3. Programy edukacyjne dla dzieci z rodzin patologicznych i przebywających długotrwale w kręgu pomocy społecznej. <p>CEL PIERWSZORZĘDNY I.</p> <p>Podjąć działania w kierunku podniesienia jakości usług placówek edukacyjnych do obowiązujących standardów.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe obiekty sportowe. 2. Świetlice szkolne jako centra edukacji pozaszkolnej i profilaktyki. 3. Poprawienie jakości infrastruktury edukacyjnej (sprzęt, pomoce szkolne, gabinety specjalistyczne). <p>CEL PIERWSZORZĘDNY II.</p> <p>Stworzyć sprawnie funkcjonujący system wsparcia dla rodzin patologicznych.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Monitoring środowisk zagrożonych. 2. Tworzenie lub udział w programach opartych na zidentyfikowanych problemach rodzin patologicznych. 3. Współpraca z organami państwa odpowiedzialnymi za interwencjonizm w obszarach patologii (sądy, Policja). <p>CEL PIERWSZORZĘDNY III.</p> <p>Stworzyć skuteczny system pomocy osobom niepełnosprawnym.</p>

Opis kierunków działań:

1. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.
2. Tworzenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych i wspieranie działalności gospodarczej prowadzonej przez te osoby.
3. Refinansowanie i organizacja turnusów rehabilitacyjnych.

CEL PIERWSZORZĘDNY IV.

Stworzyć system współpracy z DPS Gniew, DPS Wyręby Wielkie i PCPR w Tczewie dla uzyskania lepszych efektów w poszczególnych segmentach pomocy społecznej.

Opis kierunków działań:

1. Wspólne warsztaty dla wypracowania projektów samopomocowych.
2. Realizacja wspólnych projektów z wykorzystaniem środków UE w oparciu o wspólną bazę.
3. Wykorzystanie bazy DPS dla realizacji projektów dla beneficjentów z poza DPS.

CEL DRUGORZĘDNY I.

Tworzyć warunki dla rozwoju wolontariatu.

Opis kierunków działań:

1. Promować podstawy prawne umożliwiające zatrudnianie wolontariuszy.
2. Tworzyć modę na wolontariat wśród młodzieży.
3. Pośrednictwo pracy na zasadach wolontariatu poprzez GOPS.

CEL DRUGORZĘDNY II.

Stworzyć sprawnie funkcjonujący system współpracy i wymiany doświadczeń między instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej.

Opis kierunków działań:

1. Centrum Organizacji Pozarządowych na szczeblu powiatu.
2. Coroczne spotkania organizacji pozarządowych działających w regionie z władzami gminy.
3. Tworzenie partnerstw pomiędzy instytucjami pomocy społecznej dla realizacji wspólnych projektów.

CEL DRUGORZĘDNY III.

Wspierać działalność profilaktyczną i socjalną.

Opis kierunków działań:

1. Współpraca z policją.
2. Działalność edukacyjna w oparciu o świetlice wiejskie.
3. Program edukacji socjalnej na bazie szkół.

CEL DRUGORZĘDNY IV.

Podjąć działania w zakresie większego zaangażowania sponsoringu w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Opis kierunków działań:

1. Współpraca z przedsiębiorcami w ramach projektów patronackich.
2. Partnerstwo publiczno-prywatne w zakresie tworzenia nowych usług z zakresu pomocy społecznej.
3. Współpraca z fundacjami o charakterze lokalnym.

CEL DRUGORZĘDNY V.

Podjąć działania w kierunku stworzenia niezbędnej bazy technicznej na rzecz działań podejmowanych w obszarach pomocy społecznej.

Opis kierunków działań:

1. Zapewnienie środków transportu.
2. Budowa nowoczesnej bazy danych o beneficjentach.
3. Dofinansowanie rozwoju środków łączności pomoc społeczna – beneficjent.

CEL DRUGORZĘDNY VI.

Podjąć działania promujące istniejące programy pomocowe w obszarze pomocy społecznej.

<p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Forum organizacji pozarządowych z udziałem publicznego sektora pomocy społecznej.2. Współpraca z lokalnymi mediami.3. Organizacja cyklicznych szkoleń dla bezpośrednich beneficjentów pomocy społecznej. <p>CEL DRUGORZĘDNY VII.</p> <p>Podjąć działania w kierunku zwiększenia zasobów mieszkaniowych, w tym mieszkań socjalnych.</p> <p><u>Opis kierunków działań</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Adaptacja istniejących obiektów komunalnych.2. Przekształcenie części mieszkań komunalnych.3. Porozumienie z gminami sąsiednimi w zakresie budowy wspólnego obiektu socjalnego. <p>CEL DRUGORZĘDNY VIII.</p> <p>Wykorzystać istniejącą bazę dla edukacji zawodowej pracowników pomocy społecznej i jej beneficjentów.</p> <p><u>Opis kierunków działań:</u></p> <ol style="list-style-type: none">1. Dostosowanie świetlic wiejskich do działań edukacyjnych.2. Udostępnienie placówek oświatowych i ich bazy do edukacji beneficjentów pomocy społecznej.3. Organizacja edukacji zawodowej pracowników pomocy społecznej w oparciu o infrastrukturę techniczną placówek oświatowych.

Podsumowanie

Istotnym dla Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Gniew jest fakt, iż zarówno na europejskim, jak i krajowym szczeblu administracyjnym rozwój społeczno – gospodarczy na poziomie lokalnym uznawany jest obecnie za fundament rozwoju regionów. Przekonanie o potrzebie zwiększania potencjału ekonomicznego poszczególnych samorządów lokalnych umacnia się, co można wywnioskować również po rosnącej liczbie opracowań, analiz i dokumentów powstających na różnych szczeblach zarządzania terytorialnego, w tym opracowań, których celem jest integracja i koordynacja wysiłków i działań wielu podmiotów oraz instytucji oddziałujących na rozwój społeczno - gospodarczy. Pracom tym towarzyszy chęć poznania i zrozumienia prawidłowości w funkcjonowaniu i rozwoju lokalnej gospodarki, przestrzeni publicznej i spraw społecznych, co znajduje wyraz w coraz liczniejszych już wykonanych i planowanych do wykonania w przyszłości opracowaniach i studiach poświęconych tym zjawiskom. Większa znajomość prawidłowości i uwarunkowań, jakim podlega rozwój społeczno - gospodarczy przyczyni się do poprawy skuteczności dokonywania ocen lub prognoz rozwojowych. Wobec złożoności wielu procesów składających się na rozwój gminy Gniew taką sytuację należy uznać za szansę dla jej dalszego rozwoju.

Należy podkreślić wzrastającą tendencję do postrzegania gospodarki jako istotnego elementu rozwoju samorządności lokalnej przez instytucje tworzące prawo.

Na szczeblu krajowym rozwój społeczno – gospodarczy w lokalnych samorządach znajduje coraz lepsze umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce państwa, choć nie obywa się bez pojedynczych prób zmierzających do centralizacji decyzji dotyczących różnych poziomów

polskiej samorządności. Powstałe kolejno krajowe strategie rozwoju dotyczące poszczególnych segmentów społeczno - gospodarczych są ważnym instrumentem sterowania rozwojem polskich gmin.

Dają one szansę na koordynację, większą spójność a w efekcie wzajemne wzmocnianie działań państwa z podejmowanymi na innych szczeblach zarządzania terytorialnego.

Strategia rozwoju na szczeblu lokalnym nie może być również tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego, jeżeli rozwój ten ma przebiegać w sposób harmonijny i zrównoważony.

Rozwój społeczno-gospodarczy gminy Gniew będzie pełen sukcesów i korzyści dla jej mieszkańców, jeżeli przyjęte cele i kierunki działania będą spójne z dokumentami wyższego rzędu. Warunkiem wzmocnienia przewidywanych korzyści winny być przemyślane i dobrze zorganizowane działania promocyjne i poszerzenie informacji o przyjętych planach rozwoju gminy.

Obecność Polski w Unii Europejskiej powoduje potrzebę reorganizacji punktów odniesienia wykorzystywanych przy tworzeniu planów rozwoju na niższych szczeblach zarządzania terytorialnego. Istotne znaczenie zyskuje możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej. W przypadku gminy Gniew korzystny wpływ na jej rozwój i znaczenie w regionie wywierają będą inwestycje i projekty finansowane z funduszy UE. Istniejące dokumenty strategiczne i planistyczne na poziomie lokalnym są ze sobą spójne, aczkolwiek obowiązująca Strategia Rozwoju Gminy Gniew na lata 2004 -2014 zdezaktualizowała się w wyniku przyjętych nowych celów i kierunków rozwoju w Planie Rozwoju Lokalnego do roku 2013 i w Lokalnym Programie Rewitalizacji wydzielonej części miasta Gniew. Ten fakt oraz planowane w gminie nowe inwestycje stały się przyczynkiem do aktualizacji strategii rozwoju i nadania jej zrównoważonego charakteru.

3. RAPORT O STANIE GMINY

3.1. *Ogólna charakterystyka gminy*¹³

Gmina Gniew położone są w południowej części województwa pomorskiego, na lewym brzegu Wisły, przy granicy z województwa kujawsko-pomorskim, zajmują wschodnią część Pojezierza Starogardzkiego i zachodnią część Doliny Kwidzyńskiej. Gmina położona jest w powiecie tczewskim, graniczy z gminami: Pelplin, Morzeszczyn, Smętowo Graniczne oraz Nowe. Wschodnią granicę gminy stanowi Wisła. Powierzchnia gminy stanowi 193,98 km² (w tym miasto Gniew - 6 km²) zajmując ok. 11% obszaru woj. pomorskiego i ok. 28% powiatu tczewskiego.

Ważnym atutem gminy jest ich dogodne położenie przy drodze krajowej nr 1, łączącej porty nadbałtyckie z południem Europy, w niedalekiej odległości od autostrady A-1, a tym samym od Trójmiasta.

Gniew jest oddalony od głównych ośrodków miejskich o ok. 70 km od Gdańska, 30 km od Tczewa i Starogardu Gdańskiego oraz 330 km od Warszawy. Najbliższe przeprawy promowe przez Bałtyk znajdują się w odległości 70 km w Gdańska i 90 km w Gdyni, a najbliższy port lotniczy znajduje się w Rębiechowie k. Gdańska. Najbliższy pasażerski przystanek komunikacji kolejowej znajduje się w Morzeszczynie i Tczewie.

Historia i przyroda zarówno samego miasta, jak i pozostałych obszarów należących do gminy Gniew, zadecydowały o jej charakterze i wyznaczyły kierunek rozwoju tego terenu w taki sposób, by jego rozwój zharmonizowany był z naturalnym pięknem obszarów naturalnych. Teraźniejszość postawiła jednak władze samorządowe przed nowym wyzwaniem – nie zapominając o tradycji, bogactwie kulturowym i naturalnym - stworzyć warunki dla rozwoju gospodarki i tym samym podwyższyć jakość życia wszystkich mieszkańców gminy.

Gmina Gniew składa się z miasta Gniew, które prawa miejskie otrzymało w roku 1297 i 19 sołectw:

1. Sołectwo Brody Pomorskie
2. Sołectwo Ciepłe
3. Sołectwo Gogolewo
4. Sołectwo Jaźwiska
5. Sołectwo Jeleń
6. Sołectwo Kolonia Ostrowicka
7. Sołectwo Kuchnia

¹³ Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Gniew – z uwzględnieniem wprowadzonych zmian

8. Sołectwo Kursztyn
9. Sołectwo Nicponia
10. Sołectwo Opalenie
11. Sołectwo Piaseczno
12. Sołectwo Pieniążkowo
13. Sołectwo Polskie Gronowo
14. Sołectwo Półwieś
15. Sołectwo Rakowiec
16. Sołectwo Szpudrowo
17. Sołectwo Tymawa
18. Sołectwo Widlice
19. Sołectwo Wielkie Walichnowy

Rysunek 1 Położenie gminy Gniew na terenie powiatu tczewskiego

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Gniew obejmuje obszar **19 398** ha w tym:

Tabela 5 Struktura gruntów gminy Gniew

NAZWA GRUNTU	POWIERZCHNIA (ha)
lasy i grunty leśne	4 165
użytki rolne	12 702
pozostałe grunty	2 531

Źródło: dane uzyskane z UMiG w Gniewie

3.2. Gmina w statystyce

Tabela 6 Przekrój statystyczny gminy Gniew – stan na koniec 2008 r.

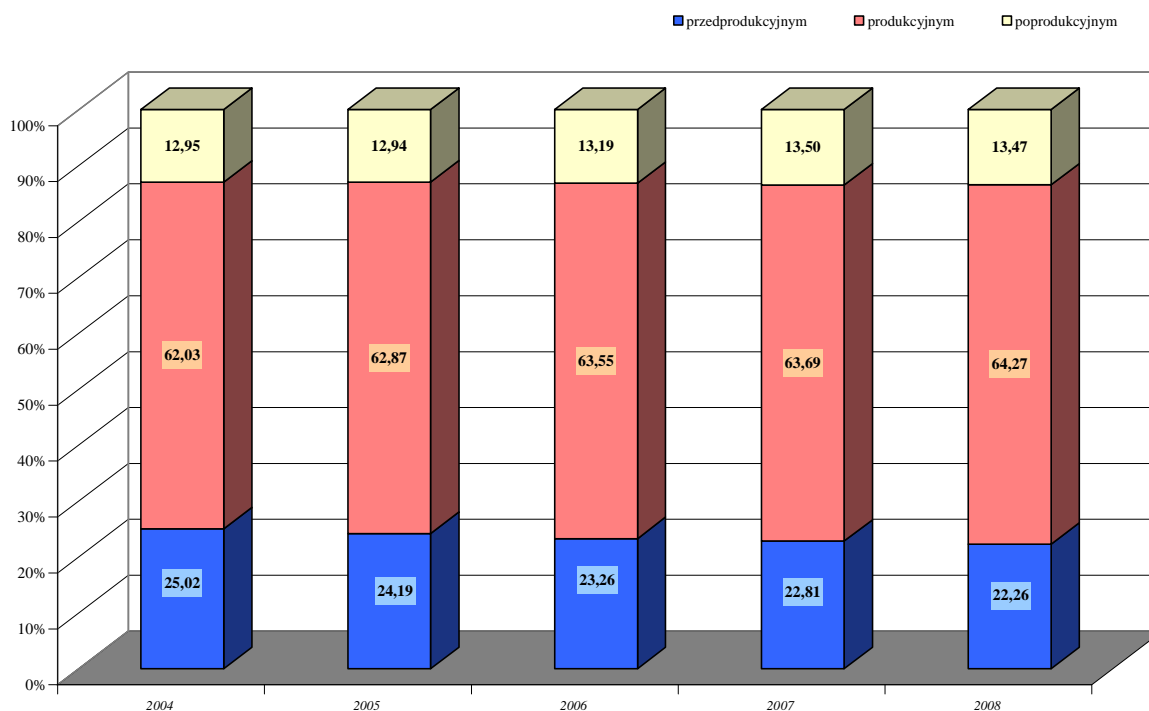
WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	16113
mężczyźni	8004
kobiety	8109
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	3587
mężczyźni	1842
kobiety	1745
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	10356
mężczyźni	5448
kobiety	4908
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	2170
mężczyźni	710
kobiety	1456
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	
Urodzenia żywe w 2008 roku	217
Zgony ogółem w 2008 roku	142
Przyrost naturalny	75

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Gniewie

Gminę Gniew zamieszkiwało na koniec 2008 roku **16 113** osób nieznacznie więcej niż w roku 2007 r. (o 3,6%). Na 1 km² powierzchni ogólnej gminy przypadało przeciętnie **80** osób, przy średniej dla powiatu tczewskiego **162** osoby, a dla województwa pomorskiego **121** osób.

Kobiety zamieszkałe na terenie gminy Gniew miały przewagę liczebną nad mężczyznami. W 2008 r. ich udział w ogólnej liczbie ludności kształtował się na poziomie **50,3%** (w powiecie tczewskim **52,2%**). Natomiast współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wyniósł 101 (w powiecie tczewskim 105).

Wykres 1 Struktura ekonomiczna ludności

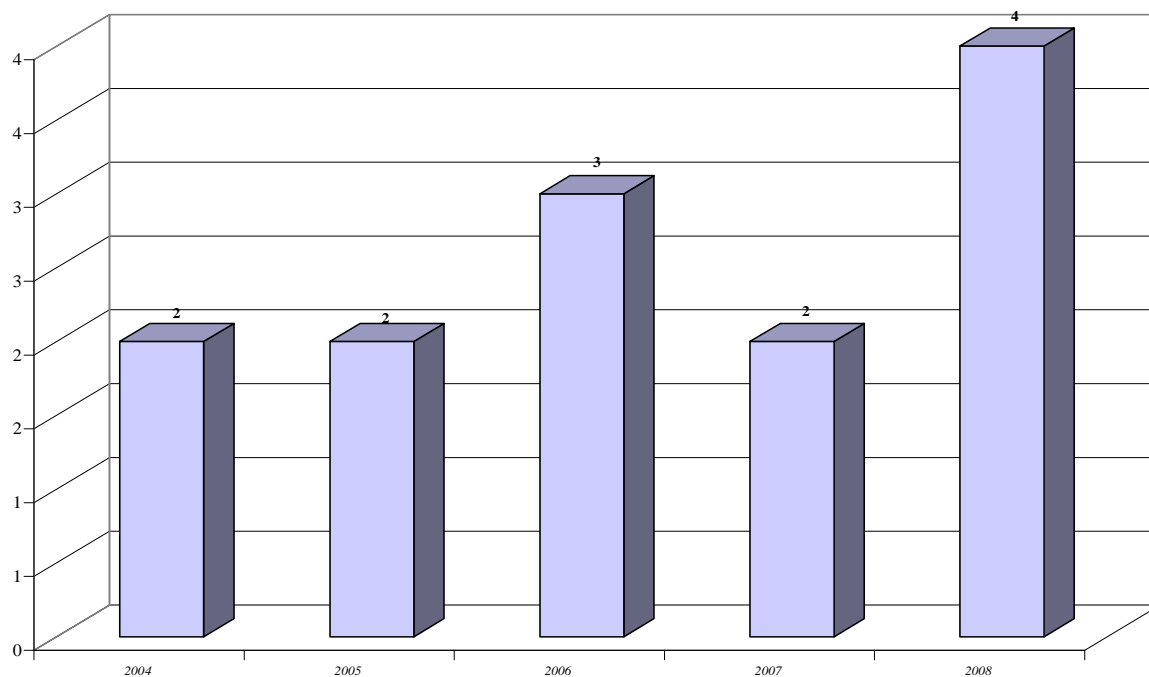

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gniewie

Struktura ludności gminy Gniew wg ekonomicznych grup wiekowych w roku 2008 ukazuje przewagę ludności w wieku produkcyjnym, która stanowiła 64,27% ludności ogółem. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 22,26% ludności zamieszkującej obszar gminy, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym kształtuje się na poziomie 13,47% ludności ogółem.

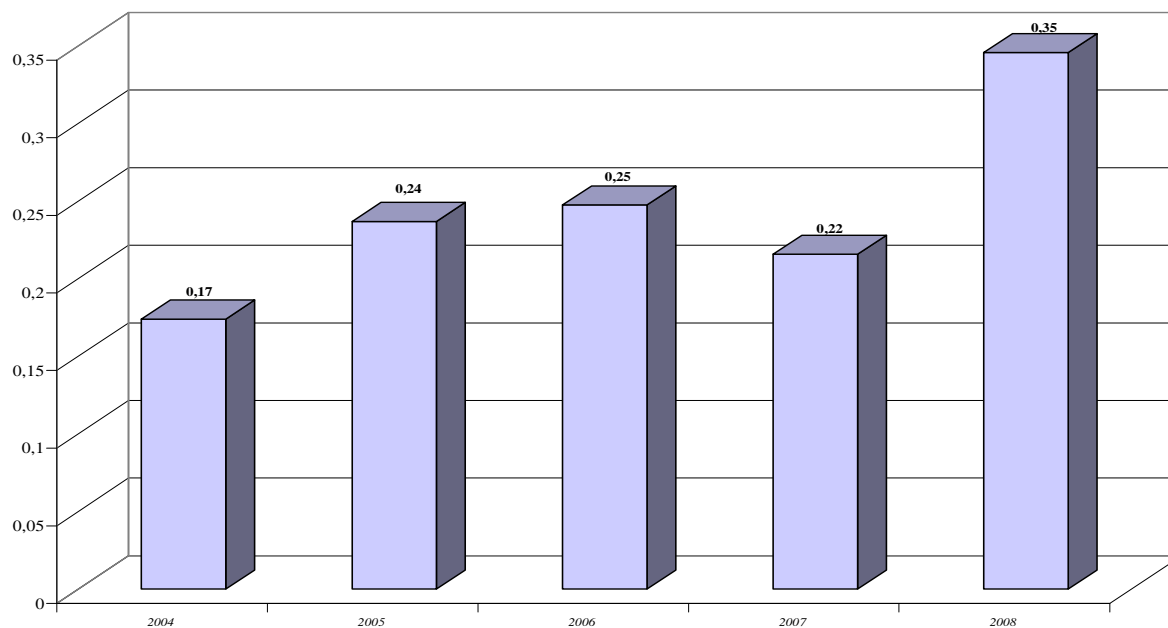
Analizując populację gminy Gniew według ekonomicznych grup wiekowych na przełomie lat 2004-2008 zauważa się procentowy wzrost ludności w wieku produkcyjnym natomiast spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 2 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych oraz danych uzyskanych z UMIG w Gniewie za rok 2008

Wykres 3 Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe – zgony): urodzenia żywe

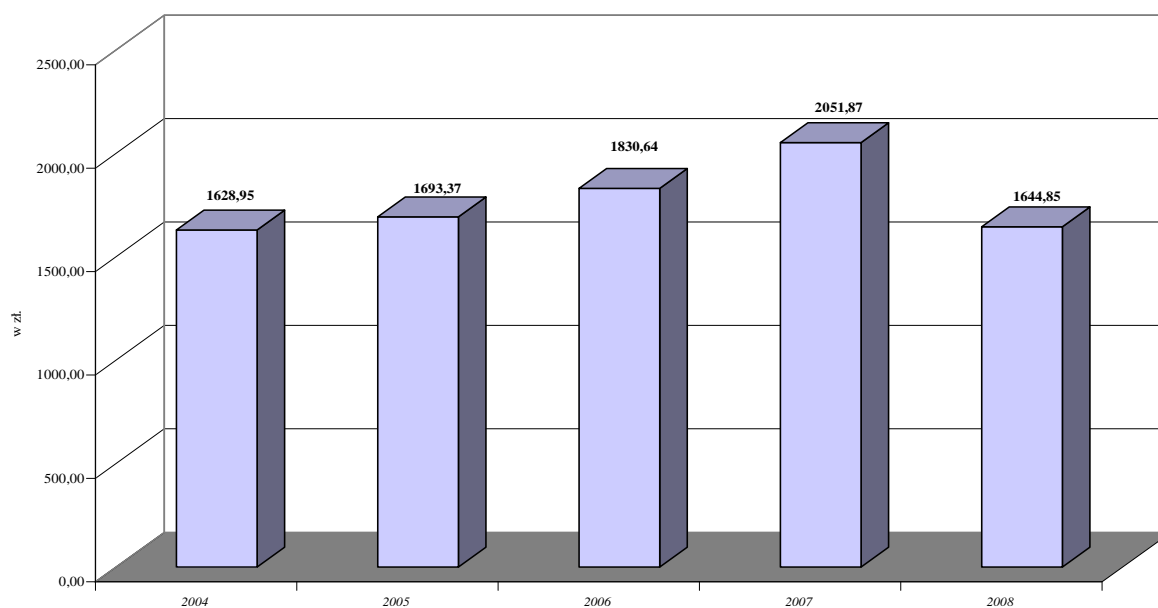
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMIG w Gniewie za rok 2008

Tabela 7 Dochody i wydatki budżetu gminy Gniew na 30.09.2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Dochody budżetu gminy ogółem (w złotych)	26 503 416,81
Dochody własne budżetu gminy (w złotych)	9 394 926,31
Wydatki budżetu gminy ogółem (w złotych), w tym na:	24 598 853,93
• gospodarke mieszkaniową	512 022,40
• administrację publiczną	3 035 878,38
• oświatę i wychowanie	9 734 644,71
• ochronę zdrowia	112 910,96
• opiekę społeczną	6 693 548,82
Wydatki inwestycyjne budżetu gminy (w złotych)	876 593,92
Dochody ogółem w złotych na 1 mieszkańca	1 641,99
Dochody własne w złotych na 1 mieszkańca	582,05
Wydatki ogółem w złotych na 1 mieszkańca	1 524,00
Wydatki inwestycyjne w złotych na 1 mieszkańca	54,31

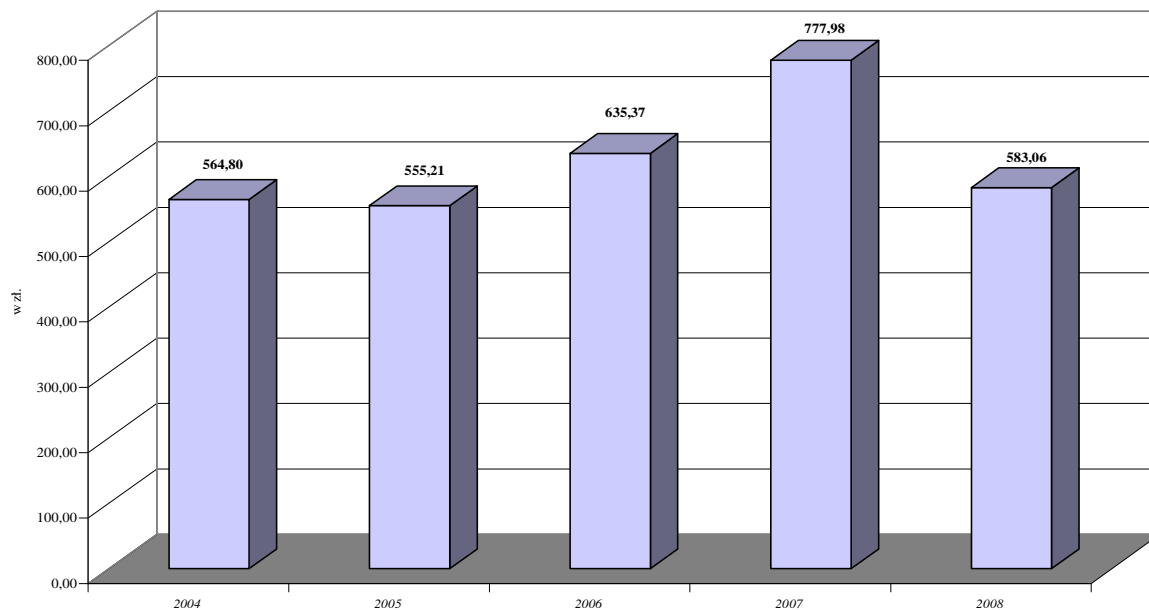
Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Gniewie

Wykres 4 Dochody budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca

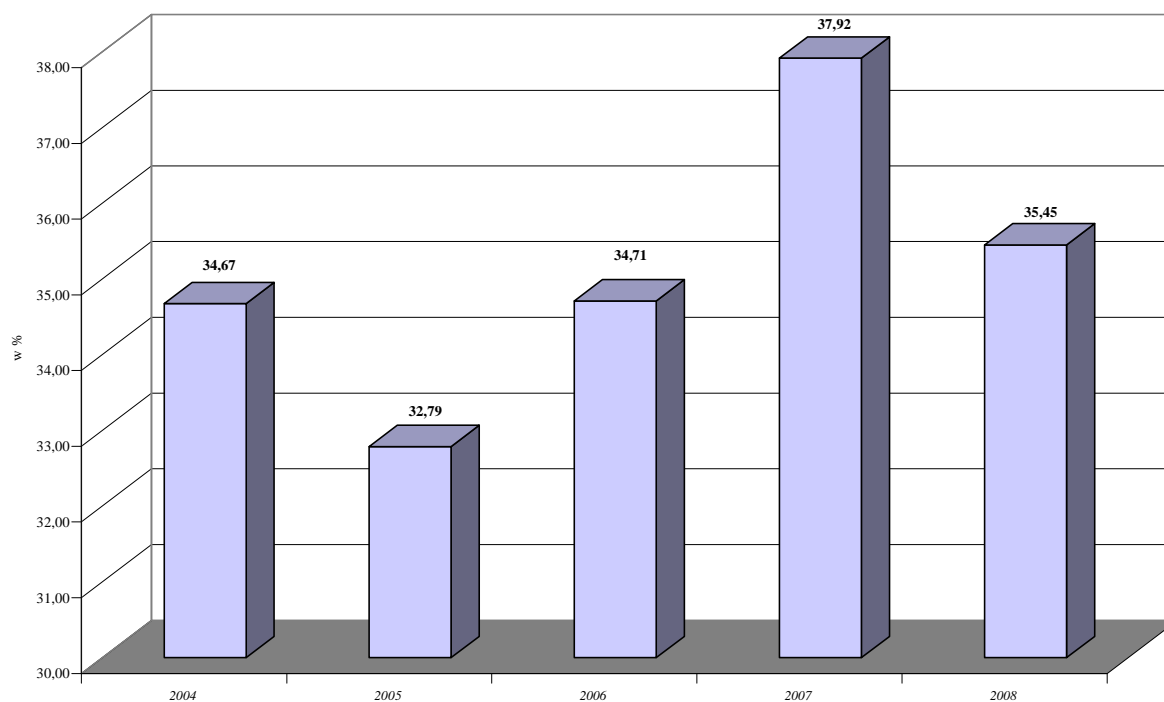
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych oraz danych uzyskanych z UMiG w Gniewie za rok 2008

Wykres 5 Dochód własne budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca

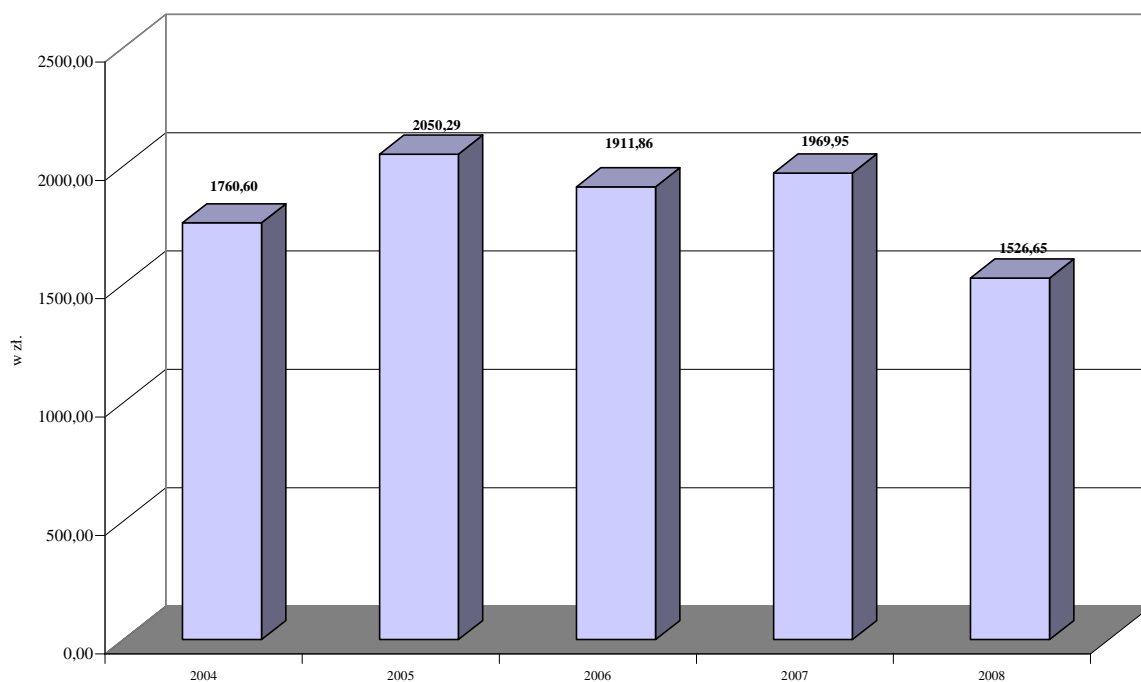
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gnieźnie za rok 2008

Wykres 6 Samodzielność budżetu gminy – procent dochodów własnych w dochodach ogółem

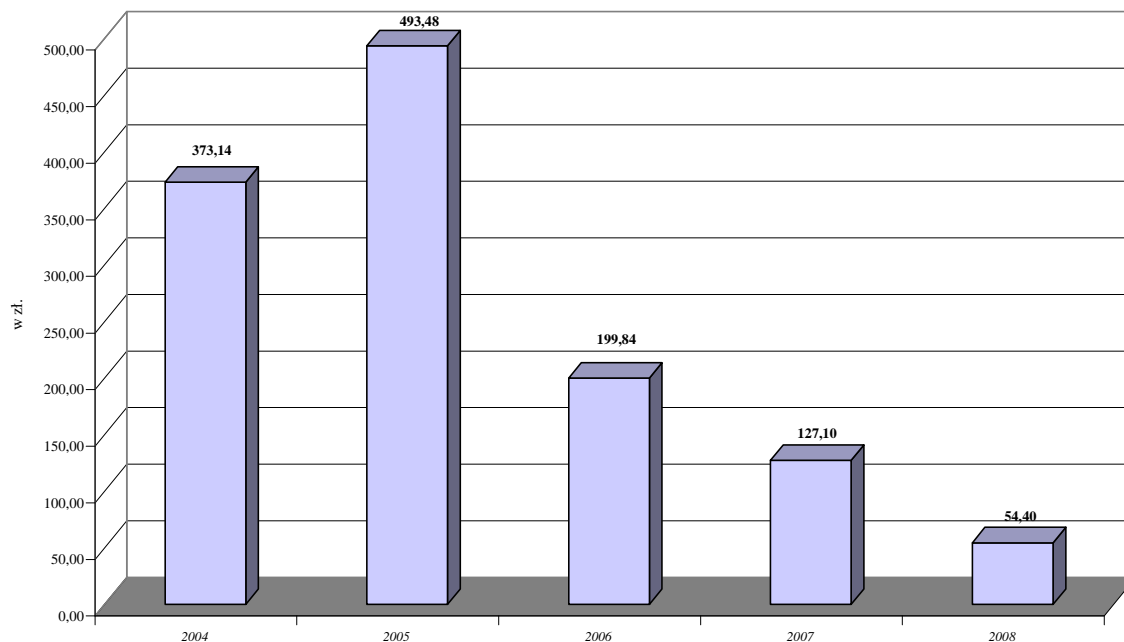
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gnieźnie

Wykres 7 Wydatki budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca

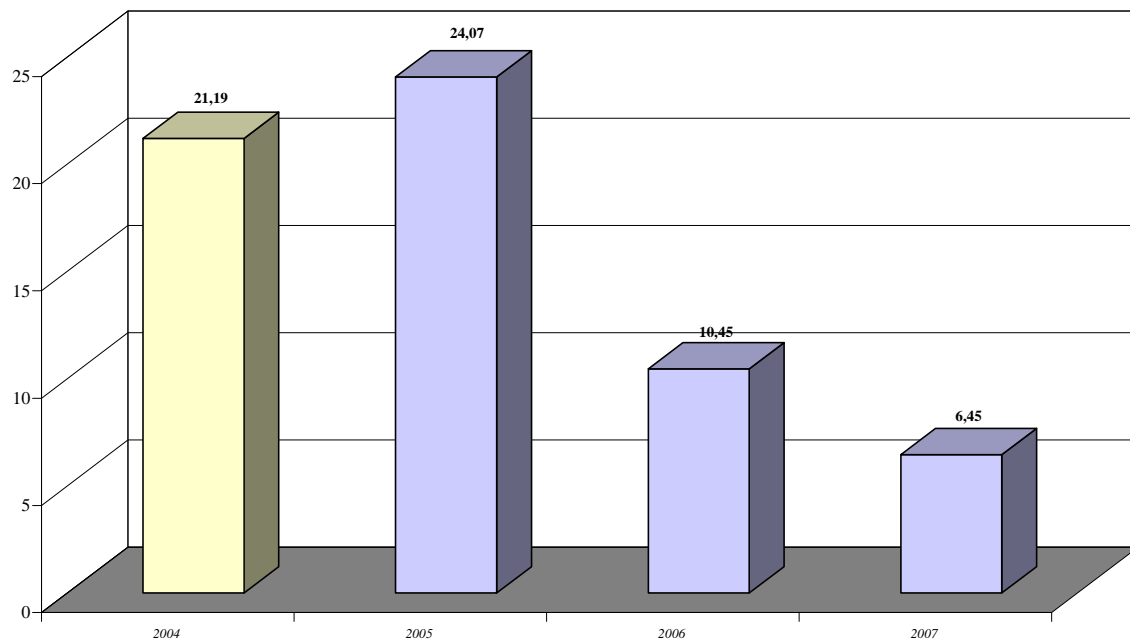
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gnieźnie

Wykres 8 Wydatki inwestycyjne budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca

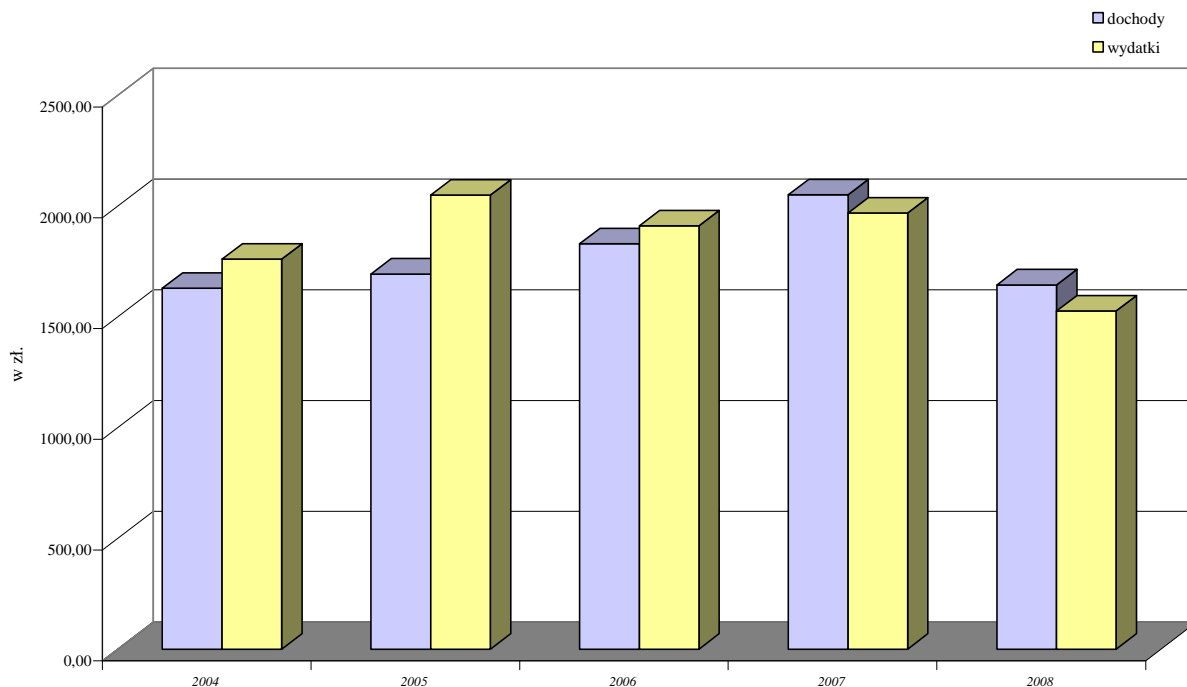
Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gnieźnie

Wykres 9 Procent wydatków inwestycyjnych budżetu gminy w wydatkach ogółem

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gniewie

Wykres 10 Dochody i wydatki budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych – 2007 rok oraz danych uzyskanych z UMiG w Gniewie

3.3. Działalność produkcyjno-usługowa i budownictwo

Na terenie gminy działalność gospodarczą, na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta i Gminy w Gniewie, prowadziło **681** podmiotów gospodarczych ogółem (stan na koniec 2008 roku).

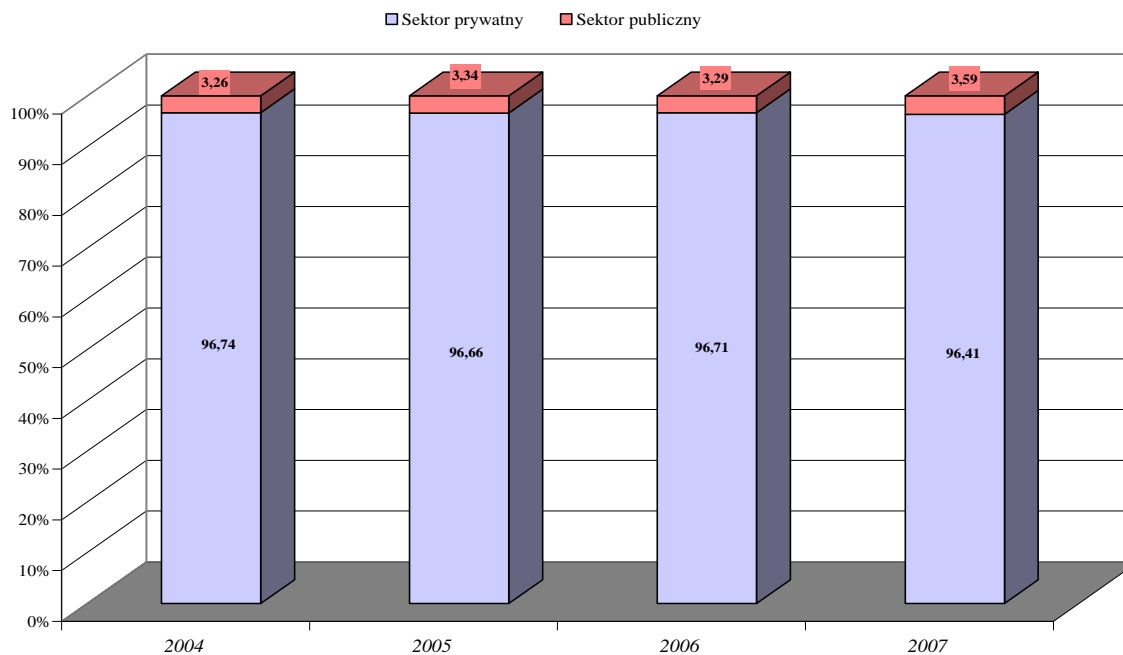
Tabela 8 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na terenie gminy w latach 2005-2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008
Placówki handlowe i gastronomiczne	126	129	127
Produkcja wyrobów przemysłowych	10	8	7
Produkcja wyrobów spożywczych	4	4	4
Budownictwo	56	59	63
Usługi transportowe	13	13	15
Zakłady produkcyjno-usługowe	42	40	43
Pozostałe	328	358	359
OGÓŁEM:	581	611	618

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Gniewie

W strukturze działalności gospodarczej na terenie gminy Gniew prowadzonej w głównej mierze przez mikro- i małych przedsiębiorców dominującymi formami w analizowanych latach były: handel, budownictwo i usługi.

Wykres 11 Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej w latach 2004-2007

Źródło: Opracowano na podstawie Banku Danych Regionalnych

3.4. Infrastruktura techniczna

3.4.1. Transport i komunikacja

Sieć komunikacyjna na obszarze gminy Gniew jest dobrze rozwinięta. Składają się na nią: droga krajowa, drogi wojewódzkie oraz sieć lokalnych dróg utwardzonych, łączących miasto Gniew z poszczególnymi sołectwami. Przebiegająca przez teren gminy Gniew droga krajowa to trasa nr 1 (E-75) relacji Gdańsk – Gniew – Nowe – Toruń – Łódź – Katowice – Cieszyn – granica państwa.

Tabela 9 Wykaz dróg gminnych (stan na koniec 2008 r.)

Lp.	nazwa	długość ogółem w km
1.	drogi gminne	155,581

Źródło: Dane uzyskane z UMiG w Gniewie

Tabela 10 Wykaz innych dróg publicznych (stan na koniec 2008 r.)

Lp.	rodzaj drogi	długość ogółem w km	w tym utwardzone w km
1.	drogi krajowe	31,00	31,00
2.	drogi wojewódzkie	15,556	15,556
3.	drogi powiatowe	34,471	34,471

Źródło: Dane uzyskane z UMiG w Gniewie

Przez teren gminy Gniew przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

Tabela 11 Wykaz dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy

Lp.	miejsowość	Numer drogi
1.	Cierpice – Kursztyn - Pelplin	230
2.	Kolonia Ostrowicka - Smętowo Graniczne - Skórcz	231
3.	Gniew – Morzeszczyn - Skórcz	234
4.	Gniew- droga krajowa nr 1 – przeprawa promowa w Gniewie	1047
5.	Rakowiec – Bielsk - Majewo	10491
6.	Pieniążkowo - Włosienica-Milewo	10485

Źródło: Rejon Dróg Wojewódzkich w Gdańsku

Przez teren gminy Gniew przebiegają następujące drogi powiatowe:

Tabela 12 Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi
1.	10478	Gniew- Ciepłe- Polskie Gronowo- Wielkie Walichnowy- do granicy gminy
2.	10480	Wielkie Walichnowy- do granicy gminy
3.	10482	Nicponia- Jaźwiska- Opalenie- do drogi wojewódzkiej nr 232

4.	10483	Tymawa- Jelenica- Jązwiska
5.	10484	Opalenie (wiadukt)- Widlice Dolne- Małe Wiosło
6.	10496	Gniew- Brody Pomorskie- Pustki

Zródło: Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gniew

Drogi powiatowe w granicach miasta Gniew- ogółem 4.842 km

- ul. Czyżewskiego, ul. 27- go Stycznia, ul. Gdańska, ul. Hallera, ul. Kościuszki, ul. Lipowa ul. Wiślana

Stan techniczny dróg nie jest zadowalający. Szczególnie pilnych napraw wymagają drogi gminne. Prowadzone do tej pory remonty mają wyłącznie charakter doraźny. Istnieje potrzeba gruntownych remontów niektórych odcinków dróg gminnych, jak również powiatowych i wojewódzkich. W najlepszym stanie technicznym jest droga krajowa numer 1. Priorytetem w zakresie komunikacji na obszarze gminy Gniew jest też połączenie komunikacyjne z położonym zaledwie o 10 km od Gniewa powiatowym miastem Kwidzynem. Plan budowy mostu przez Wisłę w tym rejonie umieszczony jest w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego.

Szczególne znaczenie w kontekście uruchomienia autostrady A-1 nabrała droga wojewódzka nr 230 do Pelplina ponieważ jej stan techniczny ma kluczowe znaczenie w jakości połączenia drogowego z Trójmiastem.

Komunikacja autobusowa – główne kierunki

Tczew przez Rudno, Nowa Cerkiew i Wielkie Walichnowy, Pelplin przez Kursztyn i przez Rudno, Opalenie przez Jązwiska, Nowe, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Toruń, Świecie, Warszawa.

Komunikacja kolejowa

Przez gminę będą linie kolejowe: nr 218 Opalenie – Smętowo będąca na odcinku Prabuty-Kwidzyn-Smętowo linią państwowego znaczenia i linia kolejowa nr 244 Morzeszczyn-Gniew znaczenia państwowego. Na obu liniach zawieszono ruch regularnych pociągów. Oba tereny wg informacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. są terenami zamkniętymi w rozumieniu art. 2 pkt 11 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na podstawie Decyzji nr 42 Min. Transportu i Gospodarki Morskiej z 28.12.2000 r. - Dz. Urz. MTiGM nr 7 z 2000 r. poz. 49. i wg PKP nie są planowane na obszarze gminy inwestycje związane z rozbudową bądź modernizacją infrastruktury kolejowej, wymagające rezerwacji terenów. W stosunku do terenów położonych w sąsiedztwie terenów kolejowych obowiązują przepisy wynikające z obowiązujących ustaw – o transporcie kolejowym, prawa budowlanego oraz stosownych rozporządzeń dot. linii kolejowych.

3.4.2. Telekomunikacja

Działalność telekomunikacyjna na terenie gminy Gniew prowadzona jest przez operatora telefonicznego TP S.A. Zapotrzebowanie na łączność stacjonarną telefoniczną mieszkańców miasta i gminy jest obecnie zaspokojona. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi wszystkich trzech polskich sieci. Stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane są w miejscowościach: Ostrowite dz. Nr 162/3, Ostrowite dz. Nr 163/3, Rakowiec dz. Nr 245/1, Gniew, ul. Krasickiego, Gniew ALMA COLOR ul. Krasickiego 8, Gniew Maxit na silosie, Gniew Maxit na kominie, Kolonia Ostrowicka.

3.4.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miasta funkcjonowała kotłownia miejska do roku 2006, która w trybie prywatyzacji została sprzedana firmie PRATERM. Energia ciepła w postaci gorącej wody przesyłana jest systemem sieci ciepłowniczych do osiedli mieszkaniowych i do budynków użyteczności publicznej. Stan techniczny sieci ciepłych jest zdecydowanie zły. Ocenia się, że konieczna jest sukcesywna wymiana około 90% długości sieci. Wszystkie węzły ciepłownicze wymagają gruntownej modernizacji. Pozostałe budynki, nie objęte zasięgiem systemu, zaopatrywane są w ciepło z urządzeń indywidualnych. Na terenie Starego Miasta są to w 90% przypadków piece kaflowe. Miejscowości wiejskie, poza Kursztynem, zaopatrywane są w ciepło ze źródeł indywidualnych. W Kursztynie funkcjonuje kotłownia lokalna zaopatrująca w ciepło osiedle mieszkaniowe byłego PGR-u. Jej stan techniczny jest zły. Szczegółową analizę sytuacji w tym zakresie i sugestie rozwojowo-inwestycyjne znajdują się w „Planie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Gniew” (Bałtycka Agencja Poszanowania Energii S. A. 2002 r.).

3.4.4. Zaopatrzenie w gaz¹⁴

Miasto Gniew zgazyfikowane jest gazem ziemnym wysoko-metanowym, który dostarczany jest do odbiorców siecią gazową niskiego ciśnienia. Z gazu, dla przygotowania posiłków korzysta - 99,6% mieszkańców, a dla celów grzewczych 5-7%.

W odniesieniu do terenów wiejskich przebieg gazociągów ma charakter tranzytowy. Z gazu korzysta tylko miejscowość Nicponia, która podłączona jest do sieci miasta Gniew.

Przepustowość stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia w Gniewie pozwala na zaopatrzenie w gaz 13 000 mieszkańców, co stanowi około 80% obecnej liczby mieszkańców. Zatem można przyjąć, że zaopatrzenie w gaz sieciowy przy założonych standardach możliwe będzie bez konieczności rozbudowy urządzeń źródłowych. Zapewnienie dostawy gazu do wszystkich miejscowości gminy wymagać będzie budowy gazociągów.

¹⁴ Opracowano na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta i Gminy w Gniewie

Dostawą gazu na terenie miasta i gminy Gniew zajmuje się Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S. A. Oddział Pomorski w Gdańsku.

3.4.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez gminę bieżąca sieć 220 kV Bydgoszcz-Gdańsk-Leżno o charakterze tranzytowym, 110kV doprowadzająca energię do miasta i gminy. Z GPZ „Majewo” (2 transformatory o mocy 16MVA każdy) na terenie gminy Morzeszczyn wychodzą 2 linie średniego napięcia 15kV stanowiące bezpośrednie źródło energii elektrycznej dla miasta i 3 linie 15 kV zasilające tereny wiejskie. Rezerwa mocy wynosi obecnie ok. 5MW. Istniejące linie energetyczne wysokich napięć powodują ograniczenia w swobodnym inwestowaniu na terenach przyległych - od linii 110 kV w paśmie szerokości do ok. 35 m po obu jej stronach. Sieć linii 15kV, stacji transformatorowych 15/0,4 kV oraz linii napowietrznych i kablowych nn 0,4kV stanowi dobrze rozwinięty system. Z energii elektrycznej korzysta 100% mieszkańców. Wg danych dystrybutora zużycie energii w mieście i gminie w latach 1999- 2000- to ok. 13 mln-14 mln kWh, ilość odbiorców na poziomie ok. 5,5 tys., z czego w mieście ok. 2,5 tys. Zużycie energii w ostatnich latach spadło przy nie zmieniającej się liczbie odbiorców. W gminie znajduje się ponadto Mała Elektrownia Wodna w Gniewie przy ulicy Gniewskie Młyny na rzece Wierzyca o mocy max 140kW, średniej produkcji rocznej ok. 576 tys. kWh, produkująca energię do sieci krajowej. Stan systemu jest dobry.

Na terenie gminy Gniew planowana jest budowa elektrowni. Wstępnie zakłada się, że wprowadzenie mocy elektrycznej z elektrowni odbędzie się z rejonu ogrodzenia elektrowni w kierunku północnym na linii miast Gniew i Pelplin. Szczegółowe rozwiązania trasy linii wysokiego napięcia będą znane po uzyskaniu opinii PSE Operator S.A. co do miejsca ich włączenia w odpowiedni punkt Krajowego Systemu Energetycznego.

3.4.6. Zaopatrzenie w wodę

Łączna długość sieci wodociągowej na terenie gminy Gniew wynosi **103,6 km**, z czego w mieście **15,9 km**). W roku 2008 zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wynosiło w gminie **380,5371 m³**, co stanowi **23,62 m³** na 1 mieszkańca gminy. Większość miejscowości położonych na terenach wiejskich wyposażona jest w urządzenia wodociągowe. Są one eksploatowane przez INWEST – KOM Sp. z o.o. w Gniewie, a część pozostaje w gestii Agencji Nieruchomości Rolnych.

Długość sieci wodociągowej:	103,6 km
Stan sieci:	dostateczny
Liczba stacji uzdatniania wody:	11
Liczba przyłączy prowadzących do budynków:	2392

Ilość ujęć wody: **11**

Na terenie gminy Gniew istnieją następujące wodociągi grupowe:

1. Wodociąg grupowy obejmujący miejscowości: Widlice – Opalenie – Jaźwiska,
2. Wodociąg grupowy Smętowo – Kolonia Ostrowicka,
3. Wodociąg grupowy Wielkie Walichnowy – Kuchnia – Polskie Gronowo,
4. Wodociąg grupowy obejmujący miasto Gniew.

Ponadto planuje się budowę trzech wodociągów grupowych:

1. Wodociąg grupowy Piaseczno – Jeleń,
2. Wodociąg grupowy Aplinki – Jaźwiska – Jelenica,
3. Wodociąg grupowy Ostrowite – Kolonia Ostrowicka – Dąbrówka,
4. Wodociąg grupowy Ostrowite – Kolonia Ostrowicka – Dąbrówka - Pieniążkowo-Stary Młyn-Półwieś.

3.4.7. Kanalizacja

Długość sieci kanalizacyjnej:	36,4 km
Długość przyłączy prowadzących do budynków:	14,5 km
Liczba podłączonych gospodarstw domowych	968 szt.

Miasto jest skanalizowane, na większości obszaru funkcjonuje kanalizacja ogólnospławna. Miejska oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana przy północnej granicy miasta w miejscowości Ciepłe, oddana była do użytku w 1982 r. W roku 2005 zakończona została jej modernizacja.

Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Ciepłe:

Typ oczyszczalni: mechaniczno-biologiczna

Max przepustowość : 3.000 m³/d

Średnia moc przerobowa: 2.000 m³/d

Po modernizacji oczyszczalni przyłączone zostały do niej miejscowości Ciepłe, Nicponia oraz Gogolewo.

3.5. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Gniew prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów od 2000 r. przez INWEST – KOM Sp. z o.o. w Gniewie. Na terenie gminy Gniew rozstawionych jest ok. 120 sztuk pojemników na makulaturę, tworzywa sztuczne i szkło (w kompletach po 3 sztuki). W 2008 roku zebrano następujące ilości odpadów segregowanych:

- tworzywa sztuczne: 5530 kg
- szkło: 1500 kg

- makulatura: 4000 kg

Wywozem odpadów niesegregowanych zajmuje się INWEST – KOM Sp. z o.o. w Gniewie, a także firma Complex z Nowego Stawu. Na terenie gminy rozstawionych jest 150 sztuk pojemników na odpady niesegregowane. Następnie są one wywożone na składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które zlokalizowane jest w miejscowości Nicponia, 3,5 km na południowy zachód od miasta Gniew. Obiekt jest eksploatowany od 5.12.1997 r. i zarządzany przez Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Gniewie. Powierzchnia całkowita to 6,5 ha. Obiekt jest ogrodzony, oświetlony i nadzorowany. Posiada także sztuczne uszczelnienie, na które składa się geomembrana HDPE o grubości 2 mm i mata bentonitowa. Powstające odcieki zbierane są do zbiornika, skąd przepływają do centralnej studzienki zbiorczej. Następnie są rozdeszczowywane po powierzchni złoża odpadów. Składowisko posiada system rowów opaskowych do ujmowania wód opadowych. Ponadto składowisko posiada instalację biernego odgazowania w postaci studzienek odgazowujących. Począwszy od stycznia 2004 roku prowadzony jest monitoring gazu składowiskowego. Z wysypiska oprócz gminy Gniew, korzysta również gmina Morzeszczyn.

W 2007 roku ilość składowanych odpadów wyniosła **2896,9 ton**. Poniżej przedstawiono podstawowe informacje dotyczące składowiska w Nicponi.

Tabela 13 Informacja o składowisku odpadów w Nicponi

Obsługiwane gminy	Gniew, Morzeszczyn
Pojemność do wykorzystania (m ³)	I etap – 193 000 m ³ II etap – 181 500 m ³ łącznie – 374 500 m ³
% wykorzystania	I etap eksploatacji wykorzystany w 60%
Powierzchnia do rekultywacji (ha)	powierzchnia I etapu łącznie: 13 000 m ² powierzchnia II etapu łącznie: 10 000 m ² powierzchnia do rekultywacji: 60 % I etapu czyli 7 800 m ²
Planowane działania	Po zakończeniu eksploatacji I etapu nastąpi konieczność przygotowania pozostałych dwóch kwater (II etap) – uszczelnienie, odgazowanie
Planowany termin zamknięcia	2020, przy czym I etap eksploatacji (kwatery A i B) zakończy się w 2015 roku, a II etap (kwatery C i D) w 2020 roku

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gniew.

3.6. Ochrona środowiska przyrodniczego; obszary chronione

Obszar gminy Gniew obejmuje fragment międzynarodowego korytarza doliny dolnej Wisły, do którego należy zalesiona strefa krawędziowa wysoczyzny. Nie ma tu osobliwości przyrodniczych o randze krajowej lub europejskiej. Przyroda chroniona jest w 4 rezerwatach. Ukształtowanie terenu i mała lesistość powodują, że krajobraz ma w przewadze charakter rozległych, sfalowanych panoram rolniczych. Ochronie przyrody i krajobrazu gminy służą obszary chronionego Krajobrazu: Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu.

Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu

Na obszarze części gmin Gniew, Morzeszczyn i Pelplin znajduje się Gniewski Obszar Chronionego Krajobrazu, utworzony Rozporządzeniem nr 5 Wojewody Gdańskiego z dnia 08.11.1994 w celu ochrony obszarów cennych przyrodniczo. Obszar ten zajmuje powierzchnię 2586 ha i obejmuje końcowy odcinek doliny Wierzycy od Janiszewa do ujścia Wisły. Główną wartość przyrodniczą obszaru stanowi dolina rzeczna z całym zestawem elementów morfologicznych i ze zróżnicowanymi zbiorowiskami roślinności. Szczególnie istotna jest rola doliny jako tzw. korytarza ekologicznego.

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu

Zajmuje południowo-wschodnią część gminy Gniew. Powierzchnia tego obszaru chronionego wynosi 4676 ha. Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony Rozporządzeniem nr 5 Wojewody Gdańskiego z dnia 08.11.1994 roku w celu ochrony cennego przyrodniczo, zróżnicowanego morfologicznie terenu nadwiślańskiego. Silnie sfałowaną wysoczyznę morenową rozcinają doliny erozyjne. Obszar jest prawie całkowicie zalesiony. Przeważają bory sosnowe, ale występują tu także lasy dębowo - grabowe i ciepłolubne dąbrowy.

Rezerwaty

„Opalenie Dolne” - rezerwat florystyczny zajmuje powierzchnię 1,75 ha. Utworzony został w 1965 r. w celu ochrony ciepłolubnej roślinności leśno-stepowej na krańcowo północnych, stanowiskach. Część rezerwatu porasta około 80 -letni las świerkowy, a resztę las mieszany z licznymi gatunkami roślin ciepłolubnych w runie, m.in. paprotnik kolczysty, pluskwica europejska, groszek wielkoprzylistkowy, pięciornik biały, jaskier wielkokwiatowy, orlik pospolity i wawrzyn wilczełyko. Rezerwat został utworzony . na podstawie Zarządzenia Ministra Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965 r. MP 35/65

„Opalenie Górne” - rezerwat florystyczny utworzony w 1965 r. o powierzchni 1,62 ha. Obejmuje ochroną las gradowy w wieku 150-170 lat. W runie leśnym występują gatunki roślin ciepłolubnych takich jak: pluskwica europejska, groszek wielkoprzylistkowy oraz lilia złotogłów. Rezerwat został utworzony . na podstawie Zarządzenia Ministra Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965 r. MP 35/65

„Wiosło Duże” - rezerwat florystyczny o powierzchni 29,88 ha obejmuje ochroną bór świetlisty i las mieszany z gatunkami kserotermicznymi, leśno-stepowymi i innymi rzadko występującymi jak: pełnik europejski, koniczyna długokłosa, kruszczyk rdzawoczerwony, wężymord stepowy, głowienka wielokwiatowa i czosnek skalny.

Rezerwat został utworzony w 1973 r. na podstawie Zarządzenia Ministra Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965 r. MP 35/65

„Wiosło Małe” - rezerwat florystyczny o powierzchni 24,69 ha obejmuje ochroną las mieszany na wierzchołku i bór mieszany na zboczu, z udziałem gatunków kserotermicznych i leśno stepowych. Drzewostan liczy 90 -130 lat. Przeważa w nim sosna, jest też dąb, lipa, grab, klon, modrzew, świerk, a na zboczach akacja, osika i olcha.

Rezerwat został utworzony w 1965 r. na podstawie Zarządzenia Ministra Rolnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 czerwca 1965 r. MP 35/65

Użytki ekologiczne

Na obszarze gminy znajdują się 2 użytki ekologiczne:

„Trzciniowisko” - użytek ekologiczny o powierzchni 16 ha, utworzony 31.07.2001 r., położony w gminie Gniew, we wsi Ciepłe, będący własnością Skarbu Państwa i pozostający we władaniu Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Gospodarstwa Rolnego MADROL Sp. z o.o., w obrębie użytku ochronie podlegają:

- ✓ roślinność wodna (trzcina pospolita, pałka wąskolistna, grązel żółty, kmieć błotna, rdestnica pływająca, sit siny, turzyca zaostrowana, wierzba);
- ✓ płazy z rodzaju Rana i Bufo;
- ✓ ssaki (dzik, lis, karczownik, piżmak, sarna);
- ✓ ptaki (gatunki lęgowe: bąk, łabędź niemy, kaczka krzyżówka, cyranka, błotniak stawowy, wodnik, łyska, żuraw, pokląskwa, brzęczka, rokitniczka, trzciniak, trzciniaczek, dzierzba gąsiorek, trznadel, potrzos, kukułka oraz gatunki żerujące: bociany białe, myszołowy zwyczajny, krogulce, kszczyk, mewa śmieszka, rybitwa czarna, dzięciołek, pliszka żółta, sikora modra, sikora bogatka, sroka).

„Parowa” - użytek ekologiczny o powierzchni 4 ha, utworzony 31.07.2001 r., położony w gminie Gniew, we wsi Ciepłe; będący własnością Skarbu Państwa i pozostający we władaniu AWRSP w Gdańsku oraz Gospodarstwa Rolnego MADROL sp. z o.o., w obrębie użytku ochronie podlegają:

- ✓ drzewa i krzewy (głóg, jabłoń dzika, śliwa domowa, klon pospolity, wiaź, wierzba biała, wierzba niciowa, wierzba szara, topola biała, brzoza brodawkowata, leszczyna pospolita, grab pospolity, bez czarny, jesion wyniosły, olsza czarna);
- ✓ gady (zaskroniec, jaszczurka zwinka);
- ✓ płazy z rodzaju Rana i Bufo;
- ✓ ssaki (kret, zając szarak, wiewiórka, kuna leśna, lis, sarna);

- ✓ ptaki (gatunki lęgowe: turkawka, grzywacz, kukułka, zaganiacz, cierniówka, piegża, pokrzewka czarnołbista, piecuszek, pierwiosnek, muchołówka żałobna, rudzik, słowik szary, kos, drozd śpiewak, sikora bogatka, sikora modra, sikora czanogłówka, strzyżyk, trznadel, zięba, gil, dziwonina, dzwonec, szczygieł, czyż, sroka oraz gatunki żerujące i zimujące: krogulec, jastrząb, dzięcioł *duży*, dzięciołek, drożdżik, raniuszek, pełzacz leśny.

„Borawa” - użytek ekologiczny o powierzchni 20 ha, utworzony 29.06.2007 r., położony w gminie Gniew w miejscowości Kuchnia. Teren ten to bardzo cenny obszar starorzecza Borawy, rzeki, która niegdyś okalała dawną wyspę, obecnie obszar wokół miejscowości Kuchnia. Obszar ten obecnie stanowi rozległe trzcinowisko i jest niezwykle wartościowym pod względem przyrodniczym siedliskiem. Znajduje się w okolicy Doliny Wisły – obszaru chronionego - Natura 2000. Teren jest siedliskiem lęgowym rzadkich gatunków ptaków, wymienionych w Dyrektywie Ptasiej tj.: bączek, bąk czy kropiatka.

„Strzelnica w Gniewie” - użytek ekologiczny dotyczący nietoperzy, utworzony na wniosek Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra” w dawnej Strzelnicy Miejskiej położonej pod powierzchnią ziemi przy ul. Podwale w Gniewie. Mocą Rozporządzenia Wojewody Pomorskiego w tym miejscu chroni się jedno z ważniejszych w województwie pomorskim zimowisk nietoperzy.

Natura 2000

Na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 229, poz. 2313 z późn. zm.) powołany został obszar specjalnej ochrony ptaków PLB040003 „Dolina Dolnej Wisły”. Jest to obszar o powierzchni 33559,04 ha zajmujący część obszaru doliny dolnej Wisły.

Obszar charakteryzuje się wysoką wartością przyrodniczą, na którą składają się między innymi występujące w liczbie co najmniej 46 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 4 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK).

Ponadto na obszarze tym gniazduje ok.180 gatunków ptaków. Jest to bardzo ważna ostoja dla ptaków migrujących i zimujących, a także bardzo ważny teren zimowiskowy bielika.

W okresie lęgowym obszar ten zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: nurogęś, ohar (PCK), rybitwa białoczelna (PCK), rybitwa rzeczna, zimorodek, ostrygojad (PCK); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje derkacz, mewa czarnogłowa, sieweczka rzeczna. W okresie wędrówek ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach do 50 000 osobników. W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków ptaków: bielik, gągoł, nurogęś; stosunkowo licznie występuje bielaczek; ptaki wodnobłotne występują w koncentracjach do 40 000 osobników.

Obszar charakteryzuje się ponadto bogatą fauną innych zwierząt kręgowych, bogatą florą roślin naczyniowych (ok.1350 gatunków) z licznymi gatunkami zagrożonymi i prawnie chronionymi, silnie

zróżnicowane zbiorowiska roślinne, w tym zachowane różne typy łągów, a także cenne murawy kserotermiczne.

Pomniki przyrody:

Na obszarze gminy Gniew znajduje się 18 pomników przyrody, w tym dwa na terenie miasta. Są to wyłącznie drzewa i grupy drzew.

3.6.1. Obszary zasobowe

Obszary wodne (wody powierzchniowe i podziemne)

Na potencjał wodny gminy Gniew składają się wody powierzchniowe oraz podziemne. Wody powierzchniowe reprezentowane są przez cieki spływające z wysoczyzny (Wierzyca, Młyńska Struga, Janka) i Wisłę oraz oczka wytopiskowe. Do większych jezior (powyżej 10 ha) w gminie Gniew należą: jez. Smarzewskie, jez. Półwieś, jez. Rakowieckie, jez. Jelenie, jez. Pieniążkowo.

Możliwości poboru wód są ograniczone z zależności od rezerw. Według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, hierarchia użytkowania zasobów wodnych dla dorzecza Wierzyca jest następująca:

- ✓ przepływ nienaruszalny,
- ✓ wyznaczony wg kryterium hydrologicznego,
- ✓ potrzeby wodne przemysłu,
- ✓ potrzeby wodne stawów rybnych,
- ✓ nawodnienia gruntów rolnych,
- ✓ potrzeby wodne energetyki wodnej.

Istotną potencjalną rolą Wisły jest funkcja transportowa. Wisła zaliczona została do wód śródlądowych żeglownych (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 11 września 2001 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie granic wód, linii brzegu, urządzeń nad wodami oraz klas wód śródlądowych żeglownych (Dz.U. 2001 r., nr 106, poz. 1151)). Samorząd Województwa Pomorskiego przy współpracy z lokalnymi samorządami i pozostałymi partnerami wdrażają „**Program rozwoju dróg wodnych Deltę Wisły i Zalewu Wiślanego**”, którego celem jest rewitalizacji szlaków wodnych oraz połączenie obszaru Deltę Wisły z europejskimi drogami wodnymi. Efektem realizacji działań w/w Programu jest m.in. **projekt „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej”**, który został uznany za jeden z kluczowych przedsięwzięć turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007 -2013. Projekt zakłada stworzenie unikalnego charakteryzującego się wysoką jakością produktu turystycznego w postaci szlaku wodnego, opartego na: oryginalnej kompozycji różnych dóbr turystycznych (walorów i atrakcji) oraz przeróżnych usług umożliwiających ich turystyczne wykorzystanie w trakcie pobytu na terenie Żuław i Zalewu Wiślanego, synergii pomiędzy wyjątkowym i zróżnicowanym środowiskiem przyrodniczym i

dziedzictwem kulturowym, unikalnym w skali europejskiej, wysokiej jakości oraz bezpiecznej infrastruktury turystycznej w postaci portów i przystani żeglarskich oraz pomostów cumowniczych służącej zarówno aktywnemu uprawianiu sportów wodnych jak również innym formą turystyki, kompleksowej i spójnej ofercie umożliwiającej skorzystanie z wielu usług trakcie pobytu na terenie Żuław i Zalewu Wiślanego.¹⁵

Wody powierzchniowe często pełnią funkcję odbiorników oczyszczonych ścieków lub wód opadowych.

W gminie Gniew występują duże zasoby wód podziemnych. Wody podziemne na obszarze gminy Gniew są źródłem zaopatrzenia ludności oraz obiektów gospodarczych w wodę.

Na kształtowanie się warunków hydrogeologicznych na obszarze gminy Gniew zasadniczy wpływ mają utwory kredowe, trzeciorzędowe, a zwłaszcza czwartorzędowe. Zasoby dyspozycyjne wód podziemnych pokrywają zapotrzebowanie na wodę na terenie miasta i gminy Gniew.

W żadnym z wymienionych poziomów nie występują główne zbiorniki wód podziemnych wymienione w opracowaniu „Mapa zasobów obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony.” (1990).

Potencjał wodny uwarunkowany jest również stanem czystości zasobów wodnych.

Zasoby wodne gminy są wystarczające dla zaspokojenia perspektywicznych potrzeb komunalnych ludności oraz zakładów przemysłowych. Rzeka Wisła może potencjalnie być wykorzystywana dla rozwoju żeglugi rzecznej i jachtingu, Wierzyca – jako źródło wody dla potrzeb przemysłu, dla stawów rybnych, nawadniania gruntów rolnych, a także jako szlak turystyki kajakowej. Jeziora występujące na pld. części obszaru gminy mogą stanowić czynnik rozwoju turystyki.

Zasoby surowców mineralnych

Na obszarze gminy Gniew znajdują się 4 złoża, scharakteryzowane w poniższej tabeli:

Tabela 14 Wykaz złóż surowców mineralnych

Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagospodarowania	Zasoby KN, w tys. t; IB,IK,KR w tys. m ³		Wydobycie w tys. m ³	Powierzchnia w ha
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe		
Cierzpice-Gniew	IB	R	3930,0	-	-	30,60
Gniew	IB	E	129,0	129,0	11,0	5,00
Gniew II pole A i Pole B	IK	E	9561,0	3309,0	99,0	86,50
Gniewskie Młyny	KN (p)	Z	257,0	-	-	1,00

Zródło: dane uzyskane w UMiG w Gniewie

¹⁵ www.wrotapomorza.pl

Objaśnienia symboli kopalini:

IB – surowce ilaste ceramiki budowlanej
IK – surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego
KN – kruszywa naturalne – (pż) piaski i żwiry,
(p) piaski

Objaśnienia symboli stanu zagospodarowania złoża:

E – złoża zagospodarowane – eksploatowane
R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo
(w kat. A+B+C1)
Z – złoża zaniechane

Aktualnie obowiązuje koncesja wojewódzka na wydobywanie dla złoża:

a) Gniew II Pole A i Gniew II Pole B:

- decyzja Wojewody Gdańskiego nr O-IV-7514/203/96 z dnia 08.01.96 r.
- decyzja Wojewody Gdańskiego nr O-IV-7514/203/96 z dnia 17.10.96 r.
- decyzja Wojewody Pomorskiego nr OŚ-IV-74125/203/01 z dnia 05.06.2001 r., zmieniona decyzją nr: ŚR/Ś-IV-7412-3/20/05 z dnia 28.12.2005 r.

b) Dla złoża Gniew obowiązywała koncesja, zatwierdzona:

- decyzją Wojewody Gdańskiego nr O-IV-85141/166/95 z dnia 13.09.95 r.
- decyzją Wojewody Pomorskiego nr OŚ-IV-7514/166/2000 z dnia 11.09.2001 r.
- decyzją Wojewody Pomorskiego nr OŚ-IV-74125/166/01 z dnia 10.07.2001 r. - stwierdzono wygaśnięcie koncesji decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego nr: DGG.GI-7512-2-7/06 z dnia 09.02.2006 r.

Oprócz złóż udokumentowanych i zarejestrowanych, na terenie gminy Gniew występują obszary perspektywiczne występowania kopalini.

Torfy na terenie gminy Gniew występują głównie w wysoczyznowych zagłębieniach bezodpływowych. Torfy nie powinny być eksploatowane ze względów ekologicznych, krajobrazowych i prawnych. Gleby pochodzenia organicznego i torfowiska, podlegają ochronie zgodnie z Ustawą z dnia 22 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. tj. 95.16.78 z dnia 22 lutego 1995 r. ze zm.) oraz zgodnie z wprowadzającą do niej zmiany Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717). Według ust. 2, pkt 4 Ustawy z dnia 13 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych „Przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas V i VI, wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego i torfowisk, jeżeli ich zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 1 ha – wymaga uzyskania zgody wojewody wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej” (rozdz. 4).

Występujące w obszarze gminy złoża surowców są korzystne dla rozwoju produkcji materiałów budowlanych.

3.6.2. Obiekty zabytkowe

Pod względem wartości historycznych i kulturowych miasto Gniew należy do najbardziej atrakcyjnych miejscowości woj. pomorskiego. Znajdują się tu zgrupowania zabytków architektury i budownictwa oraz pojedyncze obiekty dziedzictwa kulturowego o znaczeniu międzynarodowym

i pierwszorzędym znaczeniu krajowym. Ogółem na liście zabytków w mieście znajduje się 266 obiektów. Szczególnie ciekawe i cenne obiekty i zespoły architektoniczne miasta to:

- a) zabudowa Wzgórza Zamkowego z Zamkiem pokrzyżackim z XIII w., Pałacyk Myśliwski, Pałac Marysieńki i zespół obwarowań zamkowych. Zamek Gniewski po malborskim jest najcenniejszym obiektem zabytkowym tego typu w województwie pomorskim, a Pałac Marysieńki pełni obecnie funkcje hotelowe,
- b) znajdujący się przy rynku jedyny na Pomorzu zespół kamienic podcieniowych ze wspólnym mansardowym dachem oraz ratusz z XIII – XIV w,
- c) Gotycki kościół św. Mikołaja z XIV w,
- d) Kamienice plebejskie przy ul. Sambora,
- e) Częściowo zachowane mury miejskie z XIV w.

Do rejestru zabytków wpisany jest cały układ urbanistyczny miasta w obrębie murów obronnych. Piękno krajobrazu miasta podkreśla położenie na wysokim brzegu doliny Wisły przy ujściu do niej Wierzycy.

W południowej części gminy, w Opaleniu znajduje się barokowy kościół z 1773 r., zespół pałacowo-parkowy z drugiej połowy XVIII w., dawny zespół cegielni, dawny Kościół Ewangelicki oraz kilka przykładów tradycyjnego budownictwa. Większość z tych budowli wymaga gruntownych remontów. W tej części gminy, we wsi Pieniązkowo, położonej przy drodze krajowej nr 1 znajduje się gotycki kościół z 1592r.

W środkowej części gminy na szczególne wyróżnienie zasługuje miejscowość Piaseczno. Znajduje się tu kościół z XIV w, a na skraju wsi znajduje się wiatrak holender.

Inne miejscowości tego rejonu godne uwagi to: Nicponia z dworem wzniesionym około 1800 r. i domami mieszkalnymi z obszernymi podcieniami oraz Tymawa, w której jest kościół zbudowany na przełomie XIII i XIV w.

Na północ od Gniewu, na terenach położonych nad Wisłą leży wieś Polskie Gronowo. Tam znajduje się cmentarz mennonicki, czyli miejsce spoczynku holenderskich osadników sprowadzających się na tereny Doliny Dolnej Wisły w wiekach od XVII do XX. Podobne cmentarzysko znajduje się również w Wielkich Walichnowach, wsi z którego wału wiślanego roztacza się przepiękny widok na deltę Wisły i Nogatu. Tam też mieści się gotycki jednonawowy kościół ze średniowieczną granitową kropielnicą.

3.7. Turystyka i baza turystyczna

Baza i działalność turystyczna – kulturowa najlepiej rozwinięta jest w Gniewie. Na terenie miasta usytuowany jest hotel „Pałac Marysieńki” na 75 miejsc. Na zamku są do wynajęcia: Sala Rycerska (100 krzeseł), Zbrojownia (100 krzeseł), Sala Konferencyjna (60 krzeseł), Kaplica Zamkowa (koncerty, seminaria na około 200 osób) oraz Dormitorium Zamkowe – 90 miejsc noclegowych.

Zamek w Gniewie to również arena cyklicznie odbywających się tu i przyciągających rzesze turystów imprez: Międzynarodowych Pokazów Kucia Artystycznego, Turniejów o Miecz Jana III Sobieskiego, Festiwalu Tradycji Średniowiecznej, a od niedawna również batalistycznego spektaklu pod nazwą Vivat Vasa, przedsięwzięcia na skalę kilkutyśięcnej widowni. Festiwalom rycerskim towarzyszą festiwale rzemiosł ginących. Warto podkreślić, iż w sezonie zamek gwarantuje turystom codzienne spektakle.

Na terenie zamku znajduje się oddział Muzeum Archeologicznego w Gdańsku ze stałymi i okresowymi ekspozycjami.

Poza Gniewem o ruchu turystycznym można mówić w południowej części gminy, głównie w miejscowości Opalenie i okolicy, gdzie powstają gospodarstwa agroturystyczne. W miejscowości Rakowiec znajduje się zajazd na 20 miejsc noclegowych, a w jego pobliżu na jeziorze Rakowieckim funkcjonuje dobrze zagospodarowane kąpielisko gminne. Kąpielisko jest też na jeziorze Półwieś. Na rzekach Wisła i Wierzyca organizowane są spływy kajakowe.

Pomimo bogatych walorów środowiska przyrodniczego i zasobów kultury brak jest dobrze wykształconej infrastruktury turystycznej. Słaby rozwój turystyki związany jest również z brakiem bazy informacyjnej.

Możliwości rozwoju funkcji turystycznej znacznie wzrosną po wybudowaniu mostu przez Wisłę i usprawnieniu połączeń drogowych obszaru gminy z autostradą A-1.

By było to możliwe należy jednak rewaloryzować, a niekiedy nawet rekonstruować dziedzictwo kulturowe gminy, tak w mieście, jak i terenach wiejskich. Należy też zadbać o estetykę i rozbudowę bazy rekreacyjnej i bezpieczeństwo uczestników ruchu turystycznego. Istnieje też silna potrzeba dostosowywania oferty oraz infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zważywszy na niewystarczające zaplecze noclegowo - gastronomiczne w gminie, konieczne wydaje się stworzenie warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych w obszarze turystyki. Z tym wiąże się zaś konieczność podnoszenia kwalifikacji mieszkańców w zakresie m.in. znajomości języków obcych, wiedzy ekologicznej. W działania o charakterze turystycznym winna być włączona młodzież. Zadanie to spoczywa głównie na Fundacji Zamek w Gniewie, w której młodzież może znaleźć najszerzą ofertę do nich skierowaną. Głównie w tej grupie należy też wspierać i rozwijać lokalną tożsamość, tworzyć markowe produkty turystyczne w oparciu o tradycję kulturową gminy i regionu, zachowując i rewitalizując kulturę niematerialną w gminie.

Równoległe z działaniami o charakterze kulturowym powinny zostać prowadzone zadania związane z ochroną środowiska, zachowaniem najwartościowszych nieprzekształconych zespołów i fragmentów krajobrazu, służące rozwojowi ekoturystyki na terenie gminy. Miłośników tej dziedziny turystyki można też przyciągnąć, rozwijając istniejącą już sieć szlaków turystycznych. Ważne jest, by na terenie całej gminy wprowadzić jednolity system oznakowania atrakcji turystycznych, co obecnie jest już realizowane.

Przez teren gminy Gniew przebiega pięć szlaków turystycznych:

- szlak Dolnej Wisły łączący Wielkie Walichnowy z Nowem
- szlak Lasów Dębińskich prowadzący od Zajazdu "Gniewko" w Rakowcu do Wiosła Małego
- szlak Rzeki Wierzycy łączący Gniew z Pelplinem
- szlak Opaleński biegnący na trasie Zajazd "Gniewko" w Rakowcu – Opalenie
- szlak Ziemi Tczewskiej mający swój początek przy Zajeździe "Gniewko" w Rakowcu, poprzez Smętowo Graniczne prowadzący do Tczewa.

Wszystkie te szlaki przebiegają przez najbardziej malownicze i obfitujące w atrakcje przyrodnicze i kulturowe tereny gminy Gniew. Są one świetnie oznakowane, dobrze zagospodarowane pod względem technicznym oraz właściwie utrzymane. Idealnie nadają się na weekendowe wyprawy rodzinne.

Wszystkie te działania nie będą jednak skuteczne, jeżeli w ślad za rozwojem infrastruktury nie pójdzie właściwa promocja gminnej oferty turystycznej. Promocja ta winna być prowadzona za pośrednictwem wszystkich mediów, w tym internetu, który dzisiaj jest najlepiej wykorzystywany przez gminę.

Wykaz miejsc noclegowych na terenie gminy Gniew:

Hotele

- "Pałac Marysieńki" ul. Zamkowa 3, 83-140 Gniew, tel. (58) 535 25 37, fax (58) 535 21 62, zamek@zamek-gniew.pl, www.zamek-gniew.pl
- Hotel "Na wzgórzu" ul. Krasickiego 10, 83-140 Gniew, tel/fax (058) 535-24-45 e-mail: hotel_nawzgorzu@wp.pl, www.hotel-nawzgorzu.pl
- Hotel ABAŻUR , Nicponia k. Gniewu, przy drodze krajowej nr 1, tel/fax.: (058) 535 35 00 recepca@podabazurem.plwww.podabazurem.pl

Gospodarstwa agroturystyczne

- "Miodowe Rajske Pólka", Pólko 5, 83 - 136 Opalenie, tel. (58) 535-19-26, 0 601 791 522
- Gościniec Staropolski, Mała Karczma 4, 83-135 Mała Karczma, tel. (58) 535 15 95, 620 91 50, 605 251 318, 607 273 253, lohman@wp.pl, www.malakarczma.com
- "U Majki", Widlice 38, 83-136 Opalenie, tel. 0 605 376 021
- Gospodarstwo E. Głowala, Opalenie 179, 83-136 Opalenie, tel. (58) 535 18 80
- Kwaterna "Maciejówka", ul. J. Czyżewskiego 29, tel. 502 760 852, (58) 535 18 11, 509-771-970, krystianmaciejewski@wp.pl, www.maciejowka.opalenie.w.interia.pl

Motele

- Zajazd "Gniewko", Rakowiec 108, 83-135 Mała Karczma, tel. (58) 535 15 27, fax (58) 535 13 33, zajazd@gniewko.com.pl, www.gniewko.com.pl

Kwatery prywatne, pokoje prywatne

- Kwatera D.K. Czerwieńscy Nicponia 63, 83-140 Gniew, tel. 606 460 680, 604 277 276, dczerwinska@poczta.onet.pl
- Kwatera E. Dunajska, ul. Górny Podmur 3, 83-140 Gniew, tel. (58) 535 35 55
- Kwatera D. Thiel, ul. Piłsudskiego 4, 83-140 Gniew, tel. (58) 535 31 61
- Pokoje i apartamenty w centrum Starego Miasta - ul. Gostomskiego 1, 83-140 Gniew, tel.: 695 093 543, spichlerz@vp.pl
- Kwatera M. Bolek, ul. Czyżewskiego 10, 83 -140 Gniew, tel. (058) 535-23-80, 506-180-510

Schroniska młodzieżowe

- Zamek w Gniewie - dormitorium ul. Zamkowa 3, 83-140 Gniew, tel. (58) 535 25 37, fax (58) 535 21 62, zamek@zamek-gniew.pl, www.zamek-gniew.pl,
- Zespół Szkół Opalenie, ul. Ks. Ludwika Warneckiego 10, 83-136 Opalenie, tel. (58) 535 18 70, zsopalenie@gniew.pl

Atrakcje turystyczne

Najokazalszą budowlą Gniewu, pamiętającą najdawniejsze i najświetniejsze czasy grodu, jest zamek. Choć jest to najpotężniejsza twierdza Zakonu Krzyżackiego na lewym brzegu Wisły, w jej murach panuje kameralna atmosfera. Zbudowany on został na przełomie XIII i XIV wieku, pełniąc rolę domu krzyżackich komturów. W czasach polskich zamek stał się siedzibą starostów, w tym najświetniejszego z nich - Jana Sobieskiego. W XIX wieku wielokrotnie go przebudowywano. Ostatecznie spłonął w Wielkim Pożarze w 1921 roku. Główne prace przy odbudowie i zagospodarowaniu turystycznym Wzgórza Zamkowego zakończyły się w 1997 roku i sprawiły, że gniewski zamek naprawdę żyje, będąc uznawanym za jeden z głównych ośrodków krzewienia tradycji historycznej w Polsce. Stale rozszerzana jego oferta sprawia, że jest to bodaj jedyna twierdza w Polsce tak bardzo przyjazna i otwarta na turystów, dysponująca też pomieszczeniami i sprzętem niezbędnym do obsługi konferencji, zjazdów, sympozjów naukowych i bankietów. Zamek organizuje również jednodniowe i kilkudniowe pobyty dla zorganizowanych grup młodzieżowych z „żywymi lekcjami historii”, ogniskiem i wizytą „Ducha Zamku Gniewskiego”.

Najwięcej atrakcji zamek zapewnia w sezonie turystycznym, tj. od 24 czerwca maja do 31 sierpnia.

- Spektakl rozgrywany codziennie na zamkowym dziedzińcu - „Salwa na Anioł Pański”,
- Oddział w Gniewie *Muzeum Archeologicznego* w Gdańsku, w którym podziwiać można

m.in., „Galerię Kowalstwa Artystycznego” oraz wystawę „Dawnego Rzemiosła”.

Liczne imprezy historyczne, co roku podziwiane przez tysiące turystów, świadczą o bogactwie i poziomie oferowanych przez gniewską twierdzę przeżyć. Do najważniejszych z nich należą:

- Międzynarodowy Pokaz Kucia Artystycznego
- Turniej Rycerski króla Jana III na Zamku w Gniewie
- Vivat Vasa! Inscenizacja Batalistyczna „Bitwa dwóch Wazów” – 1626 r.”

Zamkowe imprezy swym śpiewem uświetnia istniejąca od 1991 roku Schola Cantorum Gymevensis. Jest to jedyny w Polsce świecki amatorski chór gregoriański. Muzyka prezentowana przez Scholę nie jest zapewne prostą, wymaga wielkiego skupienia i duchowości. Śpiew ten jednak, wysłuchany w odpowiedniej scenerii, takiej jaką zapewnia zamek w Gniewie, niesie ze sobą wielki urok, zastrzyk pozytywnej energii i jest źródłem niezapomnianych przeżyć.

W bliskim sąsiedztwie zamku znajduje się mały budynek, prawdopodobnie wykorzystywany niegdyś jako Pałacyk Myśliwski. W XV wieku pełnił on rolę strażnicy przy moście zwodzonym wiodącym do twierdzy od strony wschodniej, a dodatkowo mieściły się tam pomieszczenia dla służby. Jak głosi legenda, za czasów, gdy starostą gniewskim był Jan III Sobieski, urządzono tam Arsenał Myśliwski. Obecnie częściowo przebudowany i otynkowany, połączony od północy z nowymi zabudowaniami, obiekt zachował jeszcze znaczne fragmenty gotyckie.

Z rezydującym w Gniewie królem Janem wiąże się też powstanie Pałacu Marysieńki, budynku który wzniósł on dla swej ukochanej żony Marii Kazimiery w północno-wschodnim narożu podzamecza. Ten 3-piętrowy, wybudowany w stylu barokowym w latach 1670-1674 obiekt jest malowniczo usytuowany na wysokiej skarpie, z której roztacza się przepiękny widok na doliny Wisły i Wierzycy. Obecnie znajduje się tu Hotel Pałac Marysieńki.

Jakiś przedziwny urok wypływa ze Wzgórza Zamkowego. Do dziś krążą legendy o zamku, jego lochach i ukrytych w nich skarbach, o korytarzach biegnących pod Wisłą, a także o okrutnym komturze gniewskim Zygfrydzie, którego duch nadal pokutuje w studni na dziedzińcu. Wiele wyróżnia gniewski zamek, ale najważniejszą jego siłą są ludzie, dla których praca w tym miejscu jest prawdziwą pasją.

3.8. Oświata i wychowanie

Tabela 15 Aktualny stan przedszkoli i placówek przedszkolnych: kl. „O” realizowanych w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Gniew

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)
1.	Przedszkole w Gniewie	170	13,34
2.	Przedszkole w Opaleniu	25	1,6
3.	Kl. „0” w SP w Piasecznie	19	2
4.	Kl. „0” w SP w Ostrowitem	11	1
6.	Kl. „0” w SP w Polskim Gronowie	29	2
9.	Kl. „0” w SP w Gogolewie	7	1
10.	Kl. „0” w Zespole Szkół w Opaleniu	36	2
11.	Kl. „0” w SP w Tymawie	9	1

Źródło: dane uzyskane w UMiG w Gniewie (stan na koniec 2008 r.)

Na terenie gminy funkcjonują dwie placówki wychowania przedszkolnego – Przedszkole w Gniewie oraz w Opaleniu.

Tabela 16 Aktualny wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)
1.	Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego, ul. Gdańska 16 w Gniewie	454	45
2.	Gimnazjum im. Gen. Józefa Hallera ul. 27- go Stycznia 19 w Gniewie	496	41,64
3.	Szkoła Podstawowa w Gogolewie	63	9,3
4.	Szkoła Podstawowa w Polskim Gronowie	68	7,16
5.	Zespół Szkół w Opaleniu	256	29,85
6.	Szkoła Podstawowa w Ostrowitem	68	10
7.	Szkoła Podstawowa w Piasecznie	108	10,54
10.	Szkoła Podstawowa w Tymawie	60	9,4

Źródło: dane uzyskane w UMiG w Gniewie (stan na koniec 2008 r.)

3.9. *Kultura w gminie*

3.9.1. *Placówki kulturalne*

Głównym ośrodkiem kulturalnym na terenie gminy Gniew jest Zamek Gniewski. Stale rozszerzana jego oferta sprawia, że jest to jedyna twierdza w Polsce tak bardzo przyjazna i otwarta na turystów, dysponująca też pomieszczeniami i sprzętem niezbędnym do obsługi konferencji, zjazdów, sympozjów naukowych i bankietów. Zamek organizuje również jedno i kilkudniowe pobyty dla zorganizowanych grup młodzieżowych z „żywymi lekcjami historii”, ogniskiem i wizytą „Ducha Zamku Gniewskiego”.

Najwięcej atrakcji zamek zapewnia w sezonie turystycznym, tj. od 24 czerwca maja do 31 sierpnia:

- „Żywy Dziedziniec Zamku Gniewskiego”, gdzie spotkać można braci Zakonu Najświętszej Marii Panny z Domu Niemieckiego w Jerozolimie ćwiczących swe oko w zamkowej strzelnicy, kata, który słuszną prawdę z każdego potrafi wydobyć oraz wielu rzemieślników będących na usługach zamku: kowala, garncarza, snycerza, zbrojmistrza, a także uczniów mistrza Gutenberga. U podnóża warowni znajduje się folwark zamkowy, manufaktura ceglarska produkująca cegły gotyckie oraz warsztat płatnerski. Jeżeli ktokolwiek zapragnie naukę w zamku pobrać lub z innych atrakcji skorzystać, może to uczynić płacąc monetą zamkową, która zwie się „WYNOCHA”, której nazwa wywodzi się od wynoszenia z Zamku Gniewskiego wiedzy i atrakcji.
- Spektakl rozgrywany codziennie na zamkowym dziedzińcu - „Salwa na Anioł Pański”, spektakl wykonywany przez XVII – wieczną artylerię Żółtego Regimentu Piechoty Alarmtech.
- Oddział w Gniewie *Muzeum Archeologicznego* w Gdańsku, w którym podziwiać można m.in. „Galerię Kowalstwa Artystycznego” oraz wystawę „Dawnego Rzemiosła”.
- Liczne imprezy historyczne, co roku podziwiane przez tysiące turystów, świadczą o bogactwie i poziomie oferowanych przez gniewską twierdzę przeżyć. Do najważniejszych z nich należą: Międzynarodowy Pokaz Kucia Artystycznego, Turniej Rycerski króla Jana III na Zamku w Gniewie, Vivat Vasa! Inscenizacja Batalistyczna „Bitwa dwóch Wazów” – 1626 r.”

Zamkowe imprezy swym śpiewem uświetnia istniejąca od 1991 roku Schola Cantorum Gymevensis.

Przy Fundacji Zamek w Gniewie działają też trzy grupy odtwórstwa historycznego:

- Chorągiew Husarska Marszałka Województwa Pomorskiego
- Żółty Regiment Piechoty Gustavusa II Adolphusa „ALARMTECH”
- Stowarzyszenie „Konfraternia Świętego Wojciecha”.

Kolejną ważną organizacją działającą w obszarze kultury jest Stowarzyszenie Centrum Aktywnych – Gniew. Skupia ono młodych ludzi pragnących realizować swoje pasje na polu

kulturalnym i społecznym. Od 2006 roku Stowarzyszenie CAG w partnerstwie z Fundacją Zamek w Gniewie zorganizowało wiele przedsięwzięć kulturalnych m.in. duże koncerty plenerowe, festyny dla mieszkańców oraz realizowało część stałych form upowszechniania kultury. Ponadto udało się organizacji pozyskać spore środki zewnętrzne. Po dwóch latach prężnej działalności na polu kultury, a także poprzez realizację projektu „Gniewskie organizację w drodze do realizacji zadań publicznych” dofinansowanego z funduszy norweskich, członkowie stowarzyszenia nabyli niezbędnego doświadczenia. W 2009 roku Gmina zleciła Stowarzyszeniu realizację zadania publicznego „Organizacja i upowszechnianie kultury w Gminie Gniew”.

Działania z zakresu kultury w Gminie Gniew realizuje również Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Fabiana Wierchowskiego. Biblioteka działa przez 6 dni tygodniu. Poza podstawową działalnością z zakresu czytelnictwa, biblioteka jest organizatorem licznych przedsięwzięć kulturalnych: wystaw, koncertów, konkursów literackich. Przy bibliotece działają też grupy młodzieżowe – teatralne, filmowe, literackie. Biblioteka posiada swoje filie.

Dodatkowymi ośrodkami prowadzącymi działalność kulturową w gminie są świetlice socjoterapeutyczne:

Świetlica socjoterapeutyczna działająca przy Gimnazjum im. gen. J. Hallera w Gniewie: Świetlica działa przez 5 dni w tygodniu, uczęszczają do niej uczniowie z zaburzeniami rozwoju, prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne gdzie dzieci uczą się asertywności, rozwijają swoje zainteresowania poprzez uczestnictwo w zajęciach odtwórstwa historycznego, uczą się podejmowania decyzji. Do świetlicy uczęszcza 40 dzieci.

Świetlica socjoterapeutyczna działająca przy Szkole Podstawowej im. Jana III Sobieskiego w Gniewie:

Dzieci mogą w tej świetlicy odrabiać lekcje, mają też zajęcia praktyczne konkursy, muzykalne, sportowe, teatralne, komputerowe. Uczęszcza do świetlicy 42 dzieci, które podzielone są na 2 grupy wiekowe od klasy 1 do 3 i od 4-6. Dzieci otrzymują posiłek. Do świetlicy uczęszczają dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, biednych.

Świetlica środowiskowa Św. Wojciecha działająca przy Fundacji Zamek w Gniewie:

Charakterystyka: Zamkowa świetlica została otwarta w listopadzie 2004 r. Stała się miejscem, w którym młodzież może spędzać czas, odrabiać lekcje, porozmawiać z rówieśnikami oraz oddać się wielu programowym zajęciom przygotowanych przez zamkowych

Ponadto na terenie gminy Gniew działają następujące świetlice i domy kultury min.

Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w Piasecznie, Wiejski Dom Kultury w Opaleniu, Świetlica wiejska w Gogolewie, Świetlica wiejska w Jeleniu, Świetlica wiejska w Polskim Gronowie, Świetlica wiejska w Kuchni, Świetlica wiejska w Kolonii Ostrowickiej, Świetlica wiejska w Rakowcu, Świetlica wiejska w Szpudrowie, Świetlica wiejska w Tymawie

3.9.2. Zorganizowane grupy przedsięwzięć kulturalnych

Na terenie gminy działają m.in. takie zespoły artystyczne jak:

Zespół Folklorystyczny Emerytów i Rencistów „Błękitna Wstęga”, Zespół Sygnalistów Myśliwskich działające przy Centrum Myśliwskim przy Zamku w Gniewie, Gniewska Orkiestra Dęta, Zespół Muzyki Dawnej CAMERATA GYMEVENSIS, Zespół Folklorystyczny „Piaseckie Kociewiaki”, Grupa Taneczna Tańca Dawnego PROMENADA, Zespół Folklorystyczny „Burczybas”, Ludowy Zespół „Wisła” Walichnowy, Zespoły Rokowe FURIA, DATURA, DIPHERGAN, Chór żeński „Pąsowa Róża”, Grupa „Młodzi Twórcy”, Gniewska Grupa Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków, I Kociewska Grupa Harcerek „Borowianki” w Gniewie Grupa „Alter – Ego”, Zespół wokalnie – instrumentalny „Exodus”.

3.10. Ochrona zdrowia

Mieszkańcy gminy Gniew w ramach podstawowej opieki zdrowotnej korzystają z usług świadczonych przez:

- ✓ Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICAL”, ul. Witosa 10, 83-140 Gniew
- ✓ Ośrodek Zdrowia w Opaleniu, ul. Czyżewskiego 7, 83 – 136 Opalenie
- ✓ Ośrodek Zdrowia w Kolonii Ostrowickiej, 83 – 135 Mała Karczma

Ponadto społeczność gminy korzysta z placówek rejonowych położonych na terenie miasta Tczew oraz Starogard Gdański.

System ochrony zdrowia funkcjonujący dla całego obszaru gminy Gniew wypełnia w swojej strukturze podstawowe zadania. Cechuje ją min. stosunkowo łatwy dostęp do specjalistycznej kadry medycznej. Zadania z zakresu leczenia szpitalnego i klinicznego realizowane są w Tczewie oraz w Starogardzie Gdańskim. Zadania z zakresu usług pogotowia ratunkowego realizowane są w Tczewie.

Na terenie gminy Gniew zlokalizowane są 4 apteki, wszystkie na terenie miasta Gniew.

3.11. Zasoby mieszkaniowe

Problemy mieszkaniowe gminy zajmują ważne miejsce wśród bieżących zadań gminy i planach inwestycyjnych będących w gestii władz samorządowych.

Obowiązkiem gminy jest posiadanie zasobu socjalnego i zamiennego oraz zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Z drugiej strony na gminie spoczywa także obowiązek utrzymania posiadanego zasobu na odpowiednim poziomie technicznym, funkcjonalnym i estetycznym.

Tabela 17 Zasoby mieszkaniowe w latach 2004 - 2007

	J. m.	2004	2005	2006	2007
ZASOBY MIESZKANIOWE					
Zasoby mieszkaniowe wg form własności					
ogółem					
mieszkania	miesz.	4 591	4 607	4 615	4 647
izby	izba	16 423	16 501	16 538	16 684
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	301 357	303 201	304 030	306 920
zasoby gmin (komunalne)					
mieszkania	miesz.	712	685	685	636
izby	izba	1 882	1 802	1 802	1 692
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	30 893	29 700	29 700	27 782
zasoby spółdzielni mieszkaniowych					
mieszkania	miesz.	648	648	648	416
izby	izba	2 089	2 089	2 089	1 350
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	29 063	29 063	29 063	19 043
zasoby zakładów pracy					
mieszkania	miesz.	161	132	132	121
izby	izba	504	432	432	395
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	8 731	7 238	7 238	6 571
zasoby osób fizycznych					
mieszkania	miesz.	3 052	3 124	3 132	3 440
izby	izba	11 897	12 127	12 164	13 128
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	231 877	236 407	237 236	251 498
zasoby pozostałych podmiotów					
mieszkania	miesz.	18	18	18	34
izby	izba	51	51	51	119
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	793	793	793	2 026
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji					
ogółem					
mieszkania	miesz.	4 591	4 607	4 615	4 647
izby	izba	16 423	16 501	16 538	16 684
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	301 357	303 201	304 030	306 920
na terenie miasta					
mieszkania	miesz.	2 200	2 206	2 210	2 236
izby	izba	7 132	7 157	7 176	7 288
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	119 678	120 297	120 708	122 863
na wsi					
mieszkania	miesz.	2 391	2 401	2 405	2 411
izby	izba	9 291	9 344	9 362	9 396
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	181 679	182 904	183 322	184 057

Źródło: Bank Danych Regionalnych

3.12. Rynek pracy i bezrobocie w gminie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tczewie na dzień 31 grudnia 2008 r. wynosiła **3 816** osób, w tym **2 316** kobiet, tj. 60,7% ogółu bezrobotnych.

Na terenie gminy Gniew według stanu na koniec 2008 roku liczba bezrobotnych wynosiła **602** osoby, w tym **418** kobiet. Bezrobocie w stosunku do grudnia 2007 roku zmniejszyło się o **514** osób tj. o **46,05%** w stosunku do ogółu bezrobotnych. Odsetek bezrobocia¹⁶ na koniec 2008 roku wynosił 5,8%, przy średnim powiatowym odsetku wynoszącym 6,9%. W porównaniu z 2007 rokiem odsetek bezrobocia w gminie Gniew spadł o 5,5 punktu procentowego.

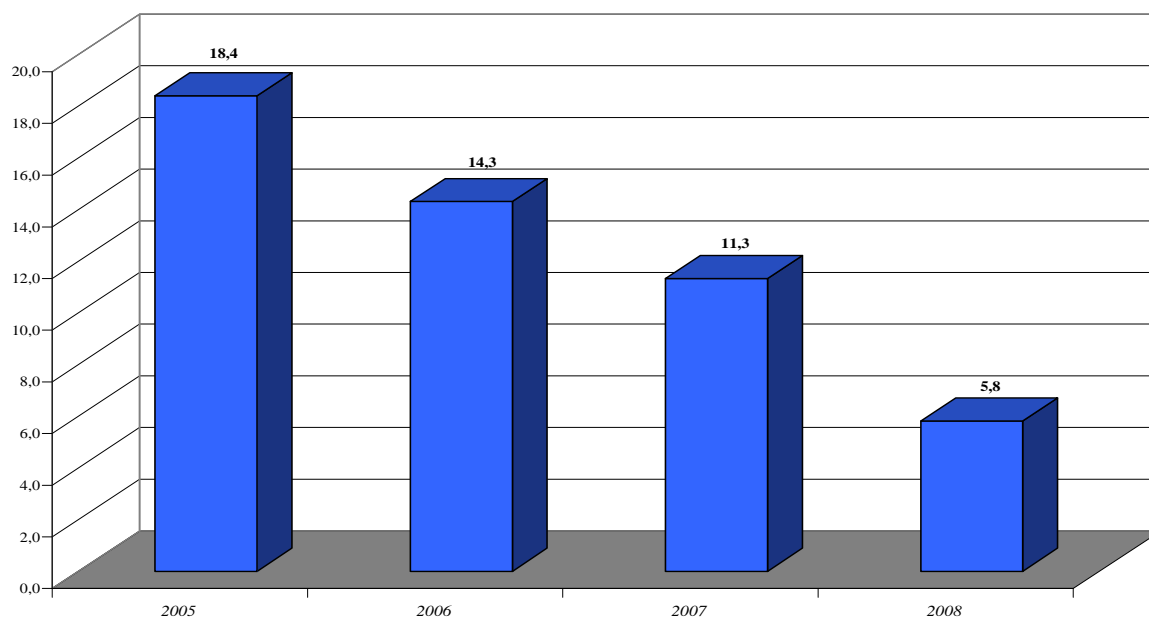
Tabela 18 Liczba osób bezrobotnych w gminie Gniew w latach 2004-2007

	J. m.	2004	2005	2006	2007
PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY					
Pracujący wg płci					
ogółem	osoba	1 698	1 810	1 872	1 916
mężczyźni	osoba	968	1 063	1 115	1 124
kobiety	osoba	730	747	757	792
BEZROBOCIE					
Bezrobotni zarejestrowani wg płci					
ogółem	osoba	1 993	1 776	1 399	1 116
mężczyźni	osoba	819	668	421	287
kobiety	osoba	1 174	1 108	978	829
Udział bezrobotnych zarejestrowanych do ludności w wieku produkcyjnym					
ogółem	%	20,6	18,2	14,2	11,3
mężczyźni	%	16,4	13,1	8,2	5,6
kobiety	%	25,3	23,7	20,7	17,5

Źródło: www.pup.zagan.pl

¹⁶ Odsetek bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu (z uwagi na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnych zawodowo niemożliwe jest wyliczenie stopy bezrobocia w gminach)

Wykres 12 Odsetek bezrobocia (w %) w gminie Gniew w latach 2005-2008

Źródło: www.pup.zagan.pl

4. ANALIZA SWOT

Podczas aktualizacyjnej debaty strategicznej pracowano między innymi nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono tzw. analizę SWOT.

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed gminą. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony gminy i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony gminy i które niewyeliminowane utrudnią będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi gminy;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój gminy).

Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się gmina, pozwala sformułować koncepcje zrównoważonego rozwoju.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego gminy. Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach gminy i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach gminy ułożonych przekrojowo (w ramach poszczególnych obszarów życia społeczno - gospodarczego). Niektóre zapisy z powodu swej lakoniczności mogą wydawać się nie do końca czytelne, ale autor Strategii z pełną świadomością dokonał takich właśnie rozstrzygnięć pragnąc zachować autentyczność zapisów pojawiających się podczas debaty strategicznej na wypełnianych anonimowo ankietach przez uczestników debaty strategicznej.

Tabela 19 Analiza SWOT

ANALIZA SWOT GMINY GNIEW	
WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	ZEWNĘTRZNE
POZYTYWNE	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> • wysokie walory turystyczne • coraz czystsze środowisko naturalne • zasoby przyrodnicze w tym prawnie chronione • wykształcona kadra menadżerska w zasobach administracji publicznej • przebieg drogi krajowej DK1 • bliskość autostrady A-1 • dobre warunki naturalne do produkcji rolnej • dobra oferta edukacyjna • aktywne lokalne władze samorządowe • atrakcyjne zasoby naturalne • dostępność do obiektów sportowych • Zespół Zamkowy wraz z jego ofertą atrakcyjną kulturalną i działaniami społecznymi • realizacja projektów podtrzymujących lokalną tradycję oraz folklor • dobra oferta kulturalna istniejących placówek na terenie gminy • funkcjonujące elektrownie wodne • rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe • walory rekreacyjne wielu obszarów znajdujących się poza granicami miasta • walory kulturowe i historyczne całego obszaru gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • zbudowanie mostu Gniew - Kwidzyn • fundusze Unii Europejskiej skutecznie wykorzystane w planowanych inwestycjach na terenie gminy • dalsza rozbudowa autostrady A-1 w kierunku południa Polski • Gospodarcze i turystyczne uaktywnienie Wisły w ramach projektu Pętli Żuławskiej • rozwój turystyki krajowej i europejskiej • moda na agroturystykę i ekologię • rozwój gospodarczy kraju i wzrost stopy życiowej (opanowanie kryzysu gospodarczego) • rozwój regionalizmu (na bazie tożsamości i dorobku kulturalnego) • rozwój nowoczesnych technologii i ich przenikanie na teren gminy • rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych i z tradycyjnych surowców energetycznych w oparciu o nowoczesne technologie • rozwój organizacji pozarządowych i wzrost i znaczenia w życiu publicznym • rozwój regionu pomorskiego • stabilna sytuacja polityczna i gospodarcza kraju • rozwój przemysłu opartego o nowe technologie • Lokalna Grupa Działania „Wstęga Kociewia”

ANALIZA SWOT GMINY GNIEW

WEWNĘTRZNE		ZEWNĘTRZNE	
SŁABE STRONY		ZAGROŻENIA	
NEGATYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • brak dużych zakładów pracy i rosnące bezrobocie • bierność części społeczności gminnej w aktywnym życiu społecznym • niewystarczająca baza sieci szkół przy wzroście osadnictwa • niski poziom środków własnych w budżecie gminy na cele inwestycyjne • brak na terenie gminy lokalnego przetwórstwa rolnego • niewystarczająca infrastruktura techniczna (wodociągi, kanalizacja, oczyszczalnie ścieków, drogi itp.) • ogólnie niski poziom wielu usług • niewystarczająca ilość środków finansowych na pomoc społeczną • słabo przygotowane tereny pod inwestycje • niewielki dopływ kapitału inwestycyjnego z poza gminy • słabo rozwinięta komunikacja publiczna • empatia młodych, wykształconych ludzi • zły stan techniczny dróg i brakujące elementy sieci umożliwiającej swobodny rozwój gminy w różnych kierunkach i obszarach • niewystarczające środki na pełne zagospodarowania terenów popegeerowskich • niedostateczna ilość świetlic wiejskich • istniejące zjawiska patologiczne w tym przemoc w rodzinie • alkoholizm • apatia • stale utrzymujący się wysoki poziom ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przekazywanie gminom kolejnych zadań bez pokrycia w środkach finansowych • odstąpienie od budowy mostu na Wiśle • słaby rozwój gospodarczy i rosnące bezrobocie w kraju • niedoskonałości prawa na poziomie krajowym • niesprawny system finansowania gmin • upartyjnienie struktur administracyjnych szczebla wojewódzkiego • nieprzygotowanie gmin do absorpcji funduszy UE • brak dialogu społecznego • nowe zagrożenia związane z globalizacją • korupcja na różnych szczeblach administracji w tym polityczna • marginalizacja województwa pomorskiego w dotacjach na rozwój infrastruktury o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym • rozkład struktur państwa • patologie społeczne – wysoka przestępczość • zagrożenie powodziowe • wzrost apatii w skali makro • powroty do kraju emigrantów spowodowane wcześniejszą nieudaną emigracją do krajów „starej piętnastki” UE • brak polityki rolnej państwa 	

5. DIAGNOZA STANU

Diagnoza zawiera informacje o uwarunkowaniach gospodarczych, przestrzennych, ekologicznych i demograficznych, analizy społeczne i ekonomiczne, na podstawie których sformułowano wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii stanowiących treść niniejszego dokumentu.

Diagnoza Stanu jest syntezą wyników debaty strategicznej i raportu o stanie gminy Gniew, jak również konsultacji społecznych.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie ich cech w odniesieniu do gminy jako całości, jej zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w powiecie i województwie.

Poszczególnym wnioskowi przyporządkowano znaczenie:

- **wartość pozytywna dla rozwoju gminy.**

Czynnik społeczny lub ekonomiczny zidentyfikowany w Bilansie Otwarcia i/lub Analizie SWOT mający dodatni wpływ- sprzyjający tworzeniu nowych wartości dodanych i działający ”in plus” na rzecz rozwoju społeczno – gospodarczego gminy.

- **wartość obecnie o niewielkim znaczeniu dla rozwoju gminy.**

Czynnik społeczny lub ekonomiczny zidentyfikowany w Bilansie Otwarcia i/lub Analizie SWOT nie mający znaczącego wpływu na rozwój społeczno – gospodarczy gminy na obecnym etapie poziomu rozwoju tego czynnika, ale w przyszłości w zależności od jego tendencji rozwojowych zależnych bezpośrednio lub pośrednio od polityki społecznej i gospodarczej samorządu mogący stać się wartością pozytywną lub negatywną dla rozwoju gminy.

- **wartość negatywna dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Gniew.**

Czynnik społeczny lub ekonomiczny zidentyfikowany w Bilansie Otwarcia i/lub Analizie SWOT mający ujemny wpływ- niesprzyjający tworzeniu się nowych wartości dodanych i działający ”in minus” rozwoju społeczno – gospodarczego gminy.

Ocenę potencjału wewnętrznego dokonano metodą analizy SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

GOSPODARKA

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Gniew nie może być tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego, jeżeli rozwój ten ma przebiegać w sposób harmonijny i zrównoważony.

Dobra współpraca na szczeblu ponadlokalnym powinna mieć niemałe znaczenie dla organizacji sprawnego zarządzania całym obszarem gospodarczym gminy Gniew i jej otoczenia, w tym również na zasadach określonych pojęciem klastra gospodarczego zyskującego w Europie coraz większe uznanie również jako forma sprzyjająca efektywniejszemu dystrybuowaniu funduszy unijnych. W przypadku pozytywnego finału budowy mostu na rzece Wiśle naturalnym obszarem takiego klastra mógłby być obszar Miasta Tczew, Gminy Tczew, Gminy Gniew, Gminy Kwidzyn i Miasta Kwidzyn.

Pozytywną wartością gospodarczą w gminie Gniew jest wykształcenie się na dobrym poziomie procesów rozwojowych w sektorze prywatnym. Natomiast zauważyć można nadal słabo rozwinięte struktury wspierające rozwój małej i średniej przedsiębiorczości.

W sferze gospodarczej pozytywnym aspektem jest plan budowy elektrowni na terenie Gminy Gniew, która oprócz nowych miejsc pracy wygeneruje zupełnie nowe gałęzie przemysłu i usług co w kontekście przyszłego klastra gospodarczego pozwoliłoby na ostaniecie dużej samodzielności gospodarczej temu obszarowi. Jednakże gmina winna kontynuować i rozszerzać działania z zakresu wyposażenia

w infrastrukturę techniczną i szeroko rozumianą promocję tego obszaru.

Negatywnym elementem jest wysokość wydatków inwestycyjnych oraz ich udział w stosunku do wydatków ogółem gminy. Samorząd gminny winien wykorzystać istniejące możliwości pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej na realizację inwestycji służących poprawie jakości życia społeczności lokalnej. Dla zabezpieczenia wkładu własnego samorząd może włączyć w proces finansowania inwestycji takie instrumenty jak kredyty, pożyczki w krajowych funduszach celowych, obligacje komunalne oraz środki pozyskane w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego.

Struktura użytków rolnych gminy sprzyja natomiast rozwojowi przetwórstwa rolno-spożywczego, które ze względu na pełnione funkcje rolnicze obszaru wiejskiego gminy winno stać się w wymiarze lokalnym jedną z przodujących branż działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy w ramach mikroprzedsiębiorstw i donacji dostępnych na ten cel w osi 3 i 4 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Gospodarczym negatywem jest nadal wysoki odsetek bezrobocia na terenie gminy i mała aktywność zawodowa społeczności lokalnej pozostającej bez pracy.

Turystyka weekendowa i jednodniowa oparta o najbliższego klienta oraz klientów polskich i zagranicznych realizujących programy turystyczne oparte o krajowe i międzynarodowe szlaki turystyczne winna stać się główną ofertą miasta i obszarów wiejskich w tym sektorze gospodarki i skłonić samorząd lokalny do działań włączających potrzeby lokalnych społeczności w system ofert turystycznych miasta oparty o Zespół Zamkowy w Gniewie i rewitalizowany Rynek Miejski (Plac Grunwaldzki). Na poziom atrakcyjności turystycznej Gniewu wpływa przede wszystkim Stare Miasto i zasoby przyrodnicze gminy.

Internet jest nie tylko źródłem informacji, ale zaczyna odgrywać także coraz większą rolę przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych, zakupie usług, w tym akomodacyjnych, dlatego warto nadal pracować nad wizerunkiem oferty gospodarczej miasta w Internecie.

Dominującą formą prowadzenia działalności gospodarczej w mieście jest nadal działalność osób fizycznych.

Istotne znaczenie dla prowadzenia działalności gospodarczej na terenie miasta mają działania zarówno organów samorządu lokalnego, jak i już istniejących w mieście przedsiębiorców.

INFRASTRUKTURA

W obszarze infrastruktury za bardzo pozytywny element należy uznać rozwój infrastruktury sieci telefonii przewodowej i bezprzewodowej oraz dobrze rozbudowaną sieć dróg publicznych. Choć w przypadku nowych inwestycji, w nowych obszarach gminy sieć ta będzie musiała ulec przebudowie. Stan techniczny wewnętrznych dróg gminy Gniew wymaga jednak poniesienia znacznych nakładów inwestycyjnych. Ponadto należy dążyć do poprawy jakości dróg łączących Gniew z autostradą A-1 gdyż mają one kluczowe znaczenie gospodarcze umożliwiając wielu firmom z tereny Gminy Gniew na wejście na rynek Trójmiasta. Do pozytywnych elementów zaliczyć należy także stopień zwodociągowania terenu całej gminy oraz zgazyfikowanie terenu miasta Gniew i niektórych obszarów pozamiejskich. Także dostęp do infrastruktury oświatowej na terenie gminy należy uznać za pozytywny element infrastrukturalny, ale wymagający ciągłego doinwestowywania.

Wartość o wielki i pozytywnym znaczeniu stanowi natomiast infrastruktura kulturalna gminy (Zespół Zamkowy i biblioteka). Jak na razie niewielkie znaczenie w rozwoju gminy ma infrastruktura społeczno-publiczna w tym Plac Grunwaldzki – centrum miasta. Istniejące placówki kulturalne w dalszym ciągu wymagają poszerzenia zakresu prowadzonej dotychczas działalności edukacyjnej i kulturalnej zwłaszcza w obszarach wiejskich i dużego doinwestowania infrastruktury tych placówek.

Infrastrukturalnym negatywem na terenie gminy jest nadal niewystarczająca długość sieci kanalizacyjnej. Także brak dostępu do sieci gazowniczej znacznej części mieszkańców obszarów wiejskich gminy Gniew należy uznać za negatywny element obniżający poziom i jakość życia na terenie gminy. Dużych nakładów finansowych wymaga również stworzenie nowej i remont

istniejącej bazy sportowej na terenach wiejskich gminy. Obecnie–infrastruktura sportowa oparta jest w głównej mierze o miasto Gniew. Poprawie musi ulec także dostęp do Internetu szerokopasmowego, głównie w obszarach wiejskich gminy.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Wartością pozytywną w obszarze środowiskowym jest istnienie wielu obszarów prawnie i zwyczajowo chronionych. Są one podstawą do rozwoju działalności turystycznej i agroturystycznej. Na rozwój turystyki negatywnie wpływa zaś duża ilość źródeł niskiej emisji, dlatego konieczna jest rozbudowa sieci gazowniczej na terenie gminy lub promocja energii odnawialnej również wśród rolników i mieszkańców tzw. zabudowy rozproszonej. Innym rozwiązaniem może dostarczenie energii cieplnej większości mieszkańców gminy z jednego źródła jej wytwarzania, gdyby powodzeniem zakończył się projekt budowy elektrowni na terenie Gminy Gniew.

Projekt budowy elektrowni na terenie Gminy Gniew w obszarze związanym z ochroną środowiska być może wymagać będzie przesunięcia granicy Nadwiślańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i oceny oddziaływania tej inwestycji na obszar Natura 2000.

Istniejący na terenie gminy system segregacji odpadów jest zjawiskiem pozytywnym w tym obszarze. Segregacja odpadów wymaga jednak kontynuacji działań z zakresu upowszechniania wśród mieszkańców gminy założeń selektywnej zbiórki odpadów u źródła ich wytwarzania.

Natomiast negatywem w trwającym procesie rozwoju gminy są nielegalne składowiska odpadów znajdują się nie tylko na terenach gminnych, ale także na terenach prywatnych. Jednym z rozwiązań tego problemu jest skuteczna egzekucja tzw. ustawy śmieciowej i stworzenie jednolitego systemu segregacji odpadów na terenie całego miasta. Koniecznym działaniem przed przystąpieniem do wielu rozwiązań proekologicznych jest w dalszym ciągu propagowanie szeroko rozumianej edukacji ekologicznej zarówno wśród dzieci i młodzieży szkolnej, jak i dorosłych mieszkańców gminy.

Wartością negatywną jest natomiast niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna i niski stopień oczyszczania ścieków w większości obszarów wiejskich gminy Gniew.

ZASOBY SPOŁECZNE

Sytuacja demograficzna gminy Gniew, charakteryzuje się przyrostem urodzeń oraz wydłużaniem przeciętnego okresu życia. Będzie to w istotny sposób wpływało na sytuację społeczno-ekonomiczną mieszkańców miasta. W sferze zainteresowania polityki społecznej winny znaleźć się kwestie starzenia się lokalnej społeczności oraz niepełnosprawności.

Zwiększająca się liczba seniorów obliuguje samorząd do dostosowania do ich potrzeb infrastruktury społecznej, w szczególności zaprogramowanie działań usprawniających ich codzienne funkcjonowanie oraz zapobieganie izolacji społecznej.

Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach, uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia im funkcjonowanie na rynku pracy.

Działania wspomagające funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, takie jak systematyczne znoszenie barier architektonicznych, winny być poprzedzone dokładną inwentaryzacją barier i oceną kolejności ich likwidacji.

Rodzina i dzieci to, z uwagi na przesłanki demograficzne, najliczniejszy beneficjent systemu polityki społecznej w gminie. W grupie rodzin warto dostrzec w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci. Ich sytuacja bytowa jest relatywnie gorsza od rodzin pełnych i system świadczeń rodzinnych tylko po części rekompensuje tę sytuację.

Ubóstwo, brak zatrudnienia, uzależnienia, zerwanie więzi rodzinnych przyczyniają się najczęściej do występowania różnych form wykluczenia społecznego. Bezrobocie, choć jego poziom w gminie Gniew w ostatnim okresie stopniowo malało to wskutek spowolnienia gospodarczego spowodowanego światowym kryzysem, nadal dotyka znaczną część populacji, przyczyniając się do ubożenia rodzin i w efekcie ich marginalizacji.

Ze względu na długoletni okres użytkowania oraz brak remontów, znaczna część zasobów komunalnych lub wspólnotowych, w których gmina jest udziałowcem znajduje się w złym stanie technicznym.

W najgorszym stanie technicznym znajdują się instalacje: wodno-kanalizacyjne, gazowe, mury, ściany oraz fundamenty obiektów komunalnych.

Problem uzależnień występujący w korelacji z ubóstwem i bezrobociem stanowi istotny problem lokalnej społeczności. Dotychczasowe działania, które hamowały tendencje wzrostowe problemów uzależnień i minimalizowały ich skutki, wymagają kontynuacji i ukierunkowania na kompleksową i systemową pomoc obejmującą całą rodzinę.

Zmiany liczby ludności mieszkającej w gminie spowodowane są ruchem naturalnym i ruchem migracyjnym. W konsekwencji przedstawionych procesów demograficznych w mieście odnotowano dodatni przyrost naturalny.

W przeważającej większości emigrująca ludność przeprowadza się do innych miast. Skutkiem tych procesów jest ujemne saldo migracji.

Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejsza się, natomiast wzrasta udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnej społeczności wpływają również kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz system monitorowania i oceny pojawiających się

problemów społecznych. Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym, zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji społecznej, nie sposób nie dostrzec tych kwestii w dokumencie programowym i nie wskazać dla nich właściwych możliwości rozwoju. Analizując współpracę samorządu gminy Gniew z organizacjami pozarządowymi należy zauważyć szerokie otwarcie gminy na aktywność obywatelską, które powinno być kontynuowane i rozwijane.

Dominującymi powodami trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej, oprócz oczywistego ubóstwa, są: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Należy zwrócić uwagę na tzw. zjawisko zamkniętego kręgu ubóstwa. Dotyczy ono wielu ubogich rodzin, a przejawia się m.in. w tym, że dzieci z tych rodzin zazwyczaj kończą swoją edukację po szkole gimnazjalnej lub zawodowej. Powstaje u nich symptom wyuczonej bezradności, co oznacza, że przyzwyczajone do korzystania z pomocy społecznej przez ich rodziców, bardzo wcześnie stają się również podopiecznymi Ośrodka Pomocy Społecznej.

WIELOKIERUNKOWA PRZESTRZEŃ GMINY

W obszarze przestrzeni za pozytywny element należy uznać istnienie obszarów o walorach turystyczno-krajobrazowych (obszary leśne, przyrzeczne, przyjeziorne), które sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, a także istnienie w bliskiej odległości miasta Gniew obszaru gospodarczego zlokalizowanego przy drodze krajowej nr 1, który ma na celu przyciągnięcie kapitału zewnętrznego na teren gminy.

Struktura użytków rolnych na terenie gminy jest również pozytywnym elementem rozwoju gminy, bowiem na terenie gminy Gniew istnieją korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i przetwórstwa rolno – spożywczego. Obecnie jednak wartości te są wykorzystywane na niewystarczającym poziomie.

Struktura przestrzeni gminy daje szansę równego dostępu do oferty edukacyjnej, kulturalnej, sportowej i tworzących się miejsc pracy wszystkim mieszkańcom gminy, jednakże komunikacja wewnętrzna tego obszaru nie do końca sprzyja pozytywnemu wykorzystaniu tej cechy wśród mieszkańców obszarów wiejskich gminy Gniew.

Przestrzennym negatywem na terenie gminy jest nadal niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna w obszarach proinwestycyjnych oraz stopień zagospodarowania tych terenów. Brak tej infrastruktury hamuje rozwój gospodarczy gminy Gniew i skuteczną politykę promocyjną.

Całą przestrzeń gminy Gniew można podzielić na obszary wiejskie, obszar miejski i obszar miejski wyznaczony granicami przyjętymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji, który charakteryzuje się wysokim stopniem zdekapitalizowanej istniejącej zabudowy i wymaga objęcia go w pierwszej kolejności procesem rewitalizacji i rewaloryzacji. W obszarze Starówki renowacji wymaga m.in. infrastruktura społeczna. Aktywną działalność prowadzi tam wiele przedsiębiorców i organizacji pozarządowych i jednostek organizacyjnych gminy, którym funkcjonowanie utrudnia brak dostatecznych warunków lokalowych. W wielu przypadkach jest to przyczyną niemożności podjęcia nowych inicjatyw lub kontynuacji już rozpoczętych działań. W związku z tym konieczne jest zapewnienie tym jednostkom stosownych warunków działalności oraz pomoc w realizacji działań na rzecz rozwoju kultury, sztuki i społeczeństwa obywatelskiego.

Wskazane ewentualne obszary dla planowanej budowy elektrowni na terenie Gminy Gniew mogą skupiać problemy wynikające z niekorzystnego przebiegu linii komunikacyjnych. Wzmożony ruch dojazdowy, lokalny i ponadlokalny ze wszystkich kierunków do miejscowości która ostatecznie zostanie wskazana jako miejsce realizacji inwestycji, spowoduje występowanie niedoboru miejsc parkingowych dla samochodów osobowych oraz miejsc pod potrzebne przystanki komunikacji publicznej oraz prywatnych linii przewozowych. Teren ten winien zostać zauważony, jako czynnik rozwojowy wynikający z rangi planowanego kolejowego węzła towarowego. Obszar ten wymaga modernizacji istniejącej zabudowy, uporządkowania podziałów geodezyjnych, urządzenia dróg dojazdowych, przestrzeni publicznych, uzupełnienia sieci uzbrojenia technicznego, wprowadzenia rozwiązań chroniących środowisko, w tym: właściwego składowania odpadów, gromadzenia wód deszczowych i oczyszczania ścieków, zachowania maksymalnej powierzchni biologicznie czynnej, ograniczenia emisji gazów, pyłów i hałasu do środowiska z zachowaniem dopuszczalnych norm itp. Konieczne są działania minimalizujące skutki wprowadzenia nowych urządzeń przestrzennych do pierwotnego krajobrazu tego obszaru poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej, poprawiającej cechy estetyczne krajobrazu.

CZEŚĆ B

CZEŚĆ STRATEGICZNA

MISJA GMINY GNIEW

Poniższa misja gminy Gniew odnosząca się do niniejszej *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno - Gospodarczego* nawiązuje w sposób bezpośredni do określeń sformułowanych w poprzednim dokumencie strategicznym opracowanym w 2004 roku, gdyż ten element strategii winien być łącznikiem pomiędzy „starym”, a nowym dokumentem. Priorytety określone w tej Strategii, jak i cele szczegółowe są zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020.

MISJA

Gmina Gniew – miejscem przyjaznym do zamieszkania i przedsiębiorczości, umiejętnie łączącym walory społeczeństwa informatycznego z dziedzictwem kulturowym i historycznym oraz atrakcyjnością środowiska naturalnego.

Dla zbudowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego koniecznym jest sformułowanie priorytetów, celów szczegółowych wraz z kierunkami działań z ich szczegółowy opisem będącym podstawą formułowania przyszłych projektów i konkretnych zadań do wykonania, opartych na analizie uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych.

Część strategiczna niniejszego dokumentu została podzielona na kilka podrozdziałów.

Pierwszą część stanowi zestawienie tabelaryczne odnoszące się do poszczególnych priorytetów rozwoju, celów szczegółowych wraz z kierunkami działania (Tab. 20). Dla każdego obszaru priorytetowego wskazano powiązania z priorytetami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020. Podobnie uczyniono z każdym z celów szczegółowych tej strategii wskazując na jego powiązania z wybranym celem szczegółowym strategii wojewódzkiej.

SŁOWNICZEK

KLASTER to znajdująca się w geograficznym sąsiedztwie grupa przedsiębiorstw i powiązanych z nimi instytucji zajmujących się określoną dziedziną, połączona podobieństwami i wzajemnie się uzupełniająca. Klaster winien spełniać następujące cztery kryteria:

- bliskość przestrzenna
- powiązania
- współpraca
- masa krytyczna

Diagnoza, przy uwzględnieniu przyjętej misji rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Gniew, stała się podstawą podjęcia prac nad częścią strategiczną opracowania i punktem odniesienia przy określaniu priorytetów i celów szczegółowych, które mają przybliżyć realizację tej misji.

W niniejszym opracowaniu zastosowano następującą strukturę planu strategicznego:

Misja

Misja jest elementem, który ma motywować do podejmowania działań. Jednocześnie pełni funkcję integrującą dla różnych, często będących w sprzeczności interesów, środowisk życia gospodarczego i społecznego, skupionych wokół pewnej wiodącej dziedziny. Niniejsza Misja jest oparta na długofalowej osi, która została wyodrębniona w *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020*.

Priorytety

Priorytety rozwoju są to główne obszary działań, jakie powinny być uwzględnione w ciągu okresu objętego *Strategią*. Inaczej można powiedzieć, że są to wybrane dziedziny rozwoju społeczno - gospodarczego na bazie, których powinna zostać zbudowana sfera działalności rozwojowej. Efektem prac konsultacyjnych oraz szerokich analiz uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wyodrębniono pięć obszarów priorytetowych dla gminy Gniew.

Cele szczegółowe

Cele szczegółowe pokazują działania, które odnoszą się do polityki średniookresowej. Są drogowskazami popartymi narzędziami i sposobami wspierania rozwoju społeczno - gospodarczego w gminie.

Kierunki działania

Wyznaczają kierunki realizacji celów szczegółowych stanowiąc podstawę do formułowania konkretnych programów operacyjnych będących już zbiorem projektów i zadań z określonej dziedziny zagadnień społeczno - gospodarczych mających bezpośredni wpływ na rozwój gminy. Dla kierunków wyodrębniono również wskaźniki produktu i rezultatu, które pozwolą na bieżącą weryfikację zadań wyodrębnionych w dokumentach programów sektorowych i Wieloletnim Planie Inwestycyjnym Gminy Gniew na lata 2006 - 2013. Jednocześnie należy zaznaczyć, że taki układ charakterystyki każdego kierunku (w tym zastosowane wskaźniki oceny), odpowiada logice konstruowania matrycy projektów do funduszy UE.

PRIORYTETY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁANIA

Tabela 20 GOSPODARKA– cele i kierunki działania

GOSPODARKA	
Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet I: Konkurencyjność, Priorytet II Spójność	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
<p>1.1. Tworzenie warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy. Powiązania ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020 – Priorytet I, Cel 3: Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne, Priorytet II, Cel 4: Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia</i></p>	<p>1.1.1. Inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz wzrostu zainteresowania przez inwestorów strategicznych terenami inwestycyjnymi gminy Gniew. <i>Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest współpraca m.in. z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych w zakresie promocji warunków inwestowania na terenach inwestycyjnych gminy oraz dążenie do wzmocnienia współpracy z tzw. otoczeniem biznesu mogącym stworzyć dodatkowe atrakcyjne warunki inwestowania w gminie Gniew.</i></p> <p>1.1.2. Budowa i rozbudowa połączeń drogowych do terenów przemysłowych i osiedleńczych gminy. <i>Opis kierunku: Ideą tego kierunku jest przebudowa i budowa połączeń drogowych m.in. w kierunku autostrady A – 1, przyszłych inwestycji strategicznych, ale także do nowych obszarów wyznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w Aplinku, Kolonii Ostrowickiej i Jażwiskach.</i></p> <p>1.1.3. Uzbrojenie terenów przemysłowych w infrastrukturę techniczną, w tym dla potrzeb wysokich technologii (HT). <i>Opis kierunku: Założeniem tego kierunku jest dalsza rozbudowa infrastruktury technicznej z zakresu ochrony środowiska, dostępu do technologii informatycznych i sprawnej organizacji nowoczesnych centrów logistycznych korzystając z dobrego położenia gminy przy drodze nr 1 i autostradzie A-1.</i></p> <p>1.1.4. Podejmowanie i aktywizowanie działań na rzecz utworzenia Nadwiślańskiego Klastra Przemysłowego. <i>Opis kierunku: Główna ideą jest integracja przedsiębiorców zlokalizowanych na terenach inwestycyjnych gminy wokół inwestora strategicznego jakim może być elektrownia dla stworzenia sieci wzajemnych świadczeń produkcyjnych i usługowych dających podstawę dla utworzenia Nadwiślańskiego Klastra Przemysłowego.</i></p>
<p>1.2. Podejmowanie działań w zakresie promocji gminy. Powiązania ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet I Konkurencyjność,, Cel 3: Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne, Cel 4: Efektywna strefa publiczna</i></p>	<p>1.2.1. Opracowanie strategii promocji gminy Gniew <i>Opis kierunku: Celem kierunku jest utworzenie strategii promocji, która wskazywałaby na główne produkty markowe miasta i całej gminy Gniew, a jednocześnie zaproponowałaby szczegółowe rozwiązania marketingowe i reklamowe, które przełożyłyby się bezpośrednio na szybki rozwój gospodarczy całej gminy.</i></p>

1.2.2.Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy w środkach masowego przekazu o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym.

Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest wypracowanie spójnego systemu współpracy z ośrodkami masowego przekazu, które pozwolą na stworzenie pozytywnego wizerunku całej gminy i miasta Gniew w kontekście bogatej oferty kulturalnej Zamku i działań rewitalizacyjnych.

1.2.3.Stworzenie systemu wizualnej identyfikacji gminy.

Opis kierunku: Kierunek ten winien jednoznacznie odpowiedzieć jakie symbole gminy winny zostać włączone w system promocji Gniewu i całej gminy. Skuteczna realizacja tego kierunku jest możliwa po opracowaniu Strategii promocji gminy.

1.2.4.Podejmowanie działań mających na celu tworzenie pozytywnego wizerunku gminy Gniew – współpraca z miastami partnerskimi, aktywne uczestniczenie w imprezach promocyjnych.

Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest zaktywizowanie współpracy z miastami partnerskimi poprzez włączenie istniejących struktur organizacyjnych tych miast w promocję gminy Gniew z określeniem wzajemnych zobowiązań.

Tabela 21 INFRASTRUKTURA – cele i kierunki działania

INFRASTRUKTURA	
Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet II Spójność, Priorytet III Dostępność	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
<p>2.1. Podejmowanie działań w kierunku polepszenia standardu i jakości komunikacyjnej gminy. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet III, Cel 2: Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej</p>	<p>2.1.1. Poprawa stanu technicznego dróg gminnych. <i>Opis kierunku: Założeniem tego kierunku jest poprawa jakości stanu technicznego ulic miejskich, poprzez przyjęcie harmonogramu remontów i modernizacji dróg na terenie miasta Gniew spójnego w WPI Programu Rewitalizacji.</i></p> <p>2.1.2. Kontynuowanie działań związanych z poprawą komunikacji terenów wiejskich z miastem Gniew. <i>Opis kierunku: Ideą tego kierunku jest przebudowa istniejących ciągów komunikacyjnych i poprawa stanu technicznego dróg gminnych łączących miasto Gniew z poszczególnymi miejscowościami terenów wiejskich wraz ze zmianą organizacji ruchu dla zwiększenia płynności ruchu pojazdów i poprawy komunikacji.</i></p> <p>2.1.3. Budowa sieci ścieżek rowerowych łączących poszczególne obszary miasta i tereny rekreacyjne położone wokół Gniewu. <i>Opis kierunku: Głównym założeniem tego kierunku jest budowa ścieżek rowerowych z uwzględnieniem ścieżek dotychczas istniejących oraz udział wraz z innymi partnerami samorządowymi w budowie ścieżek rowerowych, których trasa przebiega przez Miasto Gniew.</i></p> <p>2.1.4. Przeciwdziałanie postępującej degradacji i niszczeniu budynków o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym m.in. poprzez realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji wydzielonej części miasta Gniew. <i>Opis kierunku: Ideą jest tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ewidencji zabytków, realizacja inwestycji dotyczących renowacji, przebudowy i zagospodarowania zabytków oraz opiniowanie projektów zmian w elewacjach budynków przyległych do przestrzeni publicznej.</i></p>
<p>2.2. Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji i przebudowy obiektów komunalnych na terenie gminy. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 4: Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia, Priorytet III Dostępność, Cel 2: Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej</p>	<p>2.2.1. Inicjowanie zintegrowanych działań przestrzennych podmiotów wdrażających plany zagospodarowania przestrzennego dotyczące terenów rewitalizacji i renowacji. <i>Opis kierunku: Idea ta zawiera m.in. kontynuację renowacji i przebudowy Starego Miasta, ale przede wszystkim działania te winny być poprzedzone opracowaniem planów zagospodarowania przestrzennego i koncepcji, programów funkcjonalno – użytkowych i dokumentacji technicznych.</i></p> <p>2.2.2. Realizacja zadań w zakresie rozwoju sieci wodociągowych i ciepłowniczych. <i>Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest rozbudowa sieci wodociągowych i modernizacja/rozbudowa ujęć wody pitnej w tym również w kierunkach obszarów przemysłowych i nowych inwestycji, a w zakresie sieci ciepłowniczych zasilenie w ciepło obszarów zwartej zabudowy gminy, budynków nowo rewitalizowanych, jak również budynków po modernizacji wyposażonych w instalacje co i dotychczas zasilanych z kotłowni węglowych lub posiadających piece kaflowe. Kierunek zakłada korzystanie z taniej energii cieplnej powstałej w wyniku pomyślnego zakończenia i uruchomienia elektrowni na terenie Gminy Gniew.</i></p>

2.3. Intensywne działania w zakresie przebudowy i rozbudowy infrastruktury technicznej gminy.

Powiązania ze *Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020*
Priorytet III Dostępność, Cel 2: Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej

2.3.1.Przebudowa i remont oświetlenia ulicznego oraz budowa nowych punktów świetlnych.

Opis kierunku: Kierunek ten obejmuje również oświetlenie ścieżek parkowych, spacerowych i planowanych promenad.

2.3.2.Stopniowe wdrażanie na terenie gminy dostępu do szerokopasmowego Internetu.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest systematyczne wdrażanie Internetu szerokopasmowego poprzez wymianę centrali telefonicznych, budowę radiolinii obejmujących cały obszar gminy.

Tabela 22 WIELOKIERUNKOWA PRZESTRZEŃ GMINY– cele i kierunki działania

CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
<p>3.1. Tworzenie warunków na rzecz kompatybilności wszystkich zamierzeń gospodarczych i społecznych z warunkami określonymi przestrzenią gminy. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, <u>Cel 4: Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia</u></p>	<p>3.1.1. Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego gminy. <i>Opis kierunku: Główną ideą kierunku jest objęcie aktualizacją m.in.: tych części gminy, które poprzez zainteresowanie inwestorów mogą przyczynić się do szybszego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Gniew w tym obszarów związanych z projektem budowy elektrowni na terenie Gminy Gniew, projektem nowych osiedli mieszkaniowych w Aplinku, Gniewie, Kolonii Ostrowickiej, Jażwiskach i rewitalizacji i rehabilitacji zabudowy miasta Gniew oraz wskazania terenów, których dopuszcza się lub zakazuje lokalizację obiektów handlowych o limitowanych powierzchniach sprzedaży do 400 m². Kierunek winien również zaktualizować przeznaczenie niektórych terenów nie dostosowanych obecnie do przeważającego na nich sposobu użytkowania oraz określić zasady ochrony dóbr kultury i koniecznych zmian granic obszarów przyrodniczych prawnie chronionych.</i></p> <p>3.1.2. Sporządzenie nowych i zmiana obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem prac planistycznych. <i>Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obszarach predestynowanych pod zabudowę mieszkaniową z określeniem funkcji tej zabudowy oraz wyznaczeniem nowych obszarów przemysłowych w związku z planowaną budową elektrowni, a w konsekwencji rozwoju produkcji materiałów budowlanych.</i></p> <p>3.1.3. Monitorowanie aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego w zakresie inwestycji na terenie gminy Gniew o znaczeniu ponadlokalnym. <i>Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest wniesienie w procesie aktualizacji planu takich przedsięwzięć o charakterze ponadlokalnym jak m.in. Elektrownia węglowa oparta o najnowocześniejsze technologie dostępne na świecie, budowa infrastruktury portowej na Wiśle związanej z realizacją projektu „Pętla Żuławska” czy budowa węzła drogowego i połączenia z autostradą A-1</i></p> <p>3.1.4. Zintegrowanie planów rozwoju społeczno – gospodarczego obejmującego całą przestrzeń miasta i gminy z planami rozwoju sąsiednich gmin i całego powiatu tczewskiego. <i>Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest stworzenie katalogu "wspólnych spraw" dotyczących planowania przestrzennego, rozwoju funkcji mieszkaniowych, przemysłowych, rozwoju rynku pracy, ustalania priorytetów edukacyjnych, czy wspólnych działań na rzecz rozwoju turystyki z głównie z Gminą Tczew i Gminą Pelplin oraz pozostałymi gminami powiatu tczewskiego, a w przyszłości po uruchomieniu mostu na Wiśle z Gminą Kwidzyn i miastem Kwidzyn.</i></p>

Tabela 23 OCHRONA ŚRODOWISKA – cele i kierunki działania

OCHRONA ŚRODOWISKA	
Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet III Dostępność	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
<p>4.1. Podejmowanie działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska na terenie gminy. Powiązania ze <i>Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020 – Priorytet III Dostępność, Cel 2 Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej</i></p>	<p>4.1.1.Przebudowa, rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa sieci kanalizacji deszczowej w tym uzbrojenie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i nowe inwestycje gospodarcze. <i>Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest przede wszystkim budowa, rozbudowa sieci kanalizacyjnej w tym w obszarach przyszłych inwestycji i terenów przemysłowych przy drodze nr 1 z włączeniem terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe oraz budowa sieci kanalizacji deszczowej na obszarze miasta Gniew.</i></p> <p>4.1.2.Wdrożenie jednolitego systemu selektywnej zbiórki odpadów surowcowych na terenie całej gminy. <i>Opis kierunku: Ideą tego kierunku przede wszystkim jest zwiększenie asortymentu segregowanych odpadów m.in. poprzez zakup nowych pojemników do selektywnej zbiórki oraz stworzenie systemu utylizacji odpadów wielkogabarytowych przez jednostki zarządzające tym sektorem ochrony środowiska na terenie gminy.</i></p> <p>4.1.3.Kontynuacja działań zmierzających do ochrony powietrza poprzez modernizację systemów grzewczych. <i>Opis kierunku: Ideą tego kierunku poza rozbudową sieci ciepłowniczej i promocja i wdrażanie ekologicznych systemów grzewczych.</i></p> <p>4.1.4.Zwiększenie zasobów zieleni wokół terenów przemysłowych poprzez nasadzenie drzew i krzewów, tworzenie parków i zieleni w pasach drogowych. <i>Opis kierunku: Założeniem tego kierunku jest odbudowa zieleni, rewitalizacja parków, w tym nasadzenia nowych drzew. Jednym z projektów mogłoby być utworzenie Parku Botanicznego (Palmiarni Nadwiślańskiej).</i></p>

Tabela 24 ZASOBY SPOŁECZNE– cele i kierunki działania

ZASOBY SPOŁECZNE	
Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet I Konkurencyjność, Priorytet II Spójność, Priorytet III Dostępność	
CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
<p>5.1. Podwyższenie jakości oferty gminy w zakresie rekreacji i wypoczynku. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet I Konkurencyjność, Cel 3 <u>Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne</u></p> <p>5.2. Podniesienie jakości usług w obiektach użyteczności publicznej. Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 2: <u>Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo, Cel 3: <u>Rozwój społeczeństwa obywatelskiego</u></u></p>	<p>5.1.1. Remont i budowa infrastruktury sportowej. <i>Opis kierunku: W ramach tego kierunku zakłada się między innymi remont i modernizację istniejących obiektów sportowych ich rozbudowę o nowe funkcje, przygotowanie terenu pod obiekty działające sezonowo i budowę nowych obiektów sportowych.</i></p> <p>5.1.2. Przebudowa, zmiana organizacji i doposażenie istniejących obiektów kultury. <i>Opis kierunku: W ramach tego kierunku przewiduje się remont i modernizację obiektów kulturalnych pełniących funkcje ośrodków kultury w tym świetlic wiejskich remont, modernizację i budowę obiektów kultury znajdujących się w otwartych przestrzeniach gminy oraz prywatyzacja Zespołu Zamkowego w Gniewie z zachowaniem dotychczasowych funkcji kulturalnych i społecznych i rozszerzeniem działalności gospodarczej.</i></p> <p>5.1.3. Przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów rekreacyjnych. <i>Opis kierunku: W ramach powyższego kierunku przewiduje się rewitalizację miejsc rekreacji i wypoczynku przy zbiornikach wodnych, budowę ścieżek rowerowych, doposażenie istniejących placów zabaw w nowe urządzenia, w tym dla dzieci niepełnosprawnych oraz budowę nowych placów, renowację i wstawienie nowych ławek w miejscach rekreacji i wypoczynku oraz budowę platform widokowych.</i></p> <p>5.1.4. Zagospodarowanie turystyczne rzeki Wisły i rzeki Wierzycy. <i>Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest budowa infrastruktury służącej turystycznemu wykorzystaniu rzek oraz możliwości organizowania imprez i spotkań w bliskim jej otoczeniu, w tym przystani kajakowych, stanowisk wodnych, miejsc biwakowych portów rzecznych min. w ramach projektu "Pętla Żuławska".</i></p> <p>5.2.1. Standaryzacja usług w tym dostosowanie infrastruktury do istniejących potrzeb w obiektach, w których realizuje się zadania polityki społecznej miasta. <i>Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest podniesienie jakości świadczeń usług społecznych i ich standaryzacja do norm obowiązujących w UE oraz zapewnienie komfortu beneficjentom pomocy społecznej w procesach realizacji świadczeń społecznych. Zamierzeniem kierunku jest również podniesienie atrakcyjności placówek pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie gminy m.in. w ramach zadania pn. „Rewitalizacja kompleksu pałacowo-parkowego DPS Wielkich Wyrębach”.</i></p> <p>5.2.2. Wspieranie wszelkich działań na rzecz poprawy warunków świadczonych usług w obiektach służby zdrowia. <i>Opis kierunku: Ideą tego kierunku jest włączanie się gminy w inicjatywy i projekty, których główną ideą jest poprawa infrastruktury obiektów służby zdrowia.</i></p>

5.3. Podejmowanie działań w zakresie zwiększania jakości oferty edukacyjnej i dostosowania jej do potrzeb jej beneficjentów i rynku pracy.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet III Dostępność, Cel 3: Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych

5.4. Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 2: Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo

5.5. Podjęcie działań w zakresie poprawy gospodarki mieszkaniowej i rozwoju różnych form budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Gniew.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 4 Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia:

5.2.3. Informatyzacja oraz usprawnienie funkcjonowania administracji samorządowej w ramach projektu e-urząd.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest w końcowym etapie jego realizacji doprowadzenie do pełnej możliwości obsługi petenta na drodze elektronicznej.

5.3.1. Organizowanie sieci szkół zapewniającej równy dostęp uczniom do zajęć pozalekcyjnych.

Opis kierunku: Głównym zamierzeniem tego kierunku jest umożliwienie realizacji otwartych zajęć sportowo – rekreacyjnych z wykorzystaniem obiektów sportowych szkół, zapewnienie zajęć pozalekcyjnych i wyrównawczych dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych.

5.3.2. Tworzenie warunków umożliwiających zwiększenie zastosoania nowych technik w realizacji programów nauczania we wszystkich placówkach oświatowych gminy.

Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest uruchomienie zakupów inwestycyjnych oraz zwiększenie nakładów finansowych na ich realizację, które pozwolą w placówkach oświatowych gminy na wprowadzenie nowoczesnych metod i programów nauczania.

5.3.3. Podejmowanie działań mających na celu umożliwienie każdej placówce oświatowej dostępu do sali gimnastycznej i boiska.

Opis kierunku: Jednym z elementów realizacji tego kierunku jest m.in. budowa zamkniętych obiektów sportowych w obszarach wiejskich oraz remonty istniejących i budowa nowych boisk.

5.3.4. Prowadzenie remontów i przebudowy obiektów oświatowych w ramach środków własnych i pozyskanych z zewnątrz.

Opis kierunku: w ramach tego kierunku przewiduje się m.in. remonty obiektów oświatowych oraz realizację programu termomodernizacji i optymalizacji zużycia energii w tych obiektach.

5.4.1. Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta Gniew i stworzenie podstaw do jego realnego wykorzystania w zakresie poprawy bezpieczeństwa.

Opis kierunku: Jednym z głównych przesłań tego kierunku poza budową infrastruktury tego monitoringu jest rozwój współpracy między samorządem, Policją i Strażą Miejską a instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie skutecznego wykorzystania tego monitoringu na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego zwłaszcza w centrum miasta co ma istotne znaczenie w procesie rewitalizacji Starego Miasta i jego funkcji turystycznych.

5.4.2. Usprawnienie działań Straży Miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem działań profilaktycznych.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest uzupełnienie interwencyjnej działalności Straży Miejskiej o działania profilaktyczne.

5.5.1. Przygotowanie terenów pod zabudowę mieszkaniową i budowę mieszkań na wynajem.

Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kształtowanie polityki mieszkaniowej ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia lokali osobom, które z uwagi na swoją sytuację życiową nie mogą samodzielnie zabezpieczyć sobie mieszkania oraz prowadzenie działań w kierunku wyznaczania nowych obszarów pod zabudowę dla budownictwa indywidualnego i obiektów mieszkalnych wielorodzinnych.

5.6. Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet III Dostępność, Cel 3: Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych

5.7. Działania na rzecz stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 2: Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo, Priorytet III Dostępność, Cel 3: Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych

5.5.2. Aktywizowanie działań w zakresie zwiększania ilości mieszkań socjalnych.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest m.in. rewitalizacja istniejącej substancji mieszkaniowej pod potrzeby mieszkań socjalnych.

5.5.3. Przeciwdziałanie dekapitalizacji majątku stanowiącego zasób kulturowy i historyczny Starego Miasta.

Opis kierunku: Głównym założeniem tego kierunku jest rekomunalizacja obiektów zabytkowych i o szczególnym znaczeniu dla miasta, konserwacja i renowacja obiektów zabytkowych na terenie Starego Miasta oraz stworzenie skutecznego systemu egzekwowania renowacji obiektów zabytkowych przez właścicieli prywatnych zgodnie z obowiązującym prawem i decyzjami konserwatora zabytków.

5.6.1. Wzmacnianie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym we współpracy z sektorem pozarządowym.

Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku jest podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu świadczeń rodzinnych, rozwój usług społecznych sprzyjających podniesienia poziomu i jakości edukacji, w tym również we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

5.6.2. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz rozwijanie i usprawnianie systemu wsparcia rodziny, w szczególności: psychologicznego, prawnego, socjalnego.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, a także terapii rodzinnej, zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo oraz podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.

5.6.3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.

Opis kierunku: Głównym założeniem tego kierunku jest zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi oraz tworzenie warunków do realizacji programów socjo – terapeutycznych.

5.7.1. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, w tym rehabilitacji i opieki.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest realizacja programów profilaktycznych zapobiegających powstawaniu niepełnosprawności oraz zwiększenie dostępu do opieki medycznej i zabiegów rehabilitacyjnych m.in. poprzez opracowanie bazy informacyjnej o świadczeniodawcach, w tym wspieranie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.

5.7.2. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych oraz wspieranie tworzenia ośrodków wsparcia dla osób chorych psychicznie w tym domu dla osób chorych psychicznie. Ponadto kierunek ten mierza do zapewnienia zajęć rewalidacyjnych w zależności od rodzaju niepełnosprawności.

5.8. Podejmowanie działań na rzecz wsparcia seniorów w ich integracji i pełnym dostępie do oferty edukacyjnej, kulturalnej, usług zdrowotnych, rekreacji i wypoczynku.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 2: Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo, Priorytet III Dostępność, Cel 3: Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych

5.9. Aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 1: Wzrost zatrudnienia i mobilności zawodowej

5.10. Tworzenie podstaw dla rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Powiązania ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, Priorytet II Spójność, Cel 2: Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo

5.8.1. Poszerzenie i podnoszenie poziomu świadczonych usług dla osób starszych.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest rozwijanie systemu pomocy osobom starszym w ich środowisku zamieszkania oraz zwiększenie dostępności tych osób do mieszkań wspomaganych w tym utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych.

5.8.2. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów zamieszkujących gminę Gniew.

Opis kierunku: Głównym przesłaniem tego kierunku są działania w kierunku rozwijania i upowszechniania działań klubu seniora i systematyczna współpraca z Domami Pomocy Społecznej i Zakładami Opieki Zdrowotnej oraz promowanie wartości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, a także budowa (uruchomienie) Dziennego Domu Pobytu.

5.9.1. Redukowanie zjawiska ubóstwa i wszystkich form wykluczenia społecznego.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest dążenie do zwiększenia zakresu usług dla osób wykluczonych społecznie w celu ich reintegracji społecznej i zawodowej, pomoc finansowa i materialna oraz wsparcie i aktywizacja tych osób.

5.9.2. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w ramach promocji zawodowej i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Opis kierunku: Główną przesłanką tego kierunku jest rozwijanie stałej współpracy jednostek Samorządu Gniewskiego, organizacji pozarządowych i Powiatowego Urzędu Pracy w Tczewie w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia, objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych oraz intensyfikacja działań mających na celu reintegrację zawodową i społeczną osób bezrobotnych.

5.9.3. Wzmacnianie i rozbudowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień.

Opis kierunku: Zamierzeniem tego kierunku jest wzmacnianie istniejącego systemu pomocy osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom (pomoc terapeutyczna, psychologiczna, prawna, socjalna, medyczna) oraz wzmacnianie i rozwijanie istniejącego systemu rozwiązywania problemu przemocy domowej.

5.10.1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest wzmocnienie roli pracownika socjalnego jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej osób ubogich i wykluczonych społecznie, w tym poprzez systematyczne doszkolenie pracowników socjalnych.

5.10.2. Wspieranie i współpraca z instytucjami społeczeństwa obywatelskiego.

Opis kierunku: Główną ideą tego kierunku jest zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi, aktywna współpraca z tymi organizacjami i wsparcie postaw obywatelskich m.in. poprzez tworzenie partnerstw publiczno- społecznych.

WARUNKI REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno-privatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Warunki realizacji strategii:

- zachowanie i ochrona wartości antropogenicznych i przyrodniczych,
- zachowanie istniejących więzi społecznych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju

Struktura alokacji środków dla realizacji programów strategicznych

Środki na realizację priorytetów, zadań i działań określonych w *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009 – 2020* podzielono na następujące źródła finansowania:

- 1) Środki własne (Budżet Gminy Gniew i budżety jednostek organizacyjnych gminy),
- 2) Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Ochrony Środowiska, Ministerstwa Infrastruktury w tym zarządzane przez te ministerstwa Programy Operacyjne),
- 3) Środki Unii Europejskiej (Fundusze Strukturalne, w tym przede wszystkim poprzez Regionalne Programy Operacyjne),
- 4) Pozaunijne fundusze celowe w ramach Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego.
- 5) Kapitał prywatny i środki własne (w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego),
- 6) Kapitał prywatny (środki inwestorów prywatnych).

W kolejnym rozdziale skupiono się szczególnie na omówieniu dostępnych środków wymienionych w pkt 3 i 4.

Przyjęto następującą chronologię omawiania środków:

1. Środki istniejące w ramach budżetu wsparcia finansowego ze strony UE w latach 2007 – 2013.
2. Środki najbardziej dostępne w aktualnym systemie pomocy zewnętrznej (Szwajcarski Mechanizm Finansowy).

ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

SZWAJCARSKI MECHANIZM FINANSOWY.

Unia Europejska i Szwajcaria podpisały umowę o finansowym wsparciu nowych państw członkowskich. Celem wsparcia ma być zmniejszenie przepaści ekonomicznej i społecznej występującej pomiędzy starymi i nowymi państwami UE. Najwięcej środków otrzyma Polska (49 proc. zarezerwowanej kwoty, czyli ponad 312 mln euro). W dalszej kolejności znajdują się Węgry (13,1 proc.), Czechy (11 proc.), Litwa (7,1 proc.), Słowacja (6,7 proc.), Łotwa (6 proc.), Estonia (4 proc.), Słowenia (2,2 proc.), Cypr (0,6 proc.) oraz Malta (0,3 proc.). Wnioski o dotacje można składać począwszy od drugiej połowy 2008 roku. Dofinansowanie mogą otrzymać m.in. projekty z zakresu bezpieczeństwa, stabilności i wspierania reform, rozwoju infrastruktury i ochrony środowiska oraz promocji sektora prywatnego i rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego.

Z punktu widzenia rozwoju społeczno - gospodarczego gminy cztery obszary mogłyby mieć ewentualny wpływ na finansowanie przedsięwzięć w ramach montażu finansowego.

Priorytet 1. Bezpieczeństwo, stabilność i reformy

- rozbudowa wydajności administracyjnej,
- zapobieganie klęskom naturalnym,
- regionalne inicjatywy rozwoju w regionach mało korzystnych.

Priorytet 2. Infrastruktura i środowisko

- modernizacja zasadniczej infrastruktury dla wykorzystania energii i wody pitnej, utylizacji ścieków oraz usuwania śmieci,
- transport publiczny,
- poprawa warunków środowiska, redukcja szkodliwych emisji, rozwój i egzekwowanie standardów,
- usuwanie toksycznych odpadów, planowanie przestrzenne na poziomie miejskim, regionalnym i narodowym,
- różnorodność i ochrona natury.

Priorytet 3. Promocja sektora prywatnego

- rozwój sektora prywatnego z naciskiem na małe i średnie przedsiębiorstwa,
- zachęcanie do uprawy ekologicznej; zachęcanie do produkcji przemysłowej, pozostającej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- poprawa regulacji sektora finansowego,
- ochrona własności intelektualnej.

Priorytet 4. Rozwój ludzki i społeczny

- rozbudowa wydajności administracji publicznej w celu wyrównania do poziomu europejskiego; szkolenie zawodowe i techniczne,
- badania i rozwój – programy wymiany akademickiej, stypendia, partnerstwo, współpraca w naukach stosowanych,
- zdrowie – modernizacja szpitali, reformy systemu ubezpieczeń zdrowotnych,
- współpraca bliźniacza pomiędzy miastami i gminami,
- wspieranie międzynarodowych inicjatyw rozwoju

Podstawowym wymogiem stawianym potencjalnym beneficjentom przez rząd Szwajcarii jest wkład własny na poziomie min. 40%. Oznacza to, że 60% inwestycji pokryje Szwajcarski Mechanizm Finansowy. Odstępstwem są tutaj programy wzmocnienia instytucjonalnego oraz programy realizowane przez organizacje pozarządowe. Te programy bowiem będą mogły być finansowane w całości ze środków Funduszu.

II. Fundusze Strukturalne UE na lata 2007 – 2013

Wszystkie działania z zakresu rozwoju społeczno – gospodarczego w kontekście Narodowej Strategii Spójności (bez względu na rodzaj programu operacyjnego) mają na celu zwiększenie udziału tego sektora w tworzeniu dochodu narodowego i zatrudnieniu, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Powinny się one także przyczyniać do wzrostu atrakcyjności gospodarczej regionów.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNYM **WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA LATA 2007 2013**

Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 skupia się na 10 osiach priorytetowych:

- OŚ PRIORYTETOWA 1: Rozwój i innowacje w MŚP
- OŚ PRIORYTETOWA 2: Społeczeństwo wiedzy
- OŚ PRIORYTETOWA 3: Funkcje miejskie i metropolitalne
- OŚ PRIORYTETOWA 4: Regionalny system transportowy
- OŚ PRIORYTETOWA 5: Środowisko i energetyka przyjazna środowisku
- OŚ PRIORYTETOWA 6: Turystyka i dziedzictwo kulturowe
- OŚ PRIORYTETOWA 7: Ochrona zdrowia i system ratownictwa
- OŚ PRIORYTETOWA 8: Lokalna infrastruktura podstawowa
- OŚ PRIORYTETOWA 9: Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie

- OŚ PRIORYTETOWA 10: Pomoc techniczna

Poziom współfinansowania poszczególnych Osi Priorytetowych ze środków EFRR jest zróżnicowany i waha się od 60% w Osi Priorytetowej 1. Rozwój i innowacje w MŚP do 85% w Osi Priorytetowej 8. Lokalna infrastruktura podstawowa oraz Osi Priorytetowej 9. Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie. Współfinansowanie całego RPO WP środkami EFRR wyniesie około 72%.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Decyzją z dnia 7 grudnia 2007 r. Komisja Europejska zatwierdziła Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013. To zwieńczenie wielomiesięcznych prac nad przygotowaniem największego w historii Unii Europejskiej programu. Wielkość środków unijnych zaangażowanych w realizację programu wynosi prawie 28 miliardów euro, co stanowi ok. 42% całości środków polityki spójności w Polsce.

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Program zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO), zatwierdzonymi w dniu 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nich celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko jest również ważnym instrumentem realizacji odnowionej Strategii Lizbońskiej, a wydatki na cele priorytetowe UE stanowią w ramach programu 66,23% całości wydatków ze środków unijnych.

KSZTAŁT PROGRAMU

Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) na lata 2007-2013 wyniesie 37,6 mld euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27,9 mld euro, zaś wkład krajowy – 9,7 mld euro. Podział środków UE dostępnych w ramach PO IiŚ pomiędzy poszczególne sektory przedstawia się następująco:

- **środowisko – 4,8 mld euro;**
- transport – 19,4 mld euro;
- energetyka – 1,7 mld euro;
- kultura – 490,0 mln euro;
- zdrowie – 350,0 mln euro;
- szkolnictwo wyższe – 500,0 mln euro.

Dodatkowo dla PO IiŚ przewidziane zostały środki na pomoc techniczną (w sumie 581,3 mln euro).
W ramach programu realizowanych będzie 15 priorytetów:

I. Gospodarka wodno-ściekowa – 3 275,2 mln euro (w tym 2 783,9 mln euro z FS);

II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi – 1,430,3 mln euro (w tym 1,215,7 mln euro z FS);

III. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska – 655,0 mln euro (w tym 556,8 mln euro z FS);

IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska – 667,0 mln euro (w tym 200,0 mln euro z EFRR);

V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych – 105,6 mln euro (w tym 89,9 mln euro z EFRR);

VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T – 10 548,3 mln euro (w tym 8 802,4 mln euro z FS);

VII. Transport przyjazny środowisku – 12 062,0 mln euro (w tym 7 676,0 mln euro z FS);

VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe – 3 465,3 mln euro (w tym 2 945,5 mln euro z EFRR);

IX. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna – 1 403,0 mln euro (w tym 748,0 mln euro z FS);

X. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii – 1 693,2 mln euro (w tym 974,3 mln euro z EFRR);

XI. Kultura i dziedzictwo kulturowe – 576,4 mln euro (w tym 490,0 mln euro z EFRR);

XII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia – 411,8 mln euro (w tym 350,0 mln euro z EFRR);

XIII. Infrastruktura szkolnictwa wyższego – 588,2 mln euro (w tym 500,0 mln euro z EFRR);

XIV. Pomoc techniczna - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – 220,9 mln euro (w tym 187,8 mln euro z EFRR);

XV. Pomoc techniczna - Fundusz Spójności – 462,9 mln euro (w tym 393,5 mln euro z FS).

MONITORING STRATEGII

Ocena strategicznych dokumentów zawierających programy rozwoju winna być dokonywana trzykrotnie: przed rozpoczęciem realizacji (ex-ante), w połowie okresu realizacji (mid-term) oraz po zakończeniu realizacji (ex-post).

Aby umożliwić pośrednie dokonywanie ocen mid-term i ex-post, należy określić powiązania pomiędzy strategią rozwoju gminy a programami operacyjnymi zawartymi w programach sektorowych i Wieloletnim Planie Inwestycyjnym. Ocena ex-post jest najbardziej istotna i miarodajna dla całościowej oceny polityki rozwoju społeczno - gospodarczego w długim okresie czasu oraz spełnia najwięcej funkcji. Wszelkie oceny oddziaływania podmiotów publicznych na procesy rozwoju przeprowadzane są w kontekście społecznych potrzeb, celów i nakładów. Mierzone i oceniane są uzyskane produkty, wyniki, efekty i skutki. Działania i przedsięwzięcia służące realizacji celów strategicznych oceniane są na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Cały proces dodatkowo oceniany jest z punktu widzenia praworządności i gospodarności (oszczędności). Oceny wymagają podejścia uporządkowanego, obiektywnych kryteriów oraz stosowania zróżnicowanych i wyrafinowanych metod. Ocena realizacji strategii jest procesem wymagającym udziału społecznego, a przede wszystkim współdziałania podmiotu i uczestników strategicznego planowania rozwoju regionu. Aby spełnić powyższe wymagania, przyjęto, że w przypadku tego dokumentu każdy kierunek działania wymaga monitorowania. Wymóg monitorowania wynika również z przepisów regulujących finansowanie przedsięwzięć z funduszy strukturalnych UE. Monitorowaniem programu operacyjnego na poziomie celów winna zajmować się jednostka organizacyjna odpowiedzialna za jego przeprowadzenie (wdrożenie), w tym wypadku – Referat Promocji i Informacji (RPI).

Obowiązek monitorowania poszczególnych zadań spoczywa na jednostce realizującej dane zadanie.

Misja Gminy Gniew w latach 2009-2020, zawarta w *Strategii* sformułowana jest na tak ogólnym poziomie, że bezpośrednia ocena stopnia jej realizacji nie jest możliwa. Można jednak ocenić stopień realizacji kierunków działania jak zaproponowano to wyżej. Mają one na tyle konkretny charakter i są powiązane bezpośrednio z planowanymi inwestycjami w WPI (gmina Gniew posiada taki dokument – opracowany w ramach Planu Rozwoju Lokalnego jak również w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji), że można stosować bardziej wyspecjalizowane wskaźniki. W charakterystyce każdego z kierunków działania zawarto propozycje wskaźników produktów oraz rezultatów. Zestaw wskaźników dla celów monitorowania zawiera poniższa tab.25. **Ich pierwsze obliczenie winno zakończyć się 31 XII 2009 roku przyjmując, że dane bazowe oparte będą o rok 2008 (stan na 31 grudnia tego roku). Umożliwi to dokonanie w latach 2012 i 2016 ocen realizacji strategii pod**

kątem: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Odpowiednie jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i instytucje zewnętrzne dokonywać będą okresowej kontroli realizacji Strategii poprzez odczyt wskaźników produktu i rezultatu na koniec roku 2012 przyjmując za bazę dane z 31 XII roku 2011 i analogicznie na koniec roku 2016 przyjmując za bazę dane z 31 XII roku 2015. Efektem kontroli może być konieczność zmodyfikowania Strategii.

Źródłami pozyskiwania danych do oceny realizacji *Strategii* mogą być:

1. Źródła pierwotne:

badania ankietowe za pomocą kwestionariusza – np. z wykorzystaniem Internetu, w formie drukowanej – skrzynka na opinie w Urzędzie Miasta i Gminy lub u pracownika na samodzielnym stanowisku pracy w Referacie Promocji i Informacji (RPI)

- oraz otwarte dla wszystkich Forum Internetowe, pozwalające na swobodną wypowiedź,
- cykliczne, coroczne spotkania grup eksperckich oraz innych podmiotów działających w różnych obszarach społecznych i gospodarczych gminy, inne

2. Źródła wtórne:

- statystyki, w tym Urzędu Statystycznego oraz innych jednostek i instytucji,
- informacje medialne oraz raporty, biuletyny, sprawozdania z działalności i in. pochodzące od środowisk biznesowych pozarządowych,
- inne.

Wybór źródeł informacji do oceny realizacji *Strategii* będzie każdorazowo weryfikowany, zgodnie z przyjętymi wskaźnikami.

Tabela 25 Wskaźniki monitoringu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009 - 2013”

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
Rok bazowy 2008 lata oceny: 2012 i 2016			
1.1.	Tworzenie warunków dla dalszego rozwoju gospodarczego gminy KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.1.1.	Inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz wzrostu zainteresowania przez inwestorów strategicznych terenami inwestycyjnymi gminy Gniew.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów utworzonych przez samorząd Gniewu i otoczenie biznesu, których celem było zainteresowania przez inwestorów strategicznych terenami inwestycyjnymi gminy Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów gospodarczych, które zainwestowały w każdym roku na terenach inwestycyjnych gminy. Wielkość nakładów inwestycyjnych w PLN dokonanych przez przedsiębiorców każdego roku na terenie gminy.
1.1.2.	Budowa i rozbudowa połączeń drogowych do terenów przemysłowych i osiedleńczych gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Długość (w km) wybudowanych dróg prowadzących bezpośrednio z miasta do obszarów inwestycyjnych i osiedleńczych gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik natężenia ruchu (SDR) mierzony przed i po realizacji inwestycji drogowych. Liczba przedsiębiorstw powstałych w obszarach nowo wybudowanych ciągów komunikacyjnych.
1.1.3.	Uzbrojenie terenów przemysłowych w infrastrukturę techniczną, w tym dla potrzeb wysokich technologii (HT).	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (m²) uzbrojonych gruntów inwestycyjnych pod potrzeby przemysłu, w tym wysokich technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych przedsiębiorstw na nowo uzbrojonych terenach przemysłowych Liczba nakładów inwestycyjnych w PLN wniesionych przez inwestorów na nowo uzbrojonych terenach przemysłowych, w tym wartość w PLN inwestycji typu HT.
1.1.4.	Podejmowanie i aktywizowanie działań na rzecz utworzenia Nadwiślańskiego Klastra Przemysłowego.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów organizowanych na poziomie samorządu terytorialnego, organizacji przedsiębiorców, których celem 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw funkcjonujących w obszarach przemysłowych gminy Gniew będących częścią

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		było utworzenie Nadwiślańskiego Klastra Przemysłowego.	Nadwiślańskiego Klastra Przemysłowego.
1.2.	Podejmowanie działań w zakresie promocji gminy.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.2.1.	Opracowanie strategii promocji gminy Gniew.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba działań podjętych przez samorząd gminy Gniew, których celem było stworzenie sprawnego systemu promocji gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Powstanie i realizacja strategii promocji gminy Gniew.
1.2.2.	Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy w środkach masowego przekazu o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów utworzonych na poziomie samorządu terytorialnego, których celem było kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy w środkach masowego przekazu o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba godzin antenowych w mediach (TV + radio), które traktowały o walorach społecznych i gospodarczych gminy. Liczba artykułów w prasie lokalnej, regionalnej, centralnej, które przedstawiały pozytywny wizerunek gminy i promowały jej atrakcyjność gospodarczą. Liczba stron internetowych, na których przedstawiane są w całości lub we fragmentach aspekty życia społecznego i gospodarczego gminy. Liczba imprez kulturalnych, sportowych, których głównym mottem była gmina Gniew o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym.
1.2.3.	Stworzenie systemu wizualnej identyfikacji gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów funkcjonujących na terenie miasta i gminy Gniew, których celem jest wizualna identyfikacja gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba stałych produktów wizualizujących gminy Gniew w mediach i świadomości mieszkańców regionu, kraju i Europy. Badania ankietowe ze wskaźnikiem rozpoznawalności

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
			gminy Gniew przez różne grupy społeczne i gospodarcze na terenie regionu, Polski i Europy.
1.2.4.	Podjęcie działań mających na celu tworzenie pozytywnego wizerunku gminy Gniew – współpraca z miastami partnerskimi, aktywne uczestniczenie w imprezach promocyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zorganizowanych każdego roku na terenie miasta i gminy Gniew tworzących pozytywny wizerunek gminy w oparciu o współpracę z miastami partnerskimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających każdego roku gminę Gniew. Liczba inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych inwestowaniem na terenie gminy Gniew.
2.1.	Podjęcie działań w kierunku polepszenia standardu i jakości komunikacyjnej gminy.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.1.1.	2.1.1. Poprawa stanu technicznego dróg gminnych.	<ul style="list-style-type: none"> Długość w km zmodernizowanych i przebudowanych ciągów komunikacyjnych na terenie gminy zgodnie z „Harmonogramem remontów i modernizacji dróg na terenie gminy Gniew”. 	<ul style="list-style-type: none"> Pomiary natężenia ruchu wykonane przed i po modernizacji poszczególnych ciągów komunikacyjnych na terenie gminy. Skrócenie czasu dojazdu do wybranych punktów strategicznych gminy po zrealizowaniu poszczególnych ciągów komunikacyjnych.
2.1.2.	Kontynuowanie działań związanych z poprawą komunikacji terenów wiejskich z miastem Gniew.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba inicjatyw i projektów stworzonych na terenie gminy, których celem była poprawa komunikacji terenów wiejskich z miastem Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Pomiary natężenia i płynności ruchu na terenie gminy przed i po realizacji poszczególnych inwestycji drogowych, których celem było usprawnienie komunikacji terenów wiejskich z miastem Gniew.
2.1.3.	Budowa sieci ścieżek rowerowych łączących poszczególne obszary miasta i tereny rekreacyjne położone wokół Gniewu.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba km wybudowanych ścieżek rowerowych łączących poszczególne obszary rekreacyjne gminy i tereny turystyczno – wypoczynkowe znajdujące się poza 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rowerzystów korzystających rocznie z wybudowanych ścieżek rowerowych łączących poszczególne obszary gminy

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		gminą.	i tereny rekreacyjne i turystyczne poza gminą. • Liczba turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających gminę Gniew korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych.
2.1.4.	Przeciwdziałanie postępującej degradacji i niszczeniu budynków o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym m.in. poprzez realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji wydzielonej części miasta Gniew.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów podjętych przez samorząd gminy, których celem było przeciwdziałanie postępującej degradacji i niszczeniu budynków o wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym. Liczba zawartych partnerstw publiczno – prywatnych, których celem było przeciwdziałanie degradacji i niszczeniu budynków na terenie gminy Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przebudowanych, zmodernizowanych, odrestaurowanych obiektów i budynków o dużych wartościach architektonicznych i znaczeniu historycznym.
2.2	Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji i przebudowy obiektów komunalnych na terenie gminy.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.2.1.	Inicjowanie zintegrowanych działań przestrzennych podmiotów wdrażających plany zagospodarowania przestrzennego dotyczące terenów rewitalizacji i renowacji.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów utworzonych na poziomie gminy, których celem było inicjowanie zintegrowanych działań przestrzennych podmiotów wdrażających plany zagospodarowania przestrzennego terenów rewitalizacji i renowacji zabudowy określonej w wydzielonej części miasta Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych zintegrowanych przedsięwzięć wdrażających plany zagospodarowania przestrzennego, w których uczestniczyły minimum dwa niezależne podmioty inwestycyjne.
2..2.2.	Realizacja zadań w zakresie rozwoju sieci wodociągowych i ciepłowniczych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zrealizowanych na terenie gminy Gniew, których celem była realizacja zadań w zakresie rozwoju sieci wodociągowych i ciepłowniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> Długość (w km) wybudowanej sieci ciepłowniczej. Długość (w km) wybudowanej sieci wodociągowej. Liczba mieszkańców gminy Gniew korzystających z miejskiej

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
			sieci ciepłowniczej. • Liczba mieszkańców gminy Gniew korzystających z miejskiej sieci wodociągowej.
2.2.3.	Przebudowa i remont oświetlenia ulicznego oraz budowa nowych punktów świetlnych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych projektów, których celem była przebudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Gniew. Liczba zrealizowanych projektów mających na celu oświetlenie ścieżek parkowych, spacerowych i innych miejsc przestrzeni publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba punktów świetlnych na terenie gminy Gniew. Liczba ulic i miejsc przestrzeni publicznej na terenie gminy Gniew pozostających bez oświetlenia.+-
2.2.4.	Stopniowe wdrożenie na terenie gminy dostępu do szerokopasmowego Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zrealizowanych na terenie gminy umożliwiających mieszkańcom gminy Gniew dostęp do szerokopasmowego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców gminy Gniew korzystających z szerokopasmowego Internetu w wyniku zrealizowanych projektów.
3.1.	Tworzenie warunków na rzecz kompatybilności wszystkich zamierzeń gospodarczych i społecznych z warunkami określonymi przestrzenią gminy.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
3.1.1.	Aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsięwzięć podjętych przez gminę Gniew, których głównym przesłaniem była aktualizacja Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy w poszczególnych jego obszarach. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w ha) obszarów gminy objętych zmianami zapisów w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy.
3.1.2.	Sporządzenie nowych i zmiana obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem prac planistycznych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zmian dokonanych w istniejących miejscowych planach zagospodarowania gminy Gniew. Liczba opracowanych i przyjętych do realizacji nowych planów miejscowych na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w ha) gminy objęta zmianami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia (w m²) gminy, która została objęta nowymi miejscowymi planami

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Gniew.	zagospodarowania przestrzennego.
3.1.3.	Monitorowanie aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego w zakresie inwestycji na terenie gminy Gniew o znaczeniu ponadlokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba inicjatyw i podjętych działań przez samorząd gminy Gniew, których celem było monitorowanie zmian w planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego w zakresie inwestycji na terenie gminy o znaczeniu ponadlokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wprowadzonych zmian do planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego w zakresie inwestycji na terenie gminy Gniew o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały przeprowadzone w konsultacji i za zgodą samorządu gminy Gniew.
3.1.4.	Zintegrowanie planów rozwoju społeczno – gospodarczego obejmującego całą przestrzeń miasta i gminy z planami rozwoju sąsiednich gmin i całego powiatu tczewskiego.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wdrożonych projektów promocyjnych, inwestycyjnych i planistycznych w ramach partnerstwa publiczno – publicznego z gminami powiatu tczewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (ha) gminy Gniew i sąsiednich gmin łącznie, na której zrealizowano projekty społeczne i gospodarcze obejmujące mieszkańców tych gmin. Liczba miejsc pracy powstałych na skutek realizacji wspólnych projektów gminy Gniew z gminami sąsiednimi.
4.1.	Podejmowanie działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska na terenie gminy Gniew.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
4.1.1.	Przebudowa, rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa sieci kanalizacji deszczowej w tym uzbrojenie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i nowe inwestycje gospodarcze.	<ul style="list-style-type: none"> Długość w km wybudowanej i przebudowanej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Gniew. Długość w km wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej na terenie gminy Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Gniew. Objętość (w m³) oczyszczanych ścieków z terenów miasta Gniew i obszarów wiejskich gminy Gniew.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
			<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych inwestycji - powstałych przedsiębiorstw przyłączonych do przebudowanej lub wybudowanej sieci kanalizacyjnej.
4.1.2.	Wdrożenie jednolitego systemu selektywnej zbiórki odpadów surowcowych na terenie całej gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba powstałych i zrealizowanych projektów w poszczególnych częściach gminy, których celem było wdrożenie jednolitego systemu selektywnej zbiórki odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba (w tonach) segregowanych odpadów na terenie gminy w ramach opracowanego jednolitego systemu selektywnej zbiórki odpadów surowcowych. Liczba w tonach segregowanych odpadów w poszczególnych asortymentach np. szkło, papier, tworzywa sztuczne.
4.1.3.	Kontynuacja działań zmierzających do ochrony powietrza poprzez modernizację systemów grzewczych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zrealizowanych na terenie gminy Gniew, których celem była modernizacja systemów grzewczych. 	<ul style="list-style-type: none"> Pomiar wskaźników określających czystość powietrza w poszczególnych obszarach gminy Gniew przed i po modernizacji systemów grzewczych (po poszczególnych jego etapach).
4.1.4.	Zwiększenie zasobów zieleni miejskiej i lesistości miasta poprzez nasadzanie drzew i krzewów na terenie parków i w pasach drogowych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych projektów, których celem było zwiększenie obszarów zielonych na terenie gminy Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) zagospodarowanych terenów zielonych na terenie gminy Gniew.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.1.	Podwyższenie jakości oferty gminy w zakresie rekreacji i wypoczynku.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.1.1.	Remont i przebudowa istniejącej w mieście infrastruktury sportowej.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów realizowanych przez sektor publiczny, pozarządowy i prywatny, których celem był remont i przebudowa istniejącej na terenie gminy infrastruktury sportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających corocznie z nowo wybudowanych i zmodernizowanych obiektów sportowych na terenie gminy Gniew.
5.1.2.	Przebudowa i doposażenie istniejących obiektów kultury.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) przebudowanej, zmodernizowanej lub doposażonej infrastruktury kulturalnej gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych lub doposażonych obiektów kultury na terenie gminy.
5.1.3.	Przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów rekreacyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) przebudowanej i rozbudowa infrastruktury terenów rekreacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z terenów rekreacyjnych na terenie miasta Gniew i terenach wiejskich gminy.
5.1.4	Zagospodarowanie turystyczne rzeki Wisły i rzeki Wierzycy.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) zagospodarowanych obszarów turystycznych wokół rzeki Wisły i Wierzycy. Długość (w m) linii brzegowej rzeki Wisły i Wierzycy na terenie gminy Gniew spełniającej funkcje turystyczne i rekreacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z walorów turystycznych i rekreacyjnych rzeki Wisły i Wierzycy i jej najbliższego otoczenia.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.2.	Podniesienie jakości usług w obiektach użyteczności publicznej.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.2.1.	Standaryzacja usług w tym dostosowanie infrastruktury do istniejących potrzeb w obiektach, w których realizuje się zadania polityki społecznej gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) obiektów publicznych pełniących poszczególne funkcje prowadzonej przez gminę polityki społecznej, na której dokonano standaryzacji usług zgodnie z polskimi i unijnymi normami. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba beneficjentów pomocy społecznej oraz usług publicznych korzystających z oferty gminy w tym zakresie, których świadczenia obejmują usługi w obiektach zestandaryzowanych.
5.2.2.	Wspieranie wszelkich działań na rzecz poprawy warunków świadczonych usług w obiektach służby zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zainicjowanych na poziomie gminy Gniew, których celem było wspieranie wszelkich działań na rzecz poprawy warunków świadczonych usług w obiektach służby zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) zmodernizowanych obiektów służby zdrowia. Liczba w minutach dojazdu pierwszej pomocy do poszczególnych obszarów gminy Gniew.
5.2.3.	Informatyzacja oraz usprawnienie funkcjonowania administracji samorządowej w ramach projektu e-urząd.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów wdrożonych do systemu obsługi mieszkańców gminy w ramach funkcjonujących instytucji publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba mieszkańców gminy, którzy zostali obsłużeni w ramach usług obejmujących e-urząd.
5.3.	Podejmowanie działań w zakresie zwiększania jakości oferty edukacyjnej i dostosowania jej do potrzeb jej beneficjentów i rynku pracy.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.3.1.	Organizowanie sieci szkół zapewniającej równy dostęp uczniom do zajęć pozalekcyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zorganizowanych na szczeblu samorządu lokalnego, których celem było zorganizowanie sieci szkół zapewniającej równy dostęp uczniom do zajęć pozalekcyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zajęć pozalekcyjnych zorganizowanych w ciągu roku w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Gniew. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej corocznie w zajęciach pozalekcyjnych organizowanych na terenie gminy Gniew.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.3.2.	Tworzenie warunków umożliwiających zwiększenie zastosowania nowych technik w realizacji programów nauczania we wszystkich placówkach oświatowych gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów wdrożonych w placówkach oświatowych gminy, które umożliwiły zwiększenie zastosowania nowych technik w realizacji programów nauczania. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczniów w placówkach oświatowych miasta biorących udział w procesach nauczania z zastosowaniem nowych technik.
5.3.3.	Podejmowanie działań mających na celu umożliwienie każdej placówce oświatowej dostępu do sali gimnastycznej i boiska.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsięwzięć podjętych przez samorząd gminy oraz liczba zrealizowanych inwestycji na terenie gminy, których celem było umożliwienie każdej placówce oświatowej dostępu do sali gimnastycznej i boiska. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczniów placówek oświatowych w gminie korzystających z sal gimnastycznych i boisk sportowych. Liczba godzin zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy i zorganizowanych zajęć w dostępnych salach gimnastycznych i boiskach.
5.3.4.	Prowadzenie remontów i przebudowy obiektów oświatowych w ramach środków własnych i pozyskanych z zewnątrz.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsięwzięć inwestycyjnych zorganizowanych przez gminę, których celem było przeprowadzenie remontów i przebudowy obiektów oświatowych, w tym związanych z termomodernizacją i optymalizacją zużycia energii w ramach środków własnych i pozyskanych z zewnątrz. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) wyremontowanych i przebudowanych obiektów oświatowych. Procentowe obniżenie kosztów ogrzewania obiektów oświatowych związane z termomodernizacją i optymalizacją zużycia energii. Liczba uczniów korzystających z obiektów oświatowych wyremontowanych i przebudowanych każdego roku.
5.4.	Podejmowanie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.4.1.	Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta Gniew i stworzenie podstaw do jego realnego wykorzystania w zakresie poprawy bezpieczeństwa.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów opracowanych i wdrożonych na terenie miasta, których celem rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba miejsc i powierzchnia (w m²) miasta objęta systemem monitoringu. Liczba wykrytych przestępstw

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Gniew i stworzenie podstaw do jego realnego wykorzystania.	i wykroczeń dzięki sprawnie funkcjonującemu systemowi monitoringu.
5.4.2.	Usprawnienie działań Straży Miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem działań profilaktycznych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów opracowanych i wdrożonych na terenie gminy, których celem było usprawnienie działań Straży Miejskiej ze szczególnym uwzględnieniem działań profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba interwencji Straży Miejskiej na terenie gminy o charakterze profilaktycznym w przeciągu każdego roku. Liczba spotkań zorganizowanych przez Straż Miejską dla młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy Gniew o charakterze asekuracyjnym i wyprzedzającym.
5.5.	Podjęcie działań w zakresie poprawy gospodarki mieszkaniowej i rozwoju różnych form budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy Gniew		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.5.1	Przygotowanie terenów pod zabudowę mieszkaniową i budowę mieszkań na wynajem.	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) przygotowanych na terenie gminy terenów pod zabudowę mieszkaniową. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) budynków mieszkalnych wybudowanych na przygotowanych przez gminę terenach z funkcją mieszkaniową każdego roku.
5.5.2.	Aktywizowanie działań w zakresie zwiększania ilości mieszkań socjalnych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów i inwestycji, których celem było aktywizowanie działań w zakresie zwiększania ilości mieszkań socjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia (w m²) mieszkań socjalnych na terenie gminy. Liczba osób zamieszkujących mieszkania socjalne na terenie gminy Gniew.
5.6.	Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia zapobiegającego kryzysom w rodzinie oraz wzmacniającego pozycję dziecka.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.6.1	Wzmacnianie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym we współpracy z sektorem pozarządowym.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów i przedsięwzięć zorganizowanych na poziomie samorządu lokalnego, których celem było wzmacnianie rodziny i dziecka w środowisku lokalnym we współpracy z sektorem pozarządowym. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin i dzieci uczestniczących w projektach sektora publicznego i pozarządowego, których celem było wzmocnienie ich pozycji w środowisku lokalnym.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.6.2.	Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz rozwijanie i usprawnianie systemu wsparcia rodziny, w szczególności: psychologicznego, prawnego, socjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zorganizowanych na terenie gminy, których celem była pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz rozwijanie i usprawnianie systemu wsparcia rodziny, w szczególności: psychologicznego, prawnego, socjalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zlikwidowanych przyczyn dysfunkcji rodzin. Liczba rodzin zamieszkujących na terenie gminy, które uzyskały wsparcie w szczególności: psychologiczne, prawne i socjalne.
5.6.3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów opracowanych i wdrożonych na terenie gminy, których celem było zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży, którym w ramach przygotowanych i opracowanych projektów na terenie gminy zapewniono godne warunki życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
5.7.	Działania na rzecz stworzenia zintegrowanego systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.7.1.	Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, w tym rehabilitacji i opieki.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów i inicjatyw podjętych przez gminę dla zapewnienia zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, w tym rehabilitacji i opieki. Utworzenie domu dla osób chorych psychicznie. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób niepełnosprawnych korzystających samodzielnie z opieki medycznej na terenie gminy każdego roku. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z oferty usług opiekuńczych domu dla osób chorych psychicznie.
5.7.2.	Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów, których głównym założeniem była integracja osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie gminy ze środowiskiem lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób niepełnosprawnych – mieszkańców na terenie gminy uczestniczących w projektach integracyjnych ze środowiskiem lokalnym.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.8.	Podjęmowanie działań na rzecz wsparcia seniorów w ich integracji i pełnym dostępie do oferty edukacyjnej, kulturalnej, usług zdrowotnych, rekreacji i wypoczynku.		
KIERUNKI DZIAŁANIA			
5.8.1.	Poszerzenie i podnoszenie poziomu świadczonych usług dla osób starszych.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba inicjatyw podjętych przez instytucje publiczne w tym Urząd Miasta i Gminy, placówki kultury, sportu i rekreacji, których celem było poszerzenie i podnoszenie przez te placówki poziomu świadczonych usług dla osób starszych Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób starszych – mieszkańców gminy korzystających każdego roku z oferty usług oferowanych przez placówki kulturalne sportowe, rekreacyjne i edukacyjne na terenie gminy Gniew. Liczba osób starszych – mieszkańców gminy korzystających każdego roku z oferty usług domu dziennego pobytu.
5.8.2.	Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów zamieszkujących gminę Gniew.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów i inicjatyw utworzonych i wdrożonych na terenie miasta, których celem było przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu seniorów zamieszkujących teren gminy Gniew. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba seniorów zamieszkałych na terenie gminy aktywnie uczestniczących w życiu gminy poprzez swój udział w pracach organizacji pozarządowych, placówkach opiekuńczych, imprezach kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych.
5.9.	Aktywizowanie grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.		
KIERUNKI DZIAŁANIA			
5.9.1.	Redukowanie zjawiska ubóstwa i wszystkich form wykluczenia społecznego.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów utworzonych i wdrożonych na terenie gminy, których celem było redukowanie zjawiska ubóstwa wszystkich form wykluczenia społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba beneficjentów projektów realizowanych na terenie gminy, których celem było redukowanie zjawiska ubóstwa i wszystkich form wykluczenia społecznego.

Nr.kier. dział.	Nazwa priorytetu/celu szczegółowego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
5.9.2.	Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w ramach promocji zawodowej i aktywizacji lokalnego rynku pracy.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów zorganizowanych na terenie gminy, których celem było stworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w ramach promocji zawodowej i aktywizacji lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba beneficjentów z terenu gminy objętych projektami wsparcia dla osób bezrobotnych.
5.9.3.	Wzmacnianie i rozbudowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba inicjatyw i podjętych przedsięwzięć na terenie gminy, których celem było wzmacnianie i rozbudowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób uzależnionych i z problemami uzależnień na terenie gminy, które zostały objęte zintegrowanym systemem rozwiązywania problemów uzależnień.
5.10.	Tworzenie podstaw dla rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi.		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
5.10.1.	Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba inicjatyw, przedsięwzięć w tym szkoleń i programów edukacyjnych, których celem była profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pracowników służb społecznych posiadających najwyższe kwalifikacje upoważniające do pracy w sektorze społecznym. Liczba projektów integracyjnych tworzonych i realizowanych przez osoby wywodzące się z kręgu profesjonalnych służb społecznych.
5.10.2.	Wspieranie i współpraca z instytucjami społeczeństwa obywatelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów i przedsięwzięć oraz inicjatyw powstałych w sektorze administracji publicznej gminy, których celem było wspieranie i współpraca z instytucjami społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba organizacji pozarządowych, które podjęły skuteczną współpracę z sektorem publicznym w zakresie rozwiązywania problemów społecznych i działań integracyjnych.

6. WYKAZ TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

WYKAZ TABEL:

Tabela 1 Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej	7
Tabela 2 Akty prawne i dokumenty strategiczno – planistyczne odnoszące się do zrównoważonego rozwoju – obecnie obowiązujące w Polsce.....	9
Tabela 3 Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w województwie pomorskim i powiecie tczewskim	16
Tabela 4 Dokumenty strategiczne i planistyczne obowiązujące na terenie gminy Gniew	28
Tabela 5 Struktura gruntów gminy Gniew	44
Tabela 6 Przekrój statystyczny gminy Gniew – stan na koniec 2008 r.....	44
Tabela 7 Dochody i wydatki budżetu gminy Gniew na 30.09.2008 r.....	47
Tabela 8 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej na terenie gminy w latach 2005-2008.....	51
Tabela 9 Wykaz dróg gminnych (stan na koniec 2008 r.).....	52
Tabela 10 Wykaz innych dróg publicznych (stan na koniec 2008 r.)	52
Tabela 11 Wykaz dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy	52
Tabela 12 Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy	52
Tabela 13 Informacja o składowisku odpadów w Nicponii	57
Tabela 14 Wykaz złóż surowców mineralnych.....	62
Tabela 15 Aktualny stan przedszkoli i placówek przedszkolnych: kl. „O” realizowanych w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Gniew	69
Tabela 16 Aktualny wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych.....	69
Tabela 17 Zasoby mieszkaniowe w latach 2004 - 2007	73
Tabela 18 Liczba osób bezrobotnych w gminie Gniew w latach 2004-2007.....	74
Tabela 19 Analiza SWOT	77
Tabela 20 GOSPODARKA– cele i kierunki działania	89
Tabela 21 INFRASTRUKTURA – cele i kierunki działania	91
Tabela 22 WIELOKIERUNKOWA PRZESTRZEŃ GMINY– cele i kierunki działania	93
Tabela 23 OCHRONA ŚRODOWISKA – cele i kierunki działania.....	94
Tabela 24 ZASOBY SPOŁECZNE– cele i kierunki działania	95
Tabela 25 Wskaźniki monitoringu „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Gniew na lata 2009 - 2013”	106

WYKAZ WYKRESÓW:

Wykres 1 Struktura ekonomiczna ludności.....	45
Wykres 2 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności	46
Wykres 3 Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe – zgony): urodzenia żywe.....	46
Wykres 4 Dochody budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca	47
Wykres 5 Dochód własny budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca.....	48
Wykres 6 Samodzielność budżetu gminy – procent dochodów własnych w dochodach ogółem	48
Wykres 7 Wydatki budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca	49
Wykres 8 Wydatki inwestycyjne budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca	49
Wykres 9 Procent wydatków inwestycyjnych budżetu gminy w wydatkach ogółem.....	50
Wykres 10 Dochody i wydatki budżetu gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca	50
Wykres 11 Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej w latach 2004-2007	51
Wykres 12 Odsetek bezrobocia (w %) w gminie Gniew w latach 2005-2008.....	75

WYKAZ RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Położenie gminy Gniew na terenie powiatu tczewskiego	43
--	----